
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

कविकुलगुरु कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय, रामटेक
हस्तलिखित संग्रह

दाखल क्र M ३४९ विषय व्रत

नांव एकादशीमहात्म्य

लेखक/लिपीकार -

पृष्ठ ६७

काळ शके १८०४ पूर्ण/अपूर्ण

॥ अथैकादशीमाहात्म्यं प्रारभ्यते ॥

भगवान्
एकादशी
मरुदैत्यः

श्रीगणेशायनमः अथैकादशीकथा सूतउवाच एवंप्रीत्यापुराविप्राः श्रीकृष्णेनपरंव्रतं॥ कथितंतत्प्रयत्नेनयः
कुर्याद्भुविमानवः॥ १ ॥ भुक्त्वाभोगाननेकांस्तुविष्णुलोकंप्रयातिसः॥ पार्थउवाच उपवासस्यनक्तस्यतथै
वायाचितस्यभो॥ २ ॥ किंपुण्यंकिंविधानंहिब्रूहिसर्वंजनार्दन श्रीकृष्णउवाच हेमंतेचैवसंप्राप्तेमासिमार्ग
शिरेशुभे॥ ३ ॥ शुक्लपक्षेतथापार्थएकादश्यामुपोष्यच॥ दशम्यांचैवयत्किंचित्सकुर्यात्सुदृढंव्रतं॥४॥ नक्तंचत
द्दिनेकृत्वादशम्यांदंतधावनं॥ दिवसस्याष्टमेभागेमंदीभूतेदिवाकरे॥ तत्रनक्तंविजानीयान्ननक्तंनिशिभोजनं
॥ ५ ॥ ततःप्रभातसमयेसंकल्प्यनियमांश्चरेत्॥ मध्याह्नेचतथापार्थशुचिःस्नातःसमाहितः॥६॥ नद्यांतडागेवा
प्यांवात्युत्तमंमध्यमंत्वधः॥ क्रमाज्ज्ञेयंतथाकूपेतदभावेप्रशस्यते॥ ७॥ अश्वक्रांतेरथक्रांतेविष्णुक्रांतेवसुंध
रे॥ मृत्तिकेहरमेपापंयन्मयापूर्वसंचितं॥ ८ ॥ त्वयाहतेनपापेनगच्छामिपरमांगतिं ॥ अनेनमृत्तिकास्नानंवि
दधातुव्रतीनरः॥९॥ नालपेत्पतितैश्चोरैस्तथापाखंडिभिःसह॥ मिथ्यापवादिनोदेववेदब्राह्मणनिंदकान्॥ १०॥
अन्यांश्चैवदुराचारानगम्यागामिनस्तथा॥ परद्रव्यापहर्तॄंश्चदेवद्रव्यापहारिणः॥ ११॥ नसंभाषेतदृष्ट्वापिभा
स्करंचावलोकयेत्॥ ततोगोविंदमभ्यर्च्यनैवेद्यादिभिरादरात्॥ १२॥ दीपंदद्याद्गृहेचैवभक्तियुक्तेनचेतसा॥ त
द्दिनेवर्जयेत्पार्थनिंदांमैथुनमेवच॥ १३॥ गीतशास्त्रविनोदेनदिवारात्रीनयेद्व्रती॥ रात्रौजागरणंकृत्वाभक्तियु

क्तेनचेतसा ॥ १४ ॥ विप्रेभ्योदक्षिणांदत्वाप्रणिपत्यक्षमापयेत् ॥ यथाशुक्लातथाकृष्णामान्यावैधर्मतत्परैः ॥ ॥ १५ ॥ एकादश्योर्द्वयोराजन्विभेदंनैवकारयेत् ॥ एवंहिकुरुतेयस्तुश्टणुतस्यापियत्फलं ॥ १६ ॥ शंखोद्धारनरः स्नात्वादृक्ष्वादेवंगदाधरं ॥ एकादश्युपवासस्यकलांनार्हतिषोडशीं ॥ १७ ॥ व्यतीपातेचदानस्यलक्षमेकंफलंस्मृतं ॥ संक्रांतिषुचतुर्लक्षंयोददातिधनंजय ॥ १८ ॥ कुरुक्षेत्रेचयत्पुण्यंग्रहणेचंद्रसूर्ययोः ॥ तत्सर्वंलभतेयस्तुह्येकादश्यामुपोषितः ॥ १९ ॥ अश्वमेधस्ययज्ञस्यकरणाद्यत्फलंलभेत् ॥ ततःशतगुणंपुण्यमेकादश्युपवासतः ॥ २० ॥ तपस्विनोगृहेनित्यंलक्षंयस्यचभुंजते ॥ षष्टिवर्षसहस्राणितस्यपुण्यंचयद्भवेत् ॥ २१ ॥ एकादश्युपवासेनफलंप्राप्नोतिमानवः ॥ गोसहस्रेचयत्पुण्यंदत्तेवेदांगपारगे ॥ २२ ॥ तस्मात्पुण्यंदशगुणमेकादश्युपवासिनां ॥ नित्यंचभुंजतेयस्यदशचैवद्विजोत्तमाः ॥ २३ ॥ भवेत्तद्वैदशगुणंभोजनेब्रह्मचारिणः ॥ एतत्सहस्रंभूदानेकन्यादानेततःस्मृतं ॥ २४ ॥ तस्माद्दशगुणंप्रोक्तंविद्यादानेतथैवच ॥ विद्याद्दशगुणंचान्नंयोददातिबुभुक्षिते ॥ २५ ॥ अन्नदानसमंदानंनभूतंनभविष्यति ॥ तृप्तिमायांतिकौंतेयस्वर्गस्थाःपितृदेवताः ॥ २६ ॥ एकादश्याव्रतस्यापिपुण्यसंख्यानविद्यते ॥ एतत्पुण्यप्रभावंचयत्सुरैरपिदुर्लभं ॥ २७ ॥ नक्तस्यार्धफलंतस्यएकभक्तस्यसत्तम ॥ एकभक्तंचनक्तंचउपवासस्तथैवच ॥ २८ ॥ एतेष्वन्यतमंवापिव्रतंकुर्याद्धरेर्दिने ॥ तावद्गर्जंतितीर्थानिदानानिनियमाय

मा:॥२९॥एकादशीनसंप्राप्तायावत्तावन्मखाअपि॥तस्मादेकादशीसर्वैरुपोष्याभवभीरुभि:॥३०॥ननखेन
पिबेत्तोयंनहन्यान्मत्स्यसूकरान्॥ एकादश्यांनभुंजीतयन्मांत्वंपृच्छसेर्जुन॥३१॥ एतत्तेकथितंसर्वंव्रतानामु
त्तमंव्रतं॥एकादशीसमंनास्तिकृत्वायज्ञसहस्रकं॥३२॥ अर्जुनउवाच उक्तात्वयाकथंदेवपुण्येयंसर्वतस्ति
थि:॥सर्वेभ्योपिपवित्रेयमुक्ताह्येकादशीतिथि:॥३३॥ श्रीकृष्णउवाच पुराकृतयुगेपार्थमरुनामाहिदानव:
अत्यद्भुतोमहारौद्र:सर्वदेवभयंकर:॥३४॥इंद्रोविनिर्जितस्तेनअत्युग्रेणचपांडव॥इंद्रेणकथित:सर्ववृत्तांत:शं
करायवै॥३५॥सर्वेलोकपरिभ्रष्टाविचरामोमहीतले॥उपायंब्रूहिमेदेवअमराणांतुकागति:॥३६॥ ईश्वरउवा
च देवराजसुरश्रेष्ठयत्रास्तिगरुडध्वज:॥शरण्यश्चजगन्नाथ:परित्राणपरायण:॥३७॥ तत्रगच्छामहेसर्वेस
न:कार्यंविधास्यति॥ईशस्यवचनंश्रुत्वादेवराजोमहामना:॥३८॥पुरस्कृत्यमहादेवंसगणंसमरुद्गणं॥यत्रदेवो
जगन्नाथ:प्रसुप्तोहिजनार्दन:॥३९॥जलमध्येप्रसुप्तंतुदृष्ट्वादेवंजगत्पतिं॥कृतांजलिपुटोभूत्वारुद्र:स्तोत्रमुदीर
येत्॥४०॥ओंनमोदेवदेवायदेवदेवै:सुवंदित॥दैत्यारेपुंडरीकाक्षत्राहिनोमधुसूदन॥४१॥दैत्यभीताइमेदेवा
मयासहसमागता:॥शरणंत्वांजगन्नाथत्वंकर्त्तात्वंचकारक:॥४२॥ त्वंमातासर्वलोकानांत्वमेवजगत:पिता॥
त्वंस्थितिस्त्वंतथोत्पत्तिस्त्वंचसंहारकारक:॥४३॥सहायस्त्वंचदेवानांत्वंचशांतिकर:प्रभो॥ त्वंधराचत्वमाका

शःसर्वविश्वोपकारकः॥४४॥भवस्त्वंचस्वयंब्रह्मात्रैलोक्यप्रतिपालकः॥त्वंरविस्त्वंशशांकश्चत्वंचदेवोहुताश
नः॥४५॥ हव्यंहोमोहुतस्त्वंचमंत्रतंत्रत्विजोजपः॥यजमानश्चयज्ञस्त्वंफलभोक्तात्वमीश्वरः॥४६॥नत्वयारहि
तंकिंचित्त्रैलोक्येसचराचरे॥भगवन्देवदेवेशशरणागतवत्सल॥४७॥त्राहित्राहिमहायोगिन्भीतानांशरणंभ
व॥दानवैर्निर्जितादेवाःस्वर्गभ्रष्टाःकृताविभो॥४८॥स्थानभ्रष्टाजगन्नाथविचरंतिमहीतले॥ रुद्रस्यवचनंश्रु
त्वाविष्णुर्वचनमब्रवीत्॥ ४९ ॥ श्रीभगवानुवाच कोसौदैत्योमहामायोदेवायेनविनिर्जिताः॥ किंस्थानंत
स्यकिन्नामकिंबलंकस्तदाश्रयः॥५०॥एतत्सर्वंसमाचक्ष्वमघवन्निर्भयोभव इंद्रउवाच भगवन्देवदेवेशभ
क्तानुग्रहकारक ॥ ५१ ॥ दैत्यःपूर्वंमहानासीन्नाडीजंघइतिस्मृतः॥ब्रह्मवंशसमुद्भूतोमहोग्रःसुरसूदनः॥५२॥
तस्यपुत्रोतिविख्यातोमरुनामामहासुरः ॥ तस्यचंद्रवतीनामनगरीचगरीयसी ॥५३॥ तस्यांवसन्सदुष्टात्मा
विश्वंनिर्जित्यवीर्यवान्॥ सुरान्स्ववशमानिन्येनिराकृत्यत्रिविष्टपात्॥ ५४ ॥ इंद्राग्नियमवाय्वीशसोमनिर्ऋ
तिपाशिनां ॥ पदेषुस्वयमेवासीत्सूर्योभूत्वातपत्यपि ॥ ५५ ॥ पर्जन्यःस्वयमेवासीदेवंसर्वाश्चदेवताः॥ जहितं
दानवंविष्णोसुराणांजयमावह ॥ ५६॥ तस्यतद्वचनंश्रुत्वाकोपाविष्टोजनार्दनः॥ उवाचशत्रुंदेवेंद्रहनिष्येतंम
हाबलं॥५७॥प्रयांतुसहिताःसर्वेचंद्रवत्यांमहाबलाः॥ इत्युक्त्वाप्रययुःसर्वेपुरस्कृत्यहरिंसुराः॥५८॥दृष्टादेवैस्तु

दैत्येंद्रोगर्जमानस्तुदानवैः ॥ असंख्यातसहस्रैस्तुदिव्यप्रहरणायुधैः ॥५९॥ हन्यमानास्तदादेवा असुरैर्बाहुशा
लिभिः ॥ संग्रामंतेसमुत्सृज्यपलायंतेदिशोदश ॥६०॥ ततोदृष्ट्वाहृषीकेशंसंग्रामेसमुपस्थितं ॥ अन्वधावन्न
भिक्रुद्धाविविधायुधपाणयः ॥६१॥ अथतान्प्रद्रुतान्दृष्ट्वाशंखचक्रगदाधरः ॥ विव्याधसर्वगात्रेषुशरैराशीवि
षोपमैः ॥ ६२ ॥ तेनाहतास्तेशतशोदानवानिधनंगताः ॥ एकांगोदानवःस्थित्वायुध्यमानोमुहुर्मुहुः ॥ ६३ ॥
तस्योपरिहृषीकेशोयद्यदायुधमुत्सृजत् ॥ पुष्पवत्तंसमभ्येतिकुंठितंतस्यतेजसा ॥ ६४ ॥ शस्त्रास्त्रैर्विध्यमानो
पियदाजेतुंनशक्यते ॥ युयोधचतदाक्रुद्धोबाहुभिःपरिघोपमैः ॥ ६५॥ बाहुयुद्धंकृतंतेनदिव्यवर्षसहस्रकं ॥ ते
नश्रांतःसभगवान्गतोबदरिकाश्रमं ॥ ६६ ॥ तत्रहैमवतीनाम्नीगुहापरमशोभना ॥ तांप्रविश्यमहायोगीशय
नार्थंजगत्पतिः ॥ ६७॥योजनद्वादशायामाएकद्वाराधनंजय॥ अहंतत्रप्रसुप्तोस्मिभयभीतोनसंशयः॥६८॥
महायुद्धेनतेनैवश्रांतोहंपांडुनंदन ॥ दानवःपृष्ठतोलग्नःप्रविवेशसतांगुहां॥ ६९॥प्रसुप्तंमांतदादृष्ट्वाचिंतयद्दान
वोहृदि॥ हरिमेनंहनिष्येहंदानवानांक्षयावहं ॥ ७० ॥ एवंसुदुर्मतेस्तस्यव्यवसायंव्यवस्यच ॥समुद्भूताममां
गेभ्यःकन्यैकाचमहाप्रभा॥७१ ॥ दिव्यप्रहरणादेवीयुद्धायसमुपस्थिता॥ ईक्षितादानवेंद्रेणमरुणापांडुनंदन
॥७२॥ युद्धंसमाहितंतेनस्त्रियातत्रप्रयाचितं ॥ तेनायुध्यतसानित्यंतांदृष्ट्वाविस्मयंगतः॥ ७३ ॥ केनेयंनिर्मि

तारौद्राअत्युग्राशनिपातिनी ॥ इत्युक्त्वादानवेंद्रोसौयुयुधेकन्ययातया ॥ ७४ ॥ ततस्तयामहादेव्यात्वरयादा
नवोबली ॥ छित्वासर्वाणिशस्त्राणिक्षणेनविरथःकृतः ॥ ७५ ॥ बाहुप्रहरणोपेतोधावमानोमहाबलात् ॥ तलेना
हत्यत्हृदयेतयादेव्यानिपातितः ॥ ७६ ॥ पुनरुत्थायसोधावत्कन्याहननकांक्षया ॥ दानवंपुनरायांतंरोषेणाह
त्यतच्छिरः ॥ ७७ ॥ क्षणान्निपातयामासभूमौतच्चसमुज्वलत् ॥ दैत्यःकृत्तशिराःसोथययौवैवस्वतालयं ॥
॥ ७८ ॥ शेषाभयार्दितादैत्याःपातालंविविशुर्द्विषः ॥ ततःसमुत्थितोदेवःपुरोदृष्ट्वाऽसुरंहतं ॥ ७९ ॥ कन्यांपुरः
स्थितांचापिकृतांजलिपुटांनतां ॥ विस्मयोत्फुल्लनयनःप्रोवाचजगतांपतिः ॥ ८० ॥ केनायंनिहतःसंख्येदानवो
दुष्टमानसः ॥ येनदेवाःसगंधर्वाःसेंद्राश्चसमरुद्गणाः ॥ ८१ ॥ सनागाःसहलोकेशालीलयैवविनिर्जिताः ॥ येना
हंनिर्जितोभूत्वाभीतःसुप्तोगुहामिमां ॥ ८२ ॥ केनकारुण्यभावेनरक्षितोहंपलायितः ॥ कन्योवाच मया
विनिहतोदैत्यस्त्वदंशोद्भूतयाप्रभो ॥ ८३ ॥ दृष्ट्वासुप्तंहरेत्वांतुयतोहंतुंसमुद्यतः ॥ त्रैलोक्यकंटकस्येत्थंव्यवसा
यंप्रबुध्यच ॥ ८४ ॥ हतोमयादुरात्मासौदेवतानिर्भयाःकृताः ॥ तवैवाहंमहाशक्तिःसर्वशत्रुभयंकरी ॥ ८५ ॥
त्रैलोक्यरक्षणार्थायहतोलोकभयंकरः ॥ निहतंदानवंदृष्ट्वाकिमाश्चर्यंवदप्रभो ॥ ८६ ॥ श्रीभगवानुवाच
निहतेदानवेंद्रेस्मिन्संतुष्टोहंतवानघे ॥ हृष्टाःपुष्टाश्चवैदेवाआनंदःसमजायत ॥ ८७ ॥ आनंदस्त्रिषुलोकेषुदेवा

नायस्त्वयाकृतः॥ प्रसन्नोस्म्यनघेतुभ्यंवरंवरयसुव्रते॥८८॥ददामितंनसंदेहोयत्सुरैरपिदुर्लभं॥ कन्योवाच
यदितुष्टोसिमेदेवयदिदेयोवरोमम॥८९॥ तारयेहंमहापापादुपवासपरंनरं॥ उपवासस्ययत्पुण्यंतस्यार्धंनक्त
भोजने॥९०॥ तदर्धंचभवेत्तस्यएकभक्तंकरोतियः॥ यःकरोतिव्रतंभक्त्यादिनेममजितेंद्रियः॥९१॥ सगत्वा
वैष्णवंस्थानंकल्पकोटिशतानिच॥ भुंजानोविविधान्भोगानुपवासीजितेंद्रियः॥९२॥ भगवंस्त्वत्प्रसादनभे
वत्वेषवरोमम॥ उपवासंचनक्तंचएकभक्तंकरोतियः॥तस्यधर्मंचवित्तंचमोक्षंदेहिजनार्दन॥९३॥ श्रीभ
गवानुवाच यत्त्वंवदसिकल्याणितत्सर्वंचभविष्यति॥ ममभक्ताश्चयेलोकास्तवभक्ताश्चयेनराः॥ ९४॥
त्रिषुलोकेषुविख्याताःप्राप्स्यंतिममसन्निधिं॥ एकादश्यांसमुत्पन्नाममशक्तिःपरायतः॥ ९५॥अतएकादशी
त्येवंतवनामभविष्यति॥ दग्ध्वापापानिसर्वाणिदास्यामिपदमव्ययं॥ ९६॥ तृतीयाचाष्टमीचैवनवमीचच
तुर्दशी॥ एकादशीविशेषेणतिथयोमेमहाप्रियाः॥९७॥सर्वतीर्थाधिकंपुण्यंसर्वदानाधिकंफलं॥ सर्वव्रताधि
कंचैवसत्यंसत्यंवदामिते॥९८॥ एवंदत्वावरंतस्यास्तत्रैवांतरधीयत॥ हृष्टातुष्टातुसाजातातदाएकादशीति
थिः॥९९॥इमामेकादशींपार्थकरिष्यंतिनरास्तुये॥ तेषांशत्रुंहनिष्यामिदास्यामिपरमांगतिं॥ १००॥अन्ये
पियेकरिष्यंतिएकादश्यामहाव्रतं॥ हरामितेषांविघ्नांश्चसर्वसिद्धिंददामिच॥१॥एवमुक्तासमुत्पत्तिरेकादश्याः

पृथासुत॥ इयमेकादशीनित्यासर्वपापक्षयंकरी॥ २॥एकैवचमहापुण्यासर्वपापनिषूदनी॥उदितासर्वलोकेषु
सर्वसिद्धिकरीतिथिः॥३॥ शुक्लावाप्यथवाकृष्णाइतिभेदंनकारयेत्॥ कर्त्तव्येउभयेपार्थनतुल्याद्वादशीतिथिः
॥ ४ ॥ अंतरंनैवकर्त्तव्यंसमस्तैर्व्रतकारिभिः॥ तिथिरेकाभवेत्सर्वापक्षयोरुभयोरपि॥५ ॥एकादशीतुसंपूर्णा
प्रभातेघटिकायदि॥ सातिथिःपरिहर्त्तव्याउपोष्याद्वादशीतदा॥ ६॥एवंविधामयाप्रोक्तापक्षयोरुभयोरपि॥
उपवासंप्रकुर्वंतिएकादश्यांनराश्चये॥ ७॥ तेयांतिपरमंस्थानंयत्रास्तेगरुडध्वजः॥ धन्यास्तेमानवालोकेवि
ष्णुभक्तिपरायणाः ॥ ८ ॥ एकादश्यास्तुमाहात्म्यंसर्वलोकेषुयःपठेत्॥ अश्वमेधस्ययत्पुण्यंतदाप्नोतिनसंशयः
॥ ९ ॥ एकादश्यांनिराहारःस्थित्वाचाहंपरेहनि ॥ भोक्ष्यामिपुंडरीकाक्षशरणंमेभवाच्युत॥ १० ॥इत्युच्चार्यत
तोविद्वान्पुष्पांजलिमथार्पयेत्॥अष्टाक्षरेणमंत्रेणत्रिर्जप्तेनाभिमंत्रितं॥ ११ ॥उपवासफलप्रेप्सुःपिबेत्पात्रग
तंजलं ॥ दिवानिद्रापरान्नंचपुनर्भोजनमैथुने॥ १२ ॥ क्षौद्रंकांस्यामिषंतैलंद्वादश्यामष्टवर्जयेत्॥ असंभाष्यं
हिसंभाष्यभक्षयेत्तुलसीदलं ॥ १३ ॥ आमलक्याःफलंवापिपारणेभक्ष्यशुद्ध्यति॥ आमध्याह्नाच्चराजेंद्रद्वाद
श्यामरुणोदये ॥ १४ ॥ स्नानार्चनक्रियाःकार्यादानहोमादिसंयुताः॥ संकटेविषमेप्राप्तेद्वादश्याःपारणंकथं
॥ १५ ॥ अद्भिस्तुपारणंकुर्यात्पुनर्भुक्तंनदोषकृत्॥ यःशृणोतिदिवारात्रौनरोविष्णुपरायणः॥ १६ ॥ तद्ध

क्तमुखनिष्पन्नांकथांविष्णोःसुमंगलां॥ कल्पकोटिसमायुक्तोविष्णुलोकेमहीयते॥१७॥ एकादश्याश्चमाहा
त्म्यंपादमेकंशृणोतियः॥ब्रह्महत्यादिकंपापंनश्यतेनात्रसंशयः॥१८॥विष्णुधर्मसमंनास्तिव्रतंनामसनातनं॥
॥१९॥ इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेमार्गशीर्षकृष्णैकादशीमाहात्म्यंसंपूर्णं॥ अथमार्ग
शीर्षशुक्लैकादशीकथा॥ युधिष्ठिरउवाच वंदेविष्णुंप्रभुंसाक्षाल्लोकत्रयसुखप्रदं॥ विश्वेशंविश्वकर्तारं
पुराणंपुरुषोत्तमं॥१॥पृच्छामिदेवदेवेशसंशयोस्तिमहान्मम॥ लोकानांतुहितार्थायपापानांचक्षयायच॥२॥
मार्गशीर्षेसितेपक्षेकिन्नामैकादशीभवेत्॥कीदृशश्चविधिस्तस्याःकोदेवस्तत्रपूज्यते॥३॥ एतदाचक्ष्वमेस्वा
मिन्विस्तरेणयथातथं॥ श्रीकृष्णउवाच सम्यक्पृष्टंत्वयाराजन्साधुतेविपुलंयशः॥४॥ कथयिष्यामि
राजेंद्रहरिवासरमुत्तमं॥उत्पन्नासासितेपक्षेद्वादशीममवल्लभा॥५॥ मार्गशीर्षेसमुत्पन्नाममदेहान्नराधि
प॥मुरस्यचवधार्थायप्रख्यातामवल्लभा॥६॥ कथितासामयाचैवत्वदग्रेराजसत्तम॥ पूर्वमेकादशीराजं
स्त्रैलोक्येसचराचरे॥७॥ मार्गशीर्षेसितेपक्षेचोत्पत्तिरितिनामतः॥अतःपरंप्रवक्ष्यामिमार्गशीर्षसितांतथा॥
॥८॥ तस्याःश्रवणमात्रेणवाजपेयफलंलभेत्॥मोक्षानाम्नीतिविख्यातासर्वपापहरापरा॥९॥ देवंदामोदरंत
स्यांपूजयेच्चप्रयत्नतः॥तत्रापिपूजनंचैवगीतनृत्यैःसुमंगलैः॥१०॥शृणुराजेंद्रवक्ष्यामिकथांपौराणिकींशुभां॥

अधोगतिंगतायेवैपितृमातृसुतादयः॥ १ १ ॥ अस्याःपुण्यप्रभावेणस्वर्गंयांतिनसंशयः॥ एतस्मात्कारणाद्रा
जन्महिमानंश्रृणुष्वतं॥ १ २ ॥ पुरावैनगरेरम्येगोकुलेन्यवसन्नृपः॥ वैखानसेतिराजर्षिःपुत्रवत्पालयन्प्रजाः
॥ १ ३ ॥ द्विजाश्चन्यवसंस्तत्रचतुर्वेदपरायणाः॥ एवंसराज्यंकुर्वाणोरात्रौतुस्वप्नमध्यतः॥ १ ४ ॥ ददर्शजनकं
स्वंतुअधोयोनिगतंनृपः॥एवंदृष्ट्वातुतंतत्रविस्मयोत्फुल्ललोचनः॥कथयामासवृत्तांतंद्विजाग्रेस्वप्नसंभवं॥ १ ५॥
राजोवाच मयातुस्वपितादृष्टोनरकेपतितोद्विजाः॥ तारयस्वेतिमांतातअधोयोनिगतंसुत॥ १ ६॥ इतिब्रुवा
णःसतदामयादृष्टःपितास्वयं॥ तदाप्रभृतिभोविप्रानाहंशर्मलभाम्यहो॥ १ ७॥ एतद्राज्यंममममहदसह्यमसुखं
तथा॥ अश्वागजारथाश्चैवनमांरोचंतिसर्वथा॥ १ ८॥ नकोशोपिसुखायेतिनकिंचित्सुखदंमम॥ नदारानसु
तामह्यंरोचंतिद्विजसत्तमाः॥ १ ९ ॥ किंकरोमिक्कगच्छामिशरीरंमेतुदह्यते ॥दानंव्रतंतपोयोगोयेनैवममपूर्व
जाः॥२ ०॥ मोक्षमायांतिविप्रेंद्रास्तदेवकथयंतुमे॥ किंतेनजीवतालोकेसुपुत्रेणबलीयसा॥ २ १ ॥ पितातुय
स्यनरकेतस्यजन्मनिरर्थकं॥ ब्राह्मणाऊचुः पर्वतस्यमुनेरत्रआश्रमोनिकटेनृप॥ २ २॥ गम्यतांराजशा
र्दूलभूतंभव्यंविजानतः॥ तेषांश्रुत्वाततोवाक्यंवैखानसनृपोत्तमः॥ २ ३॥ जगामतत्रयत्रासौआश्रमेपर्वतो
मुनिः ॥ ब्राह्मणैर्वेष्टितःशांतैःप्रजाभिश्चसमंततः॥ २ ४ ॥आश्रमोविपुलस्तस्यमुनिभिःसन्निषेवितः॥ऋग्वेदि

भिर्याजुषैश्चसामाथर्वणकोविदैः ॥ २५ ॥ वेष्टितोमुनिभिस्तत्रद्वितीयइवपद्मजः॥ दृष्ट्वातंमुनिशार्दूलंराजावै
खानसस्तदा ॥ २६ ॥ जगामचावनिंमूर्ध्नादंडवत्प्रणनामच ॥ पप्रच्छकुशलंतस्यसप्तस्वंगेष्वसौमुनिः॥ २७॥
राज्येनिष्कंटकत्वंचराज्यंसौख्यसमन्वितं॥ राजोवाच प्रसादात्कुशलंविप्र अंगेषुममसप्तसु॥ २८॥ वि
भवेष्वनुकूलेषुकश्चिद्विघ्नउपस्थितः॥ एतंमेसंशयंब्रह्मन्प्रष्टुंत्वांचसमागतः॥ २९ ॥ एवंश्रुत्वानृपवचःपर्वतोमु
निसत्तमः॥ ध्यानस्तिमितनेत्रोसौभूतंभव्यंविचिंतयन्॥ ३० ॥ मुहूर्त्तमेकंध्यात्वाचप्रत्युवाचनृपोत्तमं॥ मु
निरुवाच जानेहंतवराजेंद्रपितुःपापंविकर्मणः॥ ३१ ॥ पूर्वजन्मनितेपित्रासपत्नीकृतद्वेषतः॥ कामासक्तेन
चैकत्रऋतुभंगःकृतःस्त्रियः॥ ३२ ॥ त्राहिदेहीतिजल्पंत्याऋतुदानंनराधिप॥ तेनवैतवपित्रातुनदत्तोऋतुराग्र
हात् ॥ ३३ ॥ कर्मणातेनसततंनरकेपतितोव्ययं ॥ राजोवाच केनवैव्रतदानेनमोक्षस्तस्यभवेन्मुने
॥ ३४ ॥ निरयात्पापसंयुक्तात्तन्ममाचक्ष्वपृच्छतः॥ मुनिरुवाच मार्गशीर्षेसितेपक्षेमोक्षानाम्नीहरेस्ति
थिः॥ ३५ ॥ सर्वैस्तुतद्व्रतंकृत्वापित्रेपुण्यंप्रदीयतां॥ तस्याःपुण्यप्रभावेणमोक्षस्तस्यभविष्यति॥ ३६ ॥ मुनेर्वा
क्यंततःश्रुत्वानृपःस्वगृहमागतः ॥ आग्रहायणिकींकृच्छ्रात्प्राप्तोभरतसत्तम॥ ३७॥ अंतःपुरचरैःसर्वैःपुत्रैर्दारै
स्तथानृपः ॥ व्रतंकृत्वाविधानेनपुण्यंदत्वानृपायतत् ॥ ३८॥ तस्मिन्दत्तेतदापुण्येपुष्पवृष्टिरभूद्दिवः॥ वैखानस

पितातेनगतःस्वर्गंस्तुतोगणैः॥ ३९ ॥ राजानमंतरिक्षाच्चशुद्धांगिरमभाषत॥ स्वस्त्यस्तुतेपुत्रसदेत्युक्त्वासत्रिदि
वंगतः ॥ ४० ॥ एवंयःकुरुतेराजन्मोक्षामेकादशीमिमां॥ तस्यपापंक्षयंयातिम्रतोमोक्षमवाप्नुयात् ॥ ४१ ॥
नान्यापरतराकाचिन्मोक्षदाविमलाशुभा॥ पुण्यसंख्यांतुराजेंद्रनजानेहंतुयैःकृता॥ ४२ ॥ पठनाच्छ्रवणात्त
स्यावाजपेयफलंलभेत्॥ चिंतामणिसमाह्येषास्वर्गमोक्षप्रदायिनी॥४३॥ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेमार्गशीर्ष
शुक्लैकादश्यामोक्षानाम्यामाहात्म्यंसमाप्तं॥ ॥६॥ ॥अथपौषकृष्णैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच
पौषस्यकृष्णपक्षेतुद्वादशीयाभवेत्प्रभो॥ किन्नामकोविधिस्तस्याःकोदेवस्तत्रपूज्यते॥ १॥ एतदाचक्ष्वमेस्वा
मिन्विस्तरेणजनार्दन॥ श्रीकृष्णउवाच कथयिष्यामिराजेंद्रभवतःस्नेहकारणात् ॥ २॥ तथातुष्टिर्नमेराजन्
क्रतुभिश्चाप्तदक्षिणैः॥ यथातुष्टिर्भवेन्मत्यमेकादश्याव्रतेनवै॥ ३ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनकर्तव्योहरिवासरः॥ पौ
षस्यकृष्णपक्षेतुद्वादशीयाभवेन्नृप॥४॥ तस्याश्चैवचमाहात्म्यंश्रृणुष्वैकाग्रमानसः॥गदितायाश्चवैराजन्नेका
दश्योभवंतिहि॥५॥ तासामपिहिसर्वासांविकल्पंनैवकारयेत्॥तंथापित्थेकादश्याश्चश्रृणुराजन्कथानकं॥६॥
अतःपरंप्रवक्ष्यामिपौषस्यैकादशींतव॥ लोकानांचहितार्थयकथयिष्येविधिंतव॥७॥ पौषस्यकृष्णपक्षेयास
फलानामनामतः॥ नारायणोधिदेवोस्याःपूजयेत्तंप्रयत्नतः॥८॥ पूर्णेनविधिनाराजन्कर्त्तव्यैकादशीजनैः॥

नागानांचयथाशेषःपक्षिणांगरुडोयथा ॥९॥ यथाऽश्वमेधोयज्ञानांनदीनांजाह्नवीयथा॥ व्रतानांचतथारा
जन्प्रवरैकादशीतिथिः॥ १० ॥ तेजनाभरतश्रेष्ठममपूज्याश्चसर्वशः ॥ हरिवासरसंसक्तावर्त्ततेयेजनाभृशं
॥ ११ ॥ सफलानाममयाप्रोक्तातस्याःपूजाविधिंशृणु॥ फलैर्मांपूजयेत्तत्रकालदेशोद्भवैःशुभैः॥१२॥नारिकेल
फलैःशुद्धैस्तथावैबीजपूरकैः॥ जंबीरैर्दाडिमैश्चैवतथापूगीफलैरपि॥ १३ ॥ लवंगैर्विविधैश्चान्यैस्तथाचाम्रफ
लादिभिः॥ पूजयेद्देवदेवेशंधूपैर्दीपैर्यथाक्रमं ॥१४॥ सफलायांदीपदानंविशेषेणप्रकीर्तितं ॥ रात्रौजागरणं
तत्रकर्त्तव्यंचप्रयत्नतः॥१५॥ यावदुन्मीलयेन्नेत्रंतावज्जागर्तियोनिशि॥ एकाग्रमानसोभूत्वातस्यपुण्यंशृणु
ष्वतत्॥ १६॥ तत्समोनास्तिवैयज्ञस्तीर्थंतत्सदृशंनहि ॥ तत्समंनव्रतंकिंचिदिहलोकेनराधिप॥ १७॥ पंचवर्ष
सहस्राणितपस्तप्त्वाचयत्फलं॥ तत्फलंसमवाप्नोतिसफलायाव्रतेनवै॥ १८ ॥श्रूयतांराजशार्दूलसफलायाः
कथानकं॥ चंपावतीतिविख्यातापुरीमाहिष्मतस्यच॥१९॥ माहिष्मतस्यराजर्षेश्चत्वारश्चाभवन्सुताः॥ तेषां
मध्येतुयोज्येष्ठःसमहापापसंयुतः ॥ २० ॥परदाराभिगामीचवेश्यासंगरतःसदा॥ पितुर्द्रव्यंसपापिष्ठोगमया
मासस्सर्वशः॥२१॥ असद्वृत्तिरतोनित्यंदेवताद्विजनिंदकः॥ वैष्णवानांचदेवानांनित्यंनिंदारतःसवै॥ २२॥ ई
दृग्विधंतदादृष्ट्वापुत्रंमाहिष्मतोनृपः॥ लुंपकोनामनाम्नेतिकृतवानत्यमर्षितः॥ २३॥ राज्यान्निष्काशितस्तेन

पित्राचैवापिबंधुभिः ॥ परिवारजनैःसर्वैस्त्यक्तोराज्ञोभयादिति ॥ २४॥ लुंपकोपितदात्यक्तश्चिंतयामासत्वे
कंलः॥ मयात्रकिंप्रकर्त्तव्यंत्यक्तःपित्राचबांधवैः॥ २५॥ इतिचिंतापरोभूत्वामतिंपापेतदाकरोत्॥ मयातुगम
नंकार्यंवनेत्यक्त्वापुरंपितुः॥ २६ ॥ तस्माद्वनात्पितुःसर्वंव्यापयिष्येपुरंनिशि॥ दिवावनेचरिष्यामिरात्रावपिपि
तुःपुरं॥ २७॥ इत्येवंसमतिंकृत्वालुंपकोदैवपातितः॥ निर्जगामपुरात्तस्माद्गतोसौगहनंवनं॥ २८॥ जीवघात
करोनित्यंनित्यंस्तेयपरायणः॥ सर्वंचनगरंतेनमुषितंपापकर्मणा॥ २९॥गृहीतश्चपरित्यक्तोराज्ञोमाहिष्मतेर्भ
यात्॥ जन्मांतरीयपापेनराज्यभ्रष्टःसपापकृत्॥३०॥ आमिषाभिरतोनित्यंनित्यंवैफलभक्षकः॥ आश्रमस्त
स्यदुष्टस्यवासुदेवस्यसंमतः॥ ३१ ॥ अश्वत्थोवर्त्ततेतत्रजीर्णोबहुलवार्षिकः॥ देवत्वंतस्यवृक्षस्यवर्ततेतद्वने
महत्॥ ३२ ॥ तत्रैवनिवसंश्चासौलुंपकःपापबुद्धिमान्॥ एवंकालक्रमेणैववसतस्तस्यपापिनः॥३३ ॥ दुष्कर्म
निरतस्यास्यकुर्वतःकर्मनिंदितं॥ पौषस्यकृष्णपक्षेतुपूर्वाह्णेसफलादिने॥३४॥ दशमीदिवसेराजन्निशायांशी
तपीडितः॥ लुंपकोवस्त्रहीनोवैनिश्चेष्टोह्यभवत्तदा॥ ३५॥ पीड्यमानस्तुशीतेनअश्वत्थस्यसमीपगः॥ ननिद्रा
नसुखंतस्यागतप्राणइवाभवत्॥३६॥पीडयन्दशनैर्दंतानेवंचगमितानिशा॥ भानूदयेपितस्याथनसंज्ञासम
जायत॥ ३७॥ लुंपकोगतसंज्ञस्तुसफलादिवसेतदा॥ मध्याह्नसमयेप्राप्तेसंज्ञांलेभेसलुंपकः॥३८॥प्राप्तसंज्ञो

मुहूर्त्तेनचोत्थितोसौतदासनात् ॥प्रस्खलंश्चपदन्यासैःपंगुवच्चलितोमुहुः॥ ३९॥वनमध्येगतस्तत्रक्षुत्तृषापीडि
तोभवत्॥ नशक्तिर्जीवघातस्यलुंपकस्यदुरात्मनः ॥४०॥ फलानिभूमौपतितान्याजहारसलुंपकः॥ यावत्स
चागतस्तत्रतावदस्तमगाद्रविः॥४१॥ किंभविष्यतितातेतिविललापातिदुःखितः॥ फलानितानिसर्वाणिवृक्ष
मूलेन्यवेदयत्॥ ४२॥ प्रत्युवाचफलैरेभिःप्रीयतांभगवान्हरिः॥ उपविष्टोलुंपकश्चनिद्रांलेभेनवैनिशि॥४३॥
तेनजागरणंजातंभगवान्मधुसूदनः॥ फलानांपूजनंमेनेसफलायास्तथाव्रतं॥४४॥ कृतमेवंलुंपकेनत्वकस्मा
द्व्रतमुत्तमं॥ तेनव्रतप्रभावेणप्राप्तंराज्यमकंटकं॥४५॥ पुण्यांकुरोदयाद्राजन्यथाप्राप्तंतथाश्रृणु॥ रवेरुदयवे
लायांदिव्योश्वश्चाजगामह ॥ ४६॥ दिव्यवस्तुपरीवारोलुंपकस्यसमीपतः ॥ तस्थौसतुरगोराजन्वागुवाचा
शरीरिणी॥ ४७॥ प्राप्नुहित्वंनृपसुतस्वराज्यंहतकंटकं॥ वासुदेवप्रसादेनसफलायाःप्रभावतः॥४८॥ पितुःस
मीपंगच्छत्वंभुंक्ष्वराज्यमकंटकं ॥ तथेत्युक्त्वासौतत्रदिव्यरूपधरोभवत्॥ ४९॥ कृष्णेमतिश्चतस्यासीत्पर
मावैष्णवीतथा॥ दिव्याभरणशोभाढ्यस्तातंनत्वास्थितोगृहे॥ ५०॥ वैष्णवायततोदत्तंपित्राराज्यमकंटकं॥
कृतंराज्यंतुतेनैववर्षाणिसुबहून्यपि॥५१॥ हरिवासरसंलीनोविष्णुभक्तिरतःसदा॥ मनोज्ञास्तस्यपुत्राःस्युर्दा
राःकृष्णप्रसादतः॥ ५२॥ततःसवार्धकेराज्येप्राप्तेपुत्रंनिवेश्यच॥वनंगतःसंयतात्माविष्णुभक्तिपरायणः॥५३॥

साधयित्वातथात्मानंविष्णुलोकंजगामह॥ गतःकृष्णस्यसान्निध्यंयत्रगत्वानशोचति॥ ५४॥ एवंयेवैप्रकुर्वं
तिसफलैकादशीव्रतं॥ इहलोकेयशःप्राप्यमोक्षंयास्यंत्यसंशयः॥५५॥ धन्यास्तेमानवालोकेसफलाव्रतका
रिणः॥ तस्मिन्जन्मनितेमोक्षंलभंतेनात्रसंशयः॥५६॥ सफलायाश्चमाहात्म्यश्रवणाद्विविशांपते॥ राजसूय
फलंप्राप्यवसेत्स्वर्गेचमानवः॥५७॥ इतिश्रीपौषकृष्णैकादश्याःसफलानाम्न्यामाहात्म्यंसंपूर्णं॥ ७॥
अथपौषशुक्लैकादशीकथा॥ युधिष्ठिरउवाच कथितावैत्वयाकृष्णसफलैकादशीशुभा॥ कथयस्वप्रसादे
नशुक्लापौषस्ययाभवेत्॥१॥किन्नामकोविधिस्तस्याःकोदेवस्तत्रपूज्यते॥कस्मैतुष्टोहृषीकेशस्त्वमेवपुरुषोत्त
म॥ २॥ श्रीकृष्णउवाच शृणुराजन्प्रवक्ष्यामिशुक्लापौषस्ययाभवेत्॥ तस्याविधिंमहाराजलोकानांचहि
तायवै॥ ३॥ पूर्वेणविधिनाराजन्कर्तव्यैषाप्रयत्नतः॥ पुत्रदेतिचनाम्नासौसर्वपापहरापरा॥ ४॥ नारायणो
धिदेवोस्याःकामदःसिद्धिदायकः॥नातःपरतराकाचित्त्रैलोक्येसचराचरे॥विद्यावंतंयशस्वंतंकरोतिचनरंहरिः
॥५॥ शृणुराजन्प्रवक्ष्यामिकथांपापहरांपरां॥ पुरीभद्रावतीनाम्नीराजातत्रसुकेतुमान्॥ ६॥ तस्यराज्ञीथरा
ज्ञीचशैब्यानाम्नीतिविश्रुता॥पुत्रहीनेनराज्ञाचकालोनीतोमनोरथैः॥नैवात्मजंनृपोलेभेवंशकर्तारमेवच॥७॥
तेनैवराज्ञाधर्मेणचिंतितंबहुकालतः॥ किंकरोमिक्वगच्छामिसुतप्राप्तिःकथंभवेत्॥८॥ नराष्ट्रेनपुरेसौख्यंलेभे

राजासुकेतुमान्॥ शैब्ययाकांतयासार्धंप्रत्यहंदुःखितोभवत्॥ ९ ॥तावुभौदंपतीनित्यंचिंताशोकपरायणौ॥
पितरस्तुजलंदत्तंकवोष्णमुपभुंजते॥ १० ॥ राज्ञःपश्चान्नपश्यामोयोस्मान्संतर्पयिष्यति॥ इत्येवंसंस्मरंतोस्य
पितरोदुःखिनोभवन्॥ ११॥तेषांतद्दुःखमूलंचज्ञात्वाराजाप्यतप्यत॥नबांधवानमित्राणिनामात्याःसुहृदस्त
था॥ १२ ॥ रोचंतेतस्यभूपस्यनगजाश्वपदातयः॥ नैराश्यंभूपतेस्तस्यमनस्येवमजायत॥१३ ॥नरस्यपुत्रही
नस्यनास्तिवैजन्मनःफलं॥ अपुत्रस्यगृहंशून्यंहृदयंदुःखितंसदा॥ १४ ॥ पितृदेवमनुष्याणांनानृणित्वंसुतंवि
ना॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनसुतमुत्पादयेन्नरः॥१५॥ इहलोकेयशस्तेषांपरलोकेशुभागतिः॥ येषांतुकर्मकर्तॄणांपु
ण्यंजन्मशतोद्भवं ॥ १६ ॥ आयुरारोग्यसंपत्तिस्तेषांगेहेप्रवर्त्तते ॥पुत्राःपौत्राश्चलोकाश्चभवेयुःपुण्यकर्मणां
॥ १७॥ पुण्यंविनानचप्राप्तिर्विष्णुभक्तिंविनातथा॥ पुत्राणांसंपदोवापिविद्यायाश्चेतिमेमतिः॥१८॥ एवंचिं
तयमानोसौराजाशर्मनलब्धवान् ॥प्रत्यूषेचिंतयद्राजानिशीथेचिंतयत्तथा ॥ १९ ॥ ततश्चात्मविनाशंवैवि
चार्याथसुकेतुमान्॥ आत्मघातेदुर्गतिंचचिंतयित्वातदानृपः॥ २०॥ दृष्ट्वात्मदेहंप्रक्षीणमपुत्रत्वंतथैवच॥ पु
नर्विचार्यात्मबुद्ध्याह्यात्मनोहितकारणं॥ २१॥अश्वारूढस्ततोराजाजगामगहनंवनं॥ पुरोहितादयःसर्वेनजा
नंतिगतंनृपं॥२२॥ गंभीरेविपिनेराजामृगपक्षिनिषेविते॥ विचचारतदातस्मिन्वनवृक्षान्विलोकयन्॥२३॥

वटानश्वत्थबिल्वांश्चखर्जूरान्पनसांस्तथा॥ बकुलांश्चसदापर्णांस्तिंदुकांस्तिलकानपि॥२४॥ शालांस्तालांस्त
मालांश्चददर्शसरलान्नृपः॥ इंगुदीककुभांश्चैव श्लेष्मातकबिभीतकान्॥२५॥शल्लकीकरमर्दांश्चपाटलान्ख
दिरानपि॥ शाकांश्चैवपलाशांश्चशोभितान्ददर्शनृपः॥२६॥मृगव्याघ्रवराहांश्चसिंहान्शाखामृगानपि॥ गव
यान्कृष्णसारांश्चशृगालान्शशकानपि॥ २७॥ वनमार्जारिकान्क्रूरान्शल्लकांश्चमरानपि॥ ददर्शभुजगान्
राजावल्मीकादभिनिःसृतान्॥ २८॥तथावनगजान्मत्तान्कलभैःसहसंगतान्॥ यूथपांश्चचतुर्दंतान्करिणी
गणमध्यगान्॥ २९॥ तान्दृष्ट्वाचिंतयामासध्यात्मनःसगजान्नृपः॥ तेषांसविचरन्मध्येराजाशोकमवापह
॥३०॥महदाश्चर्यसंयुक्तंददर्शविपिनंनृपः॥ क्वचिच्छिवारुतंशृण्वन्नुलूकविरुतंतथा॥३१॥ तांस्तान्पक्षिग
णान्पश्यन्बभ्रामवनमध्यगः॥एवंददर्शगहनंनृपोमध्यंगतेरवौ॥३२॥ क्षुत्तृड्भ्यांपीडितोराजाइतश्चेतश्चधा
वति॥ चिंतयामासनृपतिःसंशुष्कगलकंदरः॥३३॥ मयातुकिंकृतंकर्मप्राप्तंदुःखंयदीदृशं॥ मयावैतोषितादे
वायज्ञैःपूजाभिरेवच॥३४॥ तथैवब्राह्मणादानैस्तोषितामिष्टभोजनैः॥ प्रजाश्चैवयथाकालंपुत्रवत्परिपालि
ताः॥३५॥कस्माद्दुःखंमयाप्राप्तमीदृशंदारुणंमहत्॥ इतिचिंतापरोराजाजगामाथाग्रतोवनं॥३६॥ सुकृत
स्यप्रभावेणसरोदृष्टंमनोरमं॥मानसंस्पर्धमानंचपद्मिनीपरिशोभितं॥३७॥कारंडवैश्चक्रवाकैराजहंसैश्चना

दितं ॥ मकरैर्बहुभिर्युक्तमन्यैर्जलचरैर्युतं ॥३८॥ समीपेसरसस्तत्रमुनीनामाश्रमान्बहून् ॥ ददर्शराजालक्ष्मी वान्निमित्तैःशुभशंसिभिः॥ ३९ ॥ सव्यात्परतरंचक्षुःप्रास्फुरच्चतथाकरः ॥ स्फुरितैस्तस्यराज्ञश्चशंसितंशुभल क्षणं॥ ४० ॥ तस्यतीरेमुनीन्दृष्ट्वाकुर्वाणान्नैगमंजपं ॥ अवतीर्यहयात्तस्मान्मुनीनामग्रतःस्थितः ॥ ४१ ॥ पृ थक्पृथग्ववंदेसमुनींस्तान्शंसितव्रतान् ॥ कृतांजलिपुटोभूत्वादंडवच्चप्रणम्यसः॥४२॥ हर्षेणमहताविष्टोब भूवनृपसत्तमः॥ तमूचुस्तेपिमुनयःप्रसन्नाःस्मोवयंतव ॥४३॥ कथयस्वाद्यवैराजन्यत्तेमनसिवर्त्तते राजो वाच केयूयमुग्रतपसःकिमाख्याभवतामपि ॥ ४४ ॥ किमर्थमागतायूयंवदंतुममतत्त्वतः॥मुनयऊचुः वि श्वेदेवावयंराजन्स्नानार्थमिहचागताः॥४५॥माघोनिकटमायातएतस्मात्पंचमेहनि ॥ अद्यत्वेकादशीराजन् पुत्रदानामनामतः ॥ ४६॥पुत्रंददात्यसौशुक्लापुत्रदापुत्रमिच्छतां॥ राजोवाच एषवैसंशयोमह्यंसुतस्यो त्पादनेमहान्॥४७॥यदितुष्टाभवंतोमेपुत्रोवैदीयतांतदा मुनयऊचुः अस्मिन्नेवदिनेराजन्पुत्रदानामव र्तते॥४८॥एकादशीतिविख्याताक्रियतांव्रतमुत्तमम्॥ आशीर्वादेनचास्माकंकेशवस्यप्रसादतः॥ ४९॥ अ वश्यंतवराजेंद्रपुत्रप्राप्तिर्भविष्यति ॥ इत्येवंवचनात्तेषांकृतंराज्ञाव्रतंशुभं॥ ५० ॥ द्वादश्यांपारणंकृत्वामुनीन्न त्वापुनःपुनः ॥ आजगामगृहंराजाराज्ञीगर्भंसमादधौ ॥ ५१ ॥ मुनीनांवचनेनैवपुत्रदायाःप्रसादतः ॥

मा.कृ. पुत्रोजातस्तथाकालेतेजस्वीपुण्यकर्मकृत्॥५२॥ पितरंतोषयामासप्रजापालोबभूवसः॥एतस्मात्कारणाद्रा ए.मा.
जन्कर्तव्यंपुत्रदाव्रतं॥५३॥लोकानांचहितार्थायतवाग्रेकथितंमया॥एतद्व्रतंतुयेमर्त्याःकुर्वंतिपुत्रदाभिधं॥
१० ॥५४॥तेषांचैवभवेत्पुत्रोह्यवश्यंमोक्षभागिनां॥पठनाच्छ्रवणाद्राजन्नश्वमेधफलंलभेत्॥५५॥ इतिश्री
भविष्योत्तरपुराणेपौषशुक्लैकादशीपुत्रदानाम्न्यामाहात्म्यंसंपूर्णं॥ ॥६॥

अथमाघकृष्णैकादश्याःकथा॥ दाल्भ्यउवाच मर्त्यलोकेतुसंप्राप्ताःपापंकुर्वंतिजंतवः॥ब्रह्महत्यादिपापैश्च
ह्यन्यैश्चविविधैर्युताः॥१॥परद्रव्यापहाराश्चपरव्यसनमोहिताः॥कथंनायांतिनरकान्ब्रह्मंस्तद्ब्रूहितत्त्वतः॥
॥२॥ अनायासेनभगवन्दानेनाल्पेनकेनचित्॥पापंप्रशममायातियेनतद्वक्तुमर्हसि॥३॥ गभस्तिरुवाच
साधुसाधुमहाभागगुह्यमेतदुदाहृतं॥यन्नकस्यचिदाख्यातंब्रह्मविष्ण्विंद्रदैवतैः॥४॥तदहंकथयिष्यामित्वया
पृष्टोद्विजोत्तम॥ततोमाघेतुसंप्राप्तेशुचिःस्नातोजितेंद्रियः॥५॥कामक्रोधाभिमानेर्ष्यालोभपैशुन्यवर्जितः॥
देवदेवंचसंस्मृत्यपादौप्रक्षाल्यवारिणा॥६॥भूमावपतितंग्राह्यंगोमयंतत्रमानवः॥तिलान्प्रक्षिप्यकार्पासं १०
पिंडकांश्चैवकारयेत्॥७॥अष्टोत्तरशतंचैवनात्रकार्याविचारणा॥ततोमाघेचसंप्राप्तेह्याद्रौचैवभवेद्यदि॥८॥
मूलेवाकृष्णपक्षस्यैकादश्यांनियमंततः॥गृह्णीयात्पुण्यफलदंविधानंतत्रमेशृणु॥९॥देवदेवंसमभ्यर्च्यसु

स्नातःप्रयतःशुचिः॥ कृष्णनामानिसंकीर्त्यक्षुतजृंभासुसर्वदा॥ १० ॥ रात्रौजागरणंकुर्यात्प्रातर्होमंचकारये
त्॥ अर्चयेद्देवदेवेशंशंखचक्रगदाधरं ॥ ११॥ चंदनागुरुकर्पूरैर्नैवेद्यंकुसरंतथा ॥ संस्मृत्यनाम्नाचततःकृष्णा
ख्येनपुनःपुनः॥ १२ ॥ कूष्मांडैर्नारिकेलैश्चव्यथवाबीजपूरकैः॥ सर्वाभावेपिविप्रेंद्रशस्तंपूगीफलंतथा॥ १३॥
अर्घ्यंदत्वाविधानेनपूजयित्वाजनार्दनं॥ कृष्णकृष्णकृपालुस्त्वमगतीनांगतिप्रद॥ १४ ॥ संसारार्णवमग्नानां
प्रसीदपरमेश्वर ॥ नमस्तेपुंडरीकाक्षनमस्तेविश्वभावन॥ १५॥ सुब्रह्मण्यनमस्तेस्तुमहापुरुषपूर्वज ॥ गृहाणा
र्घ्यंमयादत्तंलक्ष्म्यासहजगत्पते॥ १६॥ततस्तुपूजयेद्विप्रमुदकुंभंप्रदापयेत्॥ छत्रोपानहवस्त्रैश्चकृष्णोमेप्रीयता
मिति॥ १७॥ कृष्णाधेनुःप्रदातव्यायथाशक्त्याद्विजोत्तम॥ तिलपात्रंद्विजश्रेष्ठदद्यात्तत्रविचक्षणः॥ १८॥ स्ना
नप्राशनयोःशस्ताःश्वेताःकृष्णास्तिलामुने ॥ तान्प्रदद्यात्प्रयत्नेनयथाशक्त्याद्विजोत्तम॥ १९॥ तावद्वर्षसहस्रा
णिस्वर्गलोकेमहीयते॥ तिलस्नायीतिलोद्वर्त्तीतिलहोमीतिलोदकी॥ २०॥ तिलभुक्तिलदाताचषट्तिलाःपापना
शकाः॥ नारदउवाच कृष्णकृष्णमहाबाहोनमस्तेभक्तभावन॥ २१ ॥ षट्तिलैकादशीभूतंकीदृशंफलम
श्रुते॥ सोपाख्यानंममब्रूहियदितुष्टोसियादव॥ २२॥ श्रीकृष्णउवाच शृणुब्रह्मन्यथावृत्तंदृष्टंतत्कथयामि
ते॥ मृत्युलोकेपुराह्यासीद्ब्राह्मणीतत्रनारद॥ २३ ॥ व्रतचर्यारतानित्यंदेवपूजारतासदा॥ मासोपवासनिरता

ममभक्ताचसर्वदा ॥ २४ ॥ कृष्णोपवाससंयुक्ताममपूजापरायणा ॥ शरीरंक्लेशितंनित्यमुपवासैर्द्विजोत्तम
॥ २५ ॥ दीनानांब्राह्मणानांचकुमारीणांचभक्तितः ॥ गृहादिकंप्रयच्छंतीसर्वकालंमहामतिः ॥ २६ ॥ अतिकृ
च्छ्ररतासातुसर्वकालेषुवैद्विज॥ शुद्धमस्याःशरीरंहिव्रतैःकृच्छ्रैर्नसंशयः॥ २७॥ अर्थिनंवैष्णवंलोकंकायक्लेशे
नवैतथा॥ नदत्तमन्नदानंहियेनतृप्तिःपराभवेत्॥ २८॥ एतज्ज्ञातंमयाब्रह्मन्मृत्युलोकमुपागतः॥ कापिलंरूप
मास्थायभिक्षापात्रेणयाचिता॥२९॥ ब्राह्मण्युवाच कस्मात्त्वमागतोब्रह्मन्वदयस्मात्समागतः॥ पुनरे
वमयाप्रोक्तंदेहिभिक्षांचसुंदरि॥३०॥ तयाकोपेनमहतामृत्पिंडस्ताम्रभाजने॥ क्षिप्तोयावत्तयादेव्यापुनःस्वर्गं
गतोद्विज॥३१॥ ततःकालेनमहतातापसीसुमहाव्रता॥कदाचित्स्वर्गमायाताव्रतचर्याप्रभावतः॥३२॥मृत्पिं
डस्यप्रभावेणगृहंप्राप्तंमनोरमं॥ संजातंचैवविप्रर्षेधान्यकोशविवर्जितं॥ ३३॥ गृहंयावन्निरीक्षेतनकिंचित्त
त्रपश्यति॥ तावद्गृहाद्विनिष्क्रांताममांतिचागताद्विज॥३४॥क्रोधेनमहताविष्टाइदंवचनमब्रवीत्॥ मयाव्रतैश्चकृ
च्छ्रैश्चह्युपवासैरनेकशः॥३५॥ पूजयाराधितोदेवःसर्वलोकस्यभावनः॥ नधनंदृश्यतेकिंचिद्गृहेममजनार्दन
॥ ३६ ॥ ततश्चोक्तामयासातुगृहंगच्छयथागतं॥ आगमिष्यंतिसुतरांकौतूहलसमन्विताः॥ ३७॥ देवपत्न्यस्त
वद्रष्टुंविस्मयेनसमन्विताः॥ द्वारंनोद्घाटनीयंहिषट्तिलापुण्यवाचनात्॥ ३८॥ एवमुक्तागतासातुयदावैमानु ११

षीतदा॥ अत्रांतरेसमायातादेवपत्न्यश्चनारद॥३९॥ ताभिश्चकथितंतत्रत्वांद्रष्टुंहिसमागताः॥द्वारमुद्घाटयत्व
चपश्यामत्वांशुभानने॥४०॥ मानुष्युवाच यदिद्रष्टुंमयाकार्यंसत्यंवाच्यंविशेषतः॥षट्तिलापुण्यंवदत
द्वारोद्घाटनकारणात्॥४१॥एकापितत्रनवदत्षट्तिलाव्रतनाशतः॥अन्ययाकथितंतत्रद्रष्टव्यामानुषीमया॥
॥४२॥ ततोद्वारंसमुद्घाट्यदृष्टाताभिश्चमानुषी॥ नदेवीनचगांधर्वीनासुरीनचपन्नगी ॥४३॥ दृष्टापूर्वंतयाना
रीईदृशीसाद्विजर्षभ॥ रूपकांतिसमायुक्ताक्षणेनसमपद्यत॥४४॥ धनंधान्यंचवस्त्रादिसुवर्णंरौप्यमेवच॥ स
र्वंभवनसंपन्नंषट्तिलायाःप्रसादतः॥४५॥अतितृष्णानकर्तव्याविंत्तशाठ्यंविवर्जयेत्॥आत्मवित्तानुसारेण
तिलान्वस्त्रादिदापयेत्॥ ४६॥ लभतेचैवमारोग्यंततोजन्मनिजन्मनि॥ दारिद्र्यंनचकष्टंवैनचदौर्भाग्यमेवच
॥४७॥नभवेद्वैद्विजश्रेष्ठषट्तिलायाउपोषणात्॥ अनेनविधिनाराजन्तिलदानान्नसंशयः॥४८॥ मुच्यतेपात
कैःसर्वैर्नात्रकार्याविचारणा॥ दानंचविधिनासम्यक्सर्वपापप्रणाशनं॥४९॥ नानर्थःकश्चिन्नायासःशरीरेमु
निसत्तम॥५०॥इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेमाघकृष्णैकादशीषट्तिलानाम्न्यामाहात्म्यंसंपूर्णं॥ ॥६॥
॥ अथमाघशुक्लैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच साधुकृष्णत्वयाप्रोक्ताआदिदेवजगत्पते॥स्वेदजाअंडजा
श्चैवउद्भिज्जाश्चजरायुजाः॥१॥तेषांकर्ताविकर्ताचपालकःक्षयकारकः॥माघस्यकृष्णपक्षेतुषट्तिलाकथिता

त्वया॥ २॥ शुक्लेचैकादशीयाचकथयस्वप्रसादतः॥ किन्नामकोविधिस्तस्याःकोदेवस्तत्रपूज्यते॥ ३ ॥ श्री
कृष्णउवाच कथयिष्यामिराजेंद्रशुक्लेमाघस्ययाभवेत्॥ जयानाम्नीतिविख्यातासर्वपापहरापरा॥ ४॥ प
वित्रापापहंत्रीचपिशाचत्वविनाशिनी॥ नैवतस्याव्रतेचीर्णेप्रेतत्वंजायतेनृणां॥५॥ नातःपरतराकाचित्पाप
घ्नीमोक्षदायिनी॥ एतस्मात्कारणाद्राजन्कर्त्तव्येयंप्रयत्नतः॥६॥श्रूयतांराजशार्दूलकथांपौराणिकींशुभां॥पं
कजेचपुराणेस्यामहिमाकथितोमया॥७॥एकदानागलोकेवैइंद्रोराज्यंचकारह॥ देवाश्वतत्रसौख्येननिवसं
तिमनोरमे॥८॥ पीयूषपाननिरताह्यप्सरोगणसेविताः॥ नंदनंतुवनंतत्रपारिजातोपशोभितं॥९ ॥रमयंतिर
मंत्यत्रह्यप्सरोभिर्दिवौकसः॥ एकदारममाणोसौदेवेंद्रःस्वेच्छयानृप॥१०॥नर्तयामासहर्षात्सपंचाशत्कोटि
नायिकाः॥गंधर्वास्तत्रगायंतिगंधर्वःपुष्पदंतकः॥११॥चित्रसेनश्चतत्रैवचित्रसेनसुतातथा॥मालिनीतिचना
म्नातुचित्रसेनस्यकामिनी॥१२॥मालिन्यांतुसमुत्पन्नःपुष्पवानितिनामतः॥पुष्पदंतस्यपुत्रोवैमाल्यवान्नामना
मतः॥ १३ ॥ गंधर्वीपुष्पवत्याख्यामाल्यवत्यतिमोहिता॥ कामस्यचशरैस्तीक्ष्णैर्विद्धांगीसाबभूवह॥ १४ ॥
तयाभावकटाक्षैश्चमाल्यवांस्तुवशीकृतः॥ लावण्यरूपसंपन्नातस्यारूपंनृपशृणु॥ १५ ॥ बाहूतस्यास्तुकामे
नकंठपाशौकृताविव॥ चंद्रवद्वदनंतस्यानयनेश्रवणायते॥१६॥कर्णौतुशोभितौतस्याः कुंडलाभ्यांनृपोत्तम॥

कंबुग्रीवायुताचैवदिव्याभरणभूषिता ॥ १७॥ पीनोन्नतौकुचौतस्यामुष्टिमात्रंचमध्यमं ॥ नितंबौविपुलौत
स्याविस्तीर्णंजघनस्थलं ॥ १८ ॥ चरणौशोभमानौतौरक्तोत्पलसमद्युती ॥ ईदृश्यापुष्पवत्याचमाल्यवानति
मोहितः ॥ १९ ॥ शक्रस्यपरितोषायनृत्यार्थंतौसमागतौ ॥ गायमानौचतौतत्रत्यप्सरोगणसंगतौ ॥ २० ॥ न
शुद्धगानंगायेतांचित्तभ्रमसमन्वितौ॥ बद्धदृष्टीतथान्योन्यंकामबाणवशंगतौ॥ २१॥ ज्ञात्वालेखर्षभस्तत्रसं
गतंमानसंतयोः॥ तालकालक्रियामानलोपाद्गीतावभंजनात्॥ २२ ॥ चिंतयित्वातुमघवानवज्ञानंतथात्म
नः॥ कुपितश्चतयोरित्थंशापंदास्यन्निदंजगौ॥ २३ ॥ धिग्वांपापरतौमूढावाज्ञाभंगकरौमम ॥ युवांपिशाचौ
भवतंदंपतीरूपधारिणौ ॥ २४ ॥ मृत्युलोकमनुप्राप्तौभुंजानौकर्मणःफलं ॥ एवंमघवताशप्तावुभौदुःखितमा
नसौ ॥ २५ ॥ हिमवंतंगिरिंप्राप्ताविंद्रशापविमोहितौ ॥ उभौपिशाचतांप्राप्तौदारुणंदुःखमेवच ॥ २६ ॥ संत
प्तमानसौतत्रमहाकृच्छ्रगतावुभौ ॥ गंधंरसंचस्पर्शंचनजानंतौविमोहितौ ॥ २७॥पीड्यमानौतुदाहेनदेहपात
करेणच ॥ तौनानिद्रांसुखंप्राप्तौकर्मणातेनपीडितौ ॥ २८॥ परस्परंखादमानौचेरतुर्गिरिगव्हरं ॥ पीड्यमानौ
तुशीतेनतुषारप्रभवेनतौ ॥ २९ ॥ दंतघर्षंप्रकुर्वाणौरोमांचितवपुर्धरौ ॥ ऊचेपिशाचःशीतार्तःस्वपत्नींतुपिशा
चिकां ॥ ३० ॥ किमावाभ्यांकृतंपापमत्यंतंदुःखदायकं ॥ येनप्राप्तंपिशाचत्वंस्वेनदुष्कृतकर्मणा ॥ ३१ ॥ नर

कंदारुणंमत्वापिशाचत्वंचगर्हितं ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनपापंनैवसमाचरेत् ॥ ३२ ॥ इतिचिंतापरौतत्रत्व्यास्तां दुःखेनकर्शितौ ॥ दैवयोगात्तयोःप्राप्तामाघस्यैकादशीसिता ॥ ३३ ॥ जयानाम्नीतिविख्यातातिथीनामुत्तमा तिथिः ॥ तस्मिन्दिनेतुसंप्राप्तेतावाहारविवर्जितौ ॥ ३४ ॥ आसातेतत्रनृपतेजलपानविवर्जितौ ॥ नकृतोजीव घातश्चनपत्रफलभक्षणं ॥ ३५ ॥ अश्वत्थस्यसमीपेतुपतितौदुःखसंयुतौ ॥ रविरस्तंगतोराजन्तथैवास्थितयो स्तयोः ॥ ३६ ॥ प्राप्ताचैवनिशाघोरादारुणाशीतधारिणी ॥ वेपमानौतुतौतत्रहिमेनचजडीकृतौ ॥ ३७ ॥ पर स्परेणसंलग्नौगात्रयोर्भुजयोरपि ॥ ननिद्रांनरतिंतत्रनचसौख्यमविंदतां ॥ ३८ ॥ एवंतौराजशार्दूलशापेनेंद्र स्यपीडितौ ॥ इत्थंतयोर्दुःखितयोर्निर्जगामतदानिशा ॥ ३९ ॥ जयायास्तुव्रतेचीर्णेरात्रौजागरणेकृते ॥ तयो र्व्रतप्रभावेणयथाद्यासीत्तथाशृणु ॥ ४० ॥ द्वादशीदिवसेप्राप्तेताभ्यांचीर्णेजयाव्रते ॥ विष्णोःप्रभावान्नृपते पिशाचत्वंतयोर्गतं ॥ ४१ ॥ पुष्पवतीमाल्यवांश्चपूर्वरूपौबभूवतुः ॥ पुरातनस्नेहयुतौपूर्वालंकारसंयुतौ ॥ ४२ ॥ विमानमधिरूढौतावप्सरोगणसेवितौ ॥ स्तूयमानौतुगंधर्वैस्तुंबुरुप्रमुखैस्तथा ॥ ४३ ॥ हावभावसमायु क्तौगतौनाकेमनोरमे ॥ देवेंद्रस्याग्रतोगत्वाप्रणामंचक्रतुर्मुदा ॥ ४४ ॥ तथाविधौतुतौदृष्ट्वामघवान्विस्मि तोब्रवीत् ॥

इंद्रउवाच

वदतंकेनपुण्येनपिशाचत्वंविनिर्गतं ॥ ४५ ॥ मम्मशापवशंप्राप्तौकेनदेवे

नमोचितौ॥ माल्यवानुवाच वासुदेवप्रसादेनजयायाःसुव्रतेनच॥ ४६ ॥ पिशाचत्वंगतंस्वामिनृस
त्यंभक्तिप्रभावतः॥इतिश्रुत्वावचस्तस्यप्रत्युवाचसुरेश्वरः॥ ४७॥ पवित्रौपावनौजातौवंदनीयौममापिच॥
हरिवासरकर्तारौविष्णुभक्तिपरायणौ ॥ ४८ ॥ हरिभक्तिरतायेचशिवभक्तिरतास्तथा ॥ अस्माकमपितेम
र्त्याःपूज्यावंद्यानसंशयः॥ ४९ ॥ विहरस्वयथासौख्यंपुष्पवत्यासुरालये॥ एतस्मात्कारणाद्राजन्कर्तव्योहरि
वासरः॥ ५० ॥ जयाव्रतंतुराजेंद्रब्रह्महत्यापहारकं ॥ सर्वदानानिदत्तानियज्ञास्तेनकृतान्नृप ॥ ५१ ॥ सर्वती
र्थेषुसस्नातःकृतंयेनजयाव्रतं॥ यःकरोतिनरोभक्त्याश्रद्धायुक्तोजयाव्रतं॥ ५२॥ कल्पकोटिशतंयावद्वैकुंठेमो
दतेध्रुवं ॥ पठनाच्छ्रवणाद्राजन्नग्निष्टोमफलंलभेत् ॥ ५३ ॥ इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेमाघशुक्लैकादशी
जयानाम्यामाहात्म्यंसंपूर्णं॥ ॥ ७॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ अथफाल्गुनकृष्णैकादशीकथा
युधिष्ठिरउवाच फाल्गुनस्यासितेपक्षेकिन्नाम्न्येकादशीभवेत्॥ वासुदेवप्रसादेनकथयस्वममाग्रतः॥ १॥
श्रीकृष्णउवाच कथयिष्यामिराजेंद्रकृष्णायाफाल्गुनीभवेत् ॥ विजयेतिचसाप्रोक्ताकर्तॄणांजयदासदा
॥ २॥ तस्याश्चव्रतमाहात्म्यंसर्वपापहरंपरं॥ नारदःपरिपप्रच्छब्रह्माणंकमलासनं ॥ ३ ॥ फाल्गुनस्यासितेप
क्षेविजयानामयातिथिः॥ तस्याव्रतंसुरश्रेष्ठकथयस्वप्रसादतः॥ ४ ॥ इतिपृष्टोनारदेनप्रत्युवाचपितामहः ॥

फा. क. ब्रह्मोवाच श्रृणुनारदवक्ष्यामिकथांपापहरांपरां ॥ ५ ॥ यन्नकस्यचिदाख्यातंमयैतद्विजयाव्रतं ॥ पुरातनव्र एकाद.मा.
तंह्येतत्पवित्रंपापनाशनं ॥ ६ ॥ जयंददातिविजयानृणांचैवनसंशयः ॥ रामस्तपोवनंयातोवर्षाण्येवचतुर्द
१४ श ॥ ७ ॥ न्यवसत्पंचवट्यांतुससीतश्चसलक्ष्मणः ॥ तत्रैववसतस्तस्यराघवस्यमहात्मनः ॥ ८ ॥ रावणेनहृता
भार्यासीतानाम्नीतपस्विनी ॥ तेनदुःखेनरामोसौमोहमभ्यागतस्तदा ॥ ९ ॥ भ्रमन्जटायुषंतत्रददर्शविगता
युषं ॥ कबंधोनिहतःपश्चाद्भ्रमतारण्यमध्यतः ॥ १० ॥ राज्ञेविज्ञाप्यतत्सर्वंसोपिमृत्युवशंगतः ॥ सुग्रीवेणसमं
सख्यमजर्यंसमजायत ॥ ११ ॥ वानराणामनीकानिरामार्थंसंगतानिवै ॥ ततोहनूमतादृष्टालंकोद्यानेतु
जानकी ॥ १२ ॥ रामसंज्ञापनंतस्यैदत्तंकर्ममहत्कृतं ॥ समेत्यरामेणपुनःसर्वंतत्रनिवेदितं ॥ १३ ॥ अथश्रुत्वा
रामचंद्रोवाक्यंचैवहनूमतः ॥ सुग्रीवानुमतेनैवप्रस्थानंसमरोचयत् ॥ १४ ॥ सगत्वावानरैःसार्धंतीरंनदनदी
पतेः ॥ दृष्ट्वाब्धिंदुस्तरंरामोविस्मितोभूत्कपिप्रियः ॥ १५ ॥ प्रोत्फुल्ललोचनोभूत्वालक्ष्मणोवाक्यमब्रवीत् ॥ सौ
मित्रेकेनपुण्येनतीर्यतेवरुणालयः ॥ १६ ॥ अगाधसलिलःपूर्णोनक्रैर्भीमैःसमाकुलः ॥ उपायंनैवपश्यामिये
नैवसुतरोभवेत् ॥ १७ ॥ लक्ष्मणउवाच आदिदेवस्त्वमेवासिपुराणपुरुषोत्तम ॥ बकदाल्भ्योमुनिश्चा १४
त्रवर्ततेद्वीपमध्यतः ॥ १८ ॥ अस्मात्स्थानाद्योजनार्धमाश्रमस्तस्यराघव ॥ अनेनदृष्टाब्रह्माणोबहवोरघुनंद

न॥ १९॥ तंपृच्छगत्वाराजेंद्रपुराणमृषिपुंगवं॥ इतिवाक्यंततः श्रुत्वालक्ष्मणस्यातिशोभनं॥ २० ॥ जगाम
राघवोद्रष्टुंबकदाल्भ्यंमहामुनिं॥ प्रणनाममुनिंमूर्ध्नारामोविष्णुमिवामरः॥ २१ ॥ मुनिर्ज्ञात्वाततोरामंपुरा
णपुरुषोत्तमं॥ केनापिकारणेनैवप्रविष्टंमानुषींतनुं॥ २२॥ उवाचसऋषिस्तत्रकुतोरामतवागमः॥ राम
उवाच त्वत्प्रसादादहोविप्रवरुणालयसन्निधिं॥ २३ ॥ आगतोस्मिससैन्योत्रलंकांजेतुंसराक्षसां॥ भव
तश्चानुकूल्येनतीर्यतेब्धिर्यथामया॥ २४॥ तमुपायंवदमुनेप्रसादंकुरुसुव्रत ॥ एतस्मात्कारणादेवद्रष्टुंत्वाम
हमागतः॥२५॥ मुनिरुवाच कथयिष्याम्यहंरामव्रतानामुत्तमंव्रतं॥ कृतेनयेनसहसाविजयस्तेभवि
ष्यति॥ २६ ॥लंकांजित्वाराक्षसांश्चदीर्घांकीर्तिमवाप्स्यसि॥एकाग्रमानसोभूत्वाव्रतमेतत्समाचर॥ २७॥
फाल्गुनस्यासितेपक्षेविजयैकादशीभवेत्॥तस्यव्रतेकृतेरामविजयस्तेभविष्यति॥ २८॥ निःसंशयंसमुद्रंचत
रिष्यसिसवानरः॥विधिस्तुश्रूयतांरामव्रतस्यास्यफलप्रदः॥२९॥ दशमीदिवसेप्राप्तेकुंभमेकंचकारयेत्॥ हैमं
वाराजतंवापिताम्रंवाप्यथमृन्मयं॥ ३०॥ स्थापयेच्छोभितंकुंभंजलपूर्णंसपल्लवं॥ तस्योपरिन्यसेद्देवंहैमंना
रायणंप्रभुं॥ ३१॥ एकादशीदिनेप्राप्तेप्रातःस्नानंसमाचरेत्॥ निश्चलंस्थापयेत्कुंभंगंधमाल्यानुलेपनैः॥३२॥
दाडिमैर्नारिकेलैश्चपूजयेच्चविशेषतः॥ सप्तधान्यान्यधस्तत्रयवानुपरिविन्यसेत्॥ ३३॥ गंधैर्धूपैस्तथादीपैर्नै

वेद्यैर्विविधैरपि ॥ कुंभाग्रेतद्दिनंरामनेतव्यंभक्तिभावतः ॥ ३४ ॥ रात्रौजागरणंतत्रतस्याग्रेकारयेद्बुधः ॥ द्वादशीदिवसेप्राप्तेमार्तंडस्योदयंप्रति ॥ ३५ ॥ नीत्वाकुंभंजलोद्देशेनद्यांप्रस्रवणेतथा ॥ तडागेस्थापयित्वावापूजयित्वायथाविधि ॥ ३६ ॥ दद्यात्सदैवतंकुंभंब्राह्मणेवेदपारगे ॥ कुंभेनसहराजेंद्रमहादानानिदापयेत् ॥ ३७ ॥ अनेनविधिनारामयूथपैःसहसंगतः ॥ कुरुव्रतंप्रयत्नेनविजयस्तेभविष्यति ॥ ३८ ॥ इतिश्रुत्वावचोरामोयथोक्तमकरोत्तदा ॥ कृतेव्रतेसविजयीबभूवरघुनंदनः ॥ ३९ ॥ अनेनविधिनाराजन्येकुर्वंतिनराव्रतं ॥ इहलोकेजयस्तेषांपरलोकेतथाक्षयः ॥ ४० ॥ एतस्मात्कारणात्पुत्रकर्तव्यंविजयाव्रतं ॥ विजयायाश्चमाहात्म्यंसर्वकिल्बिषनाशनं ॥ ४१ ॥ पठनाच्छ्रवणात्तस्यवाजपेयफलंलभेत् ॥ ४२ ॥ इतिश्रीस्कंदपुराणेफाल्गुनकृष्णैकादशीविजयानाम्नीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

अथफाल्गुनशुक्लैकादशी मांधातोवाच वदब्रह्मन्महाभागयेनश्रेयोभवेन्मम ॥ ईदृग्ब्रूहिब्रह्मयोनेयद्यनुग्रहतामयि ॥ १ ॥ सरहस्यंसेतिहासंव्रतानामुत्तमंव्रतं ॥ वसिष्ठउवाच कथयाम्यधुनातुभ्यंसर्वव्रतफलप्रदं ॥ २ ॥ आमलक्याव्रतंराजन्महापातकनाशनं ॥ मोक्षदंसर्वलोकानांगोसहस्रफलप्रदं ॥ ३ ॥ अत्रैवोदाहरंतीममितिहासंपुरातनं ॥ यथामुक्तिमनुप्राप्तोव्याधोहिंसासमन्वितः ॥ ४ ॥ वैदिशंनामनगरंहृष्टपुष्टज

नाकुलं ॥ ब्राह्मणैःक्षत्रियैर्वैश्यैःशूद्रैश्चसमलंकृतं ॥ ५॥ रुचिरंनृपशार्दूलब्रह्मघोषनिनादितं ॥ ननास्तिकोदुष्कृ
तिकस्तस्मिन्पुरवरेसदा ॥ ६ ॥ तत्रसोमान्वयेराजाविख्यातःशशबिंदुकः ॥ राजाचैत्ररथोनामधर्मात्मासत्य
संगरः ॥ ७॥ नागायुतबलःश्रीमान्शस्त्रशास्त्रार्थपारगः॥ तस्मिन्शासतिधर्मज्ञेधर्मात्मनिधरांप्रभो ॥ ८ ॥
कृपणोनैवकुत्रापिदृश्यतेनैवनिर्धनः॥ सुकालःक्षेममारोग्यंतस्मिन्राज्यंप्रशासति ॥ ९ ॥ विष्णुभक्तिरतालो
कास्तस्मिन्पुरवरेसदा ॥ हरिपूजारताश्चैवराजाचापिविशेषतः ॥ १० ॥ नशुक्लांनैवकृष्णांचद्वादशींभुंजतेज
नाः॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यहरिभक्तिपरायणाः ॥ ११ ॥ एवंसंवत्सराजग्मुर्बहवोराजसत्तम ॥ जनस्यसौख्य
युक्तस्यहरिभक्तिरतस्यच ॥ १२ ॥ अथकालेनसंप्राप्ताद्वादशीपुण्यसंयुता ॥ फाल्गुनस्यसितेपक्षेनाम्नात्वाम
लकीस्मृता ॥ १३॥ तामवाप्यजनाःसर्वेबालकाःस्थविरानृप ॥ नियमंचोपवासंचसर्वेचक्रुर्नराविभो ॥ १४॥
महाफलंव्रतंज्ञात्वास्नानंकृत्वानदीजले ॥ तत्रदेवालयेराजालोकयुक्तोमहाप्रभुः ॥ १५ ॥ पूर्णकुंभमवस्थाप्य
छत्रोपानहसंयुतं ॥ पंचरत्नसमायुक्तंदिव्यगंधाधिवासितं ॥ १६ ॥ दीपमालान्वितंचैवजामदग्न्यसमन्वितं ॥
पूजयामासुरव्यग्राधात्रींचमुनिभिर्जनाः ॥ १७॥ जामदग्न्यनमस्तेस्तुरेणुकानंदवर्धन ॥ आमलकीकृतच्छा
यभुक्तिमुक्तिवरप्रद ॥ १८ ॥ धात्रिधातृसमुद्भूतेसर्वपातकनाशिनि ॥ आमलकिनमस्तुभ्यंगृहाणार्घ्योदकंम

म॥१९॥धात्रिब्रह्मस्वरूपासित्वंतुरामेणपूजिता॥प्रदक्षिणविधानेनसर्वपापहराभव॥२०॥तत्रजागर
णंचक्रुर्जनाःसर्वेसुभक्तितः॥एतस्मिन्नेवकालेतुव्याधस्तत्रसमागतः॥२१॥क्षुधाश्रमपरिव्याप्तोमहाभारे
णपीडितः॥कुटुंबार्थंजीवघातीसर्वधर्मबहिष्कृतः॥२२॥जागरंतत्रसंपश्यदामलक्यांक्षुधातुरः॥दीपमा
लाकुलंदृष्ट्वातत्रैवनिषसादसः॥२३॥किमेतदितिसंचिंत्यप्राप्तोविस्मयतांभृशं॥ददर्शकुंभंतत्रस्थंदेवंदामो
दरंतथा॥२४॥ददर्शामलकीवृक्षंतत्रस्थांश्चैवदीपकान्॥वैष्णवंचतथाख्यानंशुश्रावपठतांनृणां॥२५॥
एकादश्याश्चमाहात्म्यंशुश्रावक्षुधितोपिसन्॥जाग्रतस्तस्यसारात्रिर्गताविस्मितचेतसः॥२६॥ततःप्रभात
समयेविविशुर्नगरंजनाः॥व्याधोपिगृहमागत्यबुभुजेप्रीतमानसः॥२७॥ततःकालेनमहताव्याधःपंचत्व
मागतः॥एकादश्याःप्रभावेणरात्रौजागरणेनच॥२८॥राज्यंप्रपेदेसुमहच्चतुरंगबलान्वितं॥जयंतीनामनग
रीतत्रराजाविदूरथः॥२९॥तस्मात्सतनयोजज्ञेनाम्नावसुरथोबली॥चतुरंगबलोपेतोधनधान्यसमन्वितः
॥३०॥दशायुतानिग्रामाणांबुभुजेभयवर्जितः॥तेजसादित्यसदृशःकांत्याचंद्रसमप्रभः॥३१॥पराक्रमे
विष्णुसमःक्षमयापृथिवीसमः॥धार्मिकःसत्यवादीचविष्णुभक्तिपरायणः॥३२॥ब्रह्मज्ञःकर्मशीलश्चप्रजा
पालनतत्परः॥यजतेविविधान्यज्ञान्सराजापरदर्पहा॥३३॥दानानिविविधान्येवप्रददातिचसर्वदा॥एक

दाम्टगयांयातोदैवान्मार्गपरिच्युतः॥३४॥नदिशंनैवविदिशंवेत्तितत्रमहीपतिः॥उपधायचदोर्मूलमेकाकीगह
नेवने॥३५॥श्रांतश्चक्षुधितोत्यंतंसंविवेशमहीपतिः॥अत्रांतरेम्लेच्छगणःपर्वतांतरवासभाक्॥३६॥आययौ
तत्रयत्रास्तेराजापरबलार्दनः॥ कृतवैरास्तुतेराज्ञासर्वदैवोपतापिताः॥ ३७॥ परिवार्यततस्तस्थूराजानंभूरिद
क्षिणं॥ हन्यतांहन्यतांचायंपूर्ववैरविरुद्धधीः॥३८॥अनेननिहताःपूर्वंपितरोभ्रातरःसुताः॥पौत्राश्चभागिनेया
श्चमातुलाश्चनिपातिताः ॥३९॥ निष्काशिताश्चस्वस्थानाद्विक्षिप्ताश्चदिशोदश॥ एतावदुक्त्वातेसर्वेतत्रैनंहंतु
मुद्यताः॥ ४०॥ पाशैश्चपट्टिशैःखड्गैर्बाणैर्धनुषिसंस्थितैः ॥ सर्वतोरिगणास्तेचराजानंहंतुमुद्यताः ॥ ४१ ॥
सर्वाणिशस्त्राणिसमाद्रवंतिनैवशरीरेप्रविशंतितस्य ॥ तेचापिसर्वेहतशस्त्रसंघाम्लेच्छाबभूवुर्गतदेहजीवाः
॥ ४२॥ यदापिचलितुंतत्रनशेकुस्तेऽरयोभृशं॥ शस्त्राणिकुंठितांजग्मुःसर्वेषांहतचेतसां॥४३॥दीनाबभूवुस्ते
सर्वेएतंहंतुसमागताः॥ एतस्मिन्नेवकालेतुतस्यराज्ञःशरीरतः॥ ४४॥ निःसृताप्रमदाह्येकासर्वावयवशोभ
ना॥ दिव्यगंधसमायुक्तादिव्याभरणभूषिता॥ ४५॥ दिव्यमाल्यांबरधराभ्रुकुटीकुटिलानना॥ स्फुलिंगाभ्यां
चनेत्राभ्यांपावकंवमतीबहु॥४६॥ चक्रोद्यतकराचैवकालरात्रिरिवापरा॥ अभ्यधावतसंक्रुद्धान्म्लेच्छान
त्यंतदुःखितान् ॥ ४७ ॥ निहताश्चयदाम्लेच्छास्तेविकर्मरतास्तथा ॥ ततोराजाविबुद्धःसन्ददर्शमहदद्भुतं

॥ ४८ ॥ हतान्म्लेच्छगणान्दृष्ट्वाराजाहर्षमवापसः ॥ इहकेनहताम्लेच्छाअत्यंतंवैरिणोमम ॥ ४९ ॥ केनचे
दंमहत्कर्मकृतमस्मद्धितार्थिना ॥ एतस्मिन्नेवकालेतुवागुवाचाशरीरिणी ॥ ५० ॥ तंस्थितंनृपतिंदृष्ट्वानिका
मंविस्मयान्वितं ॥ शरणंकेशवादन्योनास्तिकोपिद्वितीयकः ॥ ५१ ॥ वनात्तस्मात्सकुशलीसमायातोपिभूमि
भुक् ॥ राज्यंचकारधर्मात्माधरायांदेवतेशवत् ॥ ५२ ॥ वसिष्ठउवाच तस्मादामलकींराजन्येकुर्वंति
नरोत्तमाः ॥ तेयांतिवैष्णवंलोकंनात्रकार्याविचारणा ॥ ५३ ॥ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेफाल्गुनशुक्लैकादशीमा
हात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

अथचैत्रकृष्णैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच फाल्गुनस्यसितेपक्षेश्रुतासामलकीमया ॥ चैत्रस्यकृष्ण
पक्षेतुकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच शृणुराजेंद्रवक्ष्यामिअज्ञातपापनाशनं ॥ यल्लोम
शोब्रवीत्पृष्टोमांधात्राचक्रवर्तिना ॥ २ ॥ मांधातोवाच भगवन्श्रोतुमिच्छामिलोकानांहितकाम्यया ॥
चैत्रमास्यसितेपक्षेकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ ३ ॥ कोविधिःकिंफलंतस्याःकथयस्वप्रसादतः ॥ लोम
शउवाच श्रूयतांराजशार्दूलकामदांसिद्धिदांतथा ॥ कथांविचित्रांशुभदांपापहांधर्मदायिनीं ॥ ४ ॥ पुरा
चैत्ररथोद्देशेअप्सरोगणसेविते ॥ वसंतसमयेप्राप्तेपुष्पैराकुलितेवने ॥ ५ ॥ गंधर्वकन्यास्तत्रैवरमंतिसहकि

न्नरैः॥ पाकशासनमुख्याश्चक्रीडंतेचदिवौकसः॥ ६॥ नापरंसुंदरंकिंचिद्वनाच्चैत्ररथाद्वनं॥ तस्मिन्वनेतुमुन
यस्तपंतिबहुलंतपः॥ ७॥ सहदेवैस्तुमघवारमतेमधुमाधवौ॥ एकोमुनिवरस्तत्रमेधावीनामनामतः॥ ८॥
अप्सरास्तंमुनिवरंमोहनायोपचक्रमे॥ मंजुघोषेतिविख्याताभावंतस्यविचिन्वती॥ ९॥ क्रोशमात्रंस्थिता
तस्यभयादाश्रमसन्निधौ॥ गायंतींमधुरंसाधुपीडयंतीविपंचिकां॥ १०॥ गायंतींतामथालोक्यपुष्पचंदन
वेष्टितां॥ कामोपिविजयाकांक्षीशिवभक्तंमुनीश्वरं॥ ११॥ तस्याःशरीरसंसर्गंशिववैरमनुस्मरन्॥ तुल्यभ्रु
वौधनुःकोटीगुणंकृत्वाकटाक्षकं॥ १२॥ मार्गणौनयनेकृत्वापक्षयुक्तौयथाक्रमं॥ कुचौकृत्वापटकुटौविज
यायोपसंस्थितः॥ १३॥ मंजुघोषाभवत्तत्रकामस्येववरूथिनी॥ मेधाविनंमुनिंदृष्ट्वासापिकामेनपीडिता॥
॥ १४॥ यौवनोद्भिन्नदेहोसौमेधाव्यतिविराजते॥ सितोपवीतसहितोदंडीस्मरइवापरः॥ १५॥ मेधावीवसति
स्मासौच्यवनस्याश्रमेशुभे॥ मंजुघोषास्थितातत्रदृष्ट्वातंमुनिपुंगवं॥ १६॥ मदनस्यवशंप्राप्तामंदंमंदमगा
यत॥ रणद्वलयसंयुक्तासिंजन्नूपुरमेखला॥ १७॥ गायंतींभावसंयुक्तांविलोक्यमुनिपुंगवः॥ मदनेनससै
न्येननीतोमोहवशंबलात्॥ १८॥ मंजुघोषासमागम्यमुनिंदृष्ट्वातथाविधं॥ हावभावकटाक्षैस्तुमोहयामा
स वांगना॥ १९॥ अधःसंस्थाप्यवीणांसासस्वजेतंमुनीश्वरं॥ वल्लीवाकुलितावृक्षंवातवेगेनवेपिता॥ २०॥

सोपिरेमेतयासार्धंमेधावीमुनिपुंगवः॥ तस्मिन्नेववनोद्देशेदृष्वातद्देहमुत्तमं॥ २१॥ शिवतत्त्वंगतंतस्यकाम
तत्त्ववशंगतः ॥ ननिशांनदिनंसोपिरमन्जानातिकामुकः ॥ २२ ॥ बहुलश्चगतःकालोमुनेराचारलोपकः॥
मंजुघोषादेवलोकंगमनायोपचक्रमे॥ २३॥ गच्छंतीप्रत्युवाचाथरमंतंमुनिपुंगवं ॥ आदेशोदीयतांब्रह्मन्
स्वधामगमनायमे॥ २४॥ मेधाव्युवाच अद्यैवत्वंसमायाताप्रदोषादौवरानने ॥ यावत्प्रभातसंध्या
स्यात्तावत्तिष्ठममांतिके॥ २५॥ इतिश्रुत्वामुनेर्वाक्यंभयभीताबभूवसा ॥ पुनर्वैरमयामासतंमुनिमृषिसत्त
मं॥ २६॥ मुनिशापभयाद्भीताबहुलान्परिवत्सरान्॥ वर्षाणांपंचपंचाशच्छतंमासान्दिनत्रयं॥ २७॥ सारे
मेमुनिनातेननिशार्धमिवचाभवत्॥ साचतंप्रत्युवाचाथतस्मिन्कालेगतंमुनिं॥ २८॥ आदेशोदीयतांब्रह्मन्
गंतव्यंस्वगृहेमम मेधाव्युवाच प्रातःकालोधुनैवास्तेश्रूयतांवचनंमम ॥ कुर्वेसंध्यांदिनेयावत्तावत्त्वंवै
स्थिराभव॥ २९ ॥ इतिवाक्यंमुनेःश्रुत्वाभयेनचसमाकुला ॥ स्मितंकृत्वातुसाकिंचित्प्रत्युवाचसुविस्मिता
॥३०॥ अप्सराउवाच कियत्प्रमाणाविप्रेंद्रतवसंध्यागतानवा॥ मयिप्रसादंकृत्वातुगतःकालोविचा
र्यतां॥ ३१ ॥इतितस्यावचःश्रुत्वाविस्मयोत्फुल्ललोचनः ॥ सध्यात्वात्तदिविप्रेंद्रःप्रमाणमकरोत्तदा ॥ ३२ ॥
समाश्चसप्तपंचाशद्गतामममतयासह॥ नेत्राभ्यांविस्फुलिंगान्समुंचमानोतिकोपनः॥ ३३ ॥ कालरूपांचतां

दृष्ट्वातपसःक्षयकारिणीं ॥ दुःखार्जितंममतपोनीतंतदनयाक्षयं ॥ ३४ ॥ सकंपोष्ठोमुनिस्तत्रप्रत्युवाचाकुलेंद्रि
यः॥सतांशशापमेधावीत्वंपिशाचीभवेतिच ॥ ३५॥ धिक्त्वांपापेदुराचारेकुलटेपातकप्रिये ॥ तस्यशापेनसा
दग्धाविनयावनतास्थिता॥३६॥ उवाचवचनंसुभ्रूःप्रसादंवांछतीमुनिं॥ प्रसादंकुरुविप्रेंद्रशापस्यानुग्रहंकुरु॥
॥ ३७॥ सतांसंगोहिफलतिवचोभिःसप्तमेपदे॥ त्वयासहममब्रह्मन्गताःसुबहवःसमाः ॥३८॥ एतस्मात्कारणा
त्स्वामिन्प्रसादंकुरुसुव्रत॥ मुनिरुवाच शृणुमेवचनंभद्रेशापानुग्रहकारकं॥ किंकरोमित्वयापापेक्षयंनी
तंमहत्तपः ॥ ३९ ॥ चैत्रस्यकृष्णपक्षेयाभवेदेकादशीशुभा॥ पापमोचनिकानामसर्वपापक्षयंकरी ॥ ४० ॥ त
स्याव्रतेकृतेसुभ्रुपिशाचत्वंप्रयास्यति॥ इत्युक्त्वातांसमेधावीजगामपितुराश्रमं ॥ ४१ ॥ तमागतंसमालोक्यव
चनंप्रत्युवाचह॥ किमेतद्विहितंपुत्रत्वयापुण्यक्षयःकृतः॥ ४२॥ मेधाव्युवाच पापंकृतंमहत्तातरमिताचाप्स
रामया॥ प्रायश्चित्तंब्रूहितातयेनपापक्षयोभवेत्॥ ४३॥ च्यवनउवाच चैत्रस्यचासितेपक्षेनाम्नावैपापमो
चनी॥ अस्याव्रतेकृतेपुत्रपापराशिःक्षयंव्रजेत् ॥ ४४ ॥ इतिश्रुत्वापितुर्वाक्यंकृतंतेनव्रतोत्तमं ॥ गतंपापंक्षयंत
स्यपुण्ययुक्तोबभूवसः ॥ ४५॥ साप्येवंमंजुघोषाचकृत्वातद्व्रतमुत्तमं ॥ पिशाचत्वविनिर्मुक्तापापमोचनिका
व्रतात्॥ ४६ ॥ दिव्यरूपधरासापिगतानाकंवराप्सराः लोमशउवाच इत्थंभूतप्रभावंहिपापमोचनिकाव्रतं॥

॥ ४७ ॥ पापमोचनिकांराजन्येकुर्वंतिचमानवाः॥ तेषांपापंचयत्किंचित्तत्सर्वंक्षयतांव्रजेत् ॥ ४८ ॥ पठनाच्छ्र
वणाद्राजन्गोसहस्रफलप्रदा॥ ब्रह्महाहेमहारीचसुरापोगुरुतल्पगः ॥ ४९ ॥ व्रतस्यचास्यकरणात्पापमुक्ताभ
वंतिते॥ बहुपुण्यप्रदंह्येतत्करणाद्व्रतमुत्तमं ॥ ५० ॥ इतिश्रीभविष्यपुराणेचैत्रकृष्णैकादशीपापमोचनीमाहा
त्म्यंसंपूर्णं॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥
अथचैत्रशुक्लैकादशीकथा सूतउवाच देवकीनंदनंकृष्णंवसुदेवात्मजंहरिं ॥ नमस्कृत्वाप्रवक्ष्यामिमहापात
कहानितु ॥ १ ॥ युधिष्ठिरायकृष्णेनकथितानिमहात्मना॥ एकादशीमाहात्म्यानिनानापापहराणिच॥ २॥ अष्टा
दशपुराणेभ्योविविच्यसुमहात्मना॥ चतुर्विंशतिसंख्यानिनानाख्यानैर्युतानिच॥ ३॥ तानिवक्ष्यामिभोविप्राः
शृणुध्वंसुसमाहिताः॥ युधिष्ठिरउवाच वासुदेवनमस्तुभ्यंकथयस्वममाग्रतः॥ ४ ॥ चैत्रस्यशुक्लपक्षेतुकिन्ना
मैकादशीभवेत्॥ श्रीकृष्णउवाच शृणुष्वैकमनाराजन्कथामेतांपुरातनीं॥ ५॥ वसिष्ठोयामकथयत्प्राग्दिलीपा
यपृच्छते॥ दिलीपउवाच भगवन्श्रोतुमिच्छामिकथयस्वप्रसादतः ॥ ६ ॥ चैत्रेमासिसितेपक्षेकिन्नामैकाद
शीभवेत्॥ वसिष्ठउवाच साधुपृष्टंनृपश्रेष्ठकथयामितवाग्रतः॥ चैत्रस्यशुक्लपक्षेतुकामदानामनामतः॥ ७॥ १९
एकादशीपुण्यतमापापेंधनदवानला॥ शृणुराजन्कथामेतांपापघ्नींपुण्यदायिनीं॥ ८ ॥ पुराभोगिपुरेरम्येहेमरत्न

विभूषिते ॥ पुंडरीकमुखानागानिवसंतिमदोत्कटाः ॥ ९ ॥ तस्मिन्पुरेपुंडरीकोराजाराज्यंकरोतिच ॥ गंधर्वैःकिन्न
रैश्चैवह्यप्सरोभिःसुसेव्यते ॥ १० ॥वराप्सरास्तुललितागंधर्वोललितस्तथा ॥ उभौरागेनसंयुक्तौदंपतीकामपी
डितौ ॥ ११ ॥रेमातेस्वगृहेरम्येधनधान्ययुतेसदा ॥ ललितायास्तुहृदयेपतिर्वसतिसर्वदा ॥ १२ ॥ हृदयेतस्यल
लितानित्यंवसतिभामिनी ॥ एकदापुंडरीकाद्याःक्रीडंतिसदसिस्थिताः ॥ १३ ॥ गीतमानंप्रकुरुतेललितोदयितां
विना ॥ पदबंधेस्खलज्जिह्वोबभूवललितांस्मरन् ॥ १४ ॥ मनोभावंविदित्वास्यकर्कटोनागसत्तमः ॥ पदबंधच्यु
तिंतस्यपुंडरीकेन्यवेदयत् ॥ १५ ॥ शशापललितंतत्रमदनातुरचेतसं ॥ राक्षसोभवदुर्बुद्धेक्रव्यादःपुरुषादकः ॥
॥ १६ ॥ यतःपत्नीवशोजातोगायमानोममाग्रतः ॥ वचनात्तस्यराजेंद्ररक्षोरूपोबभूवह ॥ १७॥ रौद्राननोविरू
पाक्षोदृष्टमात्रोभयंकरः ॥ बाहुयोजनविस्तीर्णौमुखंकंदरसन्निभं ॥ १८ ॥चंद्रसूर्यनिभेनेत्रेग्रीवापर्वतसन्निभा ॥
नासारंध्रेतुविवरेअधरौयोजनार्धकौ ॥ १९ ॥ शरीरंतस्यराजेंद्रउच्छ्रितंयोजनाष्टकं ॥ ईदृशोराक्षसःसोभूद्भुंजा
नःकर्मणःफलं ॥ २० ॥ ललितातमथालोक्यस्वपतिंविकृताकृतिं ॥ चिंतयामासमनसादुःखेनमहतार्दिता ॥ २१ ॥
किंकरोमिक्वगच्छामिपतिःपापेनपीडितः ॥ इतिसंस्मृत्यमनसानशर्मलभतेतुसा ॥ २२ ॥ चचारपतिनासार्धंल
लितागहनेवने ॥ बभ्रामविपिनेदुर्गेकामरूपःसराक्षसः ॥ २३ ॥ निर्घृणःपापनिरतोविरूपःपुरुषादकः ॥ नसुखं

लभतेरात्रौनदिवापापपीडितः ॥ २४ ॥ ललितादुःखितातीवपतिंदृष्ट्वातथाविधं ॥ भ्रमंतीतेनसार्धंसारुदंती
गहनेवने ॥ २५ ॥ कदाचिदगमद्विंध्यशिखरेबहुकौतुके ॥ ऋष्यशृंगमुनेस्तत्रदृष्ट्वाश्रमपदंशुभं ॥ २६ ॥ शी
घ्रंजगामललिताविनयावनतास्थिता ॥ प्रत्युवाचमुनिर्दृष्ट्वाकात्वंकस्यसुताशुभे ॥ २७ ॥ किमर्थंहिसमाया
तासत्यंवदममाग्रतः ॥ ललितोवाच वीरधन्वेतिगंधर्वःसुतातस्यमहात्मनः ॥ २८ ॥ ललितांनाममां
विद्धिपत्यर्थमिहचागतां ॥ भर्त्तामेशापदोषेणराक्षसोभून्महामुने ॥ २९ ॥ रौद्ररूपोदुराचारस्तंदृष्ट्वाना
स्तिमेसुखं ॥सांप्रतंशाधिमांब्रह्मन्प्रायश्चित्तंवदप्रभो ॥ ३० ॥ येनपुण्येनविप्रेंद्रराक्षसत्वाद्विमुच्यते॥ ऋषिरुवा
च चैत्रमासस्यरंभोरुशुक्लपक्षस्यसांप्रतं ॥ ३१ ॥ कामदैकादशीनाम्नायाकृताकामदानृणां ॥ कुरुष्वत
द्व्रतंभद्रेविधिपूर्वंमयोदितं ॥ ३२ ॥ तस्यव्रतस्ययत्पुण्यंतत्स्वभर्त्रेप्रदीयतां ॥ दत्तेपुण्येक्षणात्तस्यशापदोषः
प्रशाम्यति ॥ ३३ ॥ इतिश्रुत्वामुनेर्वाक्यंललिताहर्षिताभवत् ॥ उपोष्यैकादशींराजन्द्वादशीदिवसेतदा
॥ ३४ ॥ विप्रस्यैवसमीपेतुवासुदेवाग्रतःस्थिता ॥ वाक्यमूचेचललितास्वपत्युस्तारणायवै ॥ ३५ ॥ मयातु
यद्व्रतंचीर्णंकामदायामुपोषणं ॥ तस्यपुण्यप्रभावेणगच्छत्वस्यपिशाचता ॥ ३६ ॥ ललितावचनादेववर्त्तमानो
पितत्क्षणे ॥ गतपापःसललितोदिव्यदेहोबभूवह ॥ ३७ ॥ राक्षसत्वंगतंतस्यप्राप्तोगंधर्वतांपुनः ॥ हेमरत्नसमाकी

र्णैरेमेललितयासह ॥ ३८ ॥ तौविमानसमारूढौपूर्वरूपाधिकावुभौ ॥ दंपतीचापिशोभेतांकामदायाःप्रभावतः
॥ ३९ ॥ इतिज्ञात्वानृपश्रेष्ठकर्तव्यैषाप्रयत्नतः ॥ लोकानांचहितार्थायतवाग्रेकथितामया ॥ ४० ॥ ब्रह्महत्यादि
पापघ्नीपिशाचत्वविनाशिनी ॥ नातःपरतराकाचित्त्रैलोक्येसचराचरे ॥ ४१ ॥ पठनाच्छ्रवणाद्वापिवाजपेयफलं
लभेत् ॥ ४२ ॥ इतिश्रीवराहपुराणेचैत्रशुक्लाकामदानामैकादशीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ ७ ॥ ॥
अथवैशाखकृष्णैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच वैशाखस्यासितेपक्षेकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ महिमानं
कथयमेवासुदेवनमोस्तुते ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच सौभाग्यदायिनीराजन्निहलोकेपरत्रच ॥ वैशाखकृष्णप
क्षेतुनाम्नाचैववरूथिनी ॥ २ ॥ वरूथिन्याव्रतेनैवसौख्यंभवतिसर्वदा ॥ पापहानिश्चभवतिसौभाग्यप्राप्तिरेवच
॥ ३ ॥ दुर्भगापिकरोत्येनांस्त्रीसौभाग्यमवाप्नुयात् ॥ लोकानांचैवसर्वेषांभुक्तिमुक्तिप्रदायिनी ॥ ४ ॥ सर्वपापह
रानॄणांगर्भवासनिकृंतनी ॥ वरूथिन्याव्रतेनैवमांधातास्वर्गतिंगतः ॥ ५ ॥ धुंधुमारादयश्चान्येराजानोबहव
स्तथा ॥ ब्रह्मकपालनिर्मुक्तोबभूवभगवान्भवः ॥ ६ ॥ दशवर्षसहस्राणितपस्तप्यतियोनरः ॥ तत्तुल्यंफलमा
प्नोतिवरूथिन्याव्रतादपि ॥ ७ ॥ श्रद्धावान्यस्तुकुरुतेवरूथिन्याव्रतंनरः ॥ वांछितंलभतेसोपिइहलोकेपरत्रच
॥ ८ ॥ पवित्रापावनीह्येषामहापातकनाशिनी ॥ भुक्तिमुक्तिप्रदाह्येषाकर्तॄणांनृपसत्तम ॥ ९ ॥ अश्वदानान्नृप

श्रेष्ठगजदानंविशेषतः ॥ गजदानाद्भूमिदानंतिलदानंततोधिकं ॥ १० ॥ ततःसुवर्णदानंतुअन्नदानंततोधिकं ॥
अन्नदानात्परंदानंनभूतंनभविष्यति ॥ ११ ॥ पितृदेवमनुष्याणांतृप्तिरन्नेनजायते ॥ तत्समंकविभिःप्रोक्तंकन्या
दानंनृपोत्तम ॥ १२ ॥ धेनुदानंचतत्तुल्यमित्याहभगवान्स्वयं ॥ प्रोक्तेभ्यःसर्वदानेभ्योविद्यादानंविशिष्यते ॥ १३ ॥
तत्फलंसमवाप्नोतिनरःकृत्वावरूथिनीं ॥ कन्याविक्तेनजीवंतियेनराःपापमोहिताः ॥ १४ ॥ तेनरानरकेयांति
यावदाभूतसंप्लवं ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेननग्राह्यंकन्यकाधनं ॥ १५ ॥ यश्चगृह्णातिलोभेनकन्यांक्रीत्वाचतद्धनं ॥
सोन्यजन्मनिराजेंद्रओतुर्भवतिनिश्चितं ॥ १६ ॥ कन्यांवित्तेनयोदद्याद्यथाशक्तिस्वलंकृतां ॥ तत्पुण्यसंख्यां
कर्तुंहिचित्रगुप्तोभवत्यलं ॥ १७ ॥ तत्फलंसमवाप्नोतिनरःकृत्वावरूथिनीं ॥ कांस्यंमांसंमसूरान्नंचणकान्को
द्रवांस्तथा ॥ १८ ॥ शाकंमधुपरान्नंचपुनर्भोजनमैथुने ॥ वैष्णवोव्रतकर्त्ताचदशम्यांदशवर्जयेत् ॥ १९ ॥ द्यूत
क्रीडांचनिद्रांचतांबूलंदंतधावनं ॥ परापवादंपैशुन्यंपतितैःसहभाषणं ॥ २० ॥ क्रोधंचैवानृतंवाक्यमेकादश्यां
विवर्जयेत् ॥ कांस्यंमांसंमसूरांश्चक्षौद्रंवितथभाषणं ॥ २१ ॥ व्यायामंचप्रवासंचपुनर्भोजनमैथुने ॥ क्षौद्रंतैलं
परान्नंचद्वादश्यांपरिवर्जयेत् ॥ २२ ॥ अनेनविधिनाराजन्विहितायैर्वरूथिनी ॥ सर्वपापक्षयंकृत्वादद्यात्यांतेऽ
क्षयांगतिं ॥ २३ ॥ रात्रौजागरणंकृत्वापूजितोयैर्जनार्दनः ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तास्तेयांतिपरमांगतिं ॥ २४ ॥

तस्मात्सर्वप्रयत्नेनकर्तव्यापापभीरुभिः ॥ क्षपारितनयाद्भीतैर्नरदेववरूथिनी ॥ २५ ॥ पठनाच्छ्रवणाद्राजन्गो
सहस्रफलंलभेत् ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तोविष्णुलोकेमहीयते ॥ २६ ॥ इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेवैशाखकृष्णवरू
थिनीनाम्न्यैकादशीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥
अथवैशाखशुक्लैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच वैशाखशुक्लपक्षेतुकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ किंफलंकोविधिस्त
स्याःकथयस्वजनार्दन ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच कथयामिकथामेतांशृणुध्वंधर्मनंदन ॥ वसिष्ठोयामकथयत्पुरा
रामायपृच्छते ॥ २ ॥ रामउवाच भगवन्श्रोतुमिच्छामिव्रतानामुत्तमंव्रतं ॥ सर्वपापक्षयकरंसर्वदुःखनि
कृंतनं ॥ ३ ॥ मयादुःखानिभुक्तानिसीताविरहजानिवै ॥ ततोहंभयभीतोस्मिपृच्छामित्वांमहामुने ॥ ४ ॥ वसि
ष्ठउवाच साधुपृष्टंत्वयारामतवैषानैष्ठिकीमतिः ॥ त्वन्नामग्रहणेनैवपूतोभवतिमानवः ॥ ५ ॥ तथापिकथयि
ष्यामिलोकानांहितकाम्यया ॥ पवित्रंपावनानांचव्रतानामुत्तमंव्रतं ॥ ६ ॥ वैशाखस्यसितेपक्षेद्वादशीरामया
भवेत् ॥ मोहिनीनामसाप्रोक्तासर्वपापहरापरा ॥ ७ ॥ मोहजालात्प्रमुच्येतपातकानांसमूहतः ॥ अस्याव्रतप्रभा
वेणसत्यंसत्यंवदाम्यहं ॥ ८ ॥ अतस्तुकारणाद्रामकर्तव्यैषाभवादृशैः ॥ पातकानांक्षयकरीमहादुःखविनाशिनी
॥ ९ ॥ शृणुष्वैकमनारामकथांपुण्यप्रदांशुभां ॥ अस्याःश्रवणमात्रेणमहापापंप्रणश्यति ॥ १० ॥ सरस्वत्यास्तटेर

म्येपुरीभद्रावतीशुभा ॥ द्युतिमान्नामनृपतिस्तत्रराज्यंकरोतिवै ॥ ११ ॥ सोमवंशोद्भवोराजाधृतिमान्सत्यसंग
रः ॥ तत्रवैश्योनिवसतिधनधान्यसमृद्धिमान् ॥ १२ ॥ धनपालइतिख्यातःपुण्यकर्मप्रवर्तकः ॥ प्रपासत्राद्याय
तनतडागारामकारकः ॥ १३ ॥ विष्णुभक्तिरतःशांतस्तस्यासन्पंचपुत्रकाः ॥ सुमनाद्युतिमांश्चैवमेधावीसुकृती
तथा ॥ १४ ॥ पंचमोधृष्टबुद्धिश्चमहापापरतःसदा ॥ वारस्त्रीसंगनिरतोविटगोष्ठीविशारदः ॥ १५ ॥ द्यूतादिव्यस
नासक्तःपरस्त्रीरतिलालसः ॥ सदेवानतिथीन्वृद्धान्पितॄंश्चैवद्विजानपि ॥ १६ ॥ अन्यायकर्तादुष्टात्मापितुर्द्रव्य
क्षयंकरः ॥ अभक्ष्यभक्षकःपापःसुरापानरतःसदा ॥ १७ ॥ वेश्याकंठक्षिप्तबाहुर्भ्रमन्दृष्टिश्चतुष्पथे ॥ पित्रानिष्का
शितोगेहात्परित्यक्तश्चबांधवैः ॥ १८ ॥ स्वदेहभूषणान्येवक्षयंनीतानितेनवै ॥ गणिकाभिःपरित्यक्तोनिंदितश्चध
नक्षयात् ॥ १९ ॥ ततश्चिंतापरोजातोवस्त्रहीनःक्षुधार्दितः ॥ किंकरोमिक्वगच्छामिकेनोपायेनजीव्यते ॥ २० ॥
तस्करत्वंसमारब्धंतत्रैवनगरेपुनः ॥ गृहीतोराजपुरुषैर्मुक्तश्चपितृगौरवात् ॥ २१ ॥ पुनर्बद्धःपुनर्मुक्तःपुनर्मुक्तःस
संभ्रमैः ॥ धृष्टबुद्धिर्दुराचारोनिबद्धोनिगडैर्दृढैः ॥ २२ ॥ कशाघातैस्ताडितश्चपीडितश्चपुनःपुनः ॥ नस्थातव्यंहिमं
दात्मन्त्वयामद्देशगोचरे ॥ २३ ॥ एवमुक्त्वाततोराज्ञामोचितोदृढबंधनात् ॥ निर्जगामभयात्तस्यगतोसौगहनं २२
वनं ॥ २४ ॥ क्षुत्तृषापीडितश्चायमितश्चेतश्चधावति ॥ सिंहवन्निजघानासौमृगसूकरचित्तलान् ॥ २५ ॥ आमि

षाहारनिरतोवनेतिष्ठतिसर्वदा॥ करेशरासनंकृत्वानिषंगंपृष्ठसंगतं ॥ २६ ॥ अरण्यचारिणोहंतिपक्षिणश्चचतु
ष्पदान्॥ चकोरांश्चमयूरांश्चकंकांस्तित्तिरमूषकान् ॥ २७ ॥ एतानन्यान्हंतिनित्यंधृष्टधीर्निर्गतघृणः॥ पूर्वजन्म
कृतैःपापैर्निमग्नःपापकर्दमे॥ २८ ॥ दुःखशोकसमाविष्टश्चिंतयन्सोप्यहर्निशं ॥ कौंडिन्यस्याश्रमपदंप्राप्तःपुण्य
वशात्कचित्॥ २९ ॥ माधवेमासिजाह्नव्यांकृतस्नानंतपोधनं॥ आससादधृष्टबुद्धिःशोकभारेणपीडितः॥ ३० ॥
तद्वस्त्रबिंदुस्पर्शेनगतपाप्माहताशुभः ॥ कौंडिन्यस्याग्रतःस्थित्वाप्रत्युवाचकृतांजलिः ॥ ३१ ॥ धृष्टबुद्धिरु
वाच प्रायश्चित्तंवदब्रह्मन्विनायत्नेनयद्भवेत्॥ आजन्मकृतपापस्यनास्तिवित्तंममाधुना॥ ३२॥ ऋषिरु
वाच श्रृणुष्वैकमनाभूत्वायेनपापक्षयस्तव॥ वैशाखस्यसितेपक्षेमोहिनीनामनामतः॥ ३३॥ एकादशीव्रतं
तस्याःकुरुमद्वाक्यनोदितः॥ मेरुतुल्यानिपापानिक्षयंनयतिदेहिनां ॥ ३४॥ बहुजन्मार्जितान्येषामोहिनीसमु
पोषिता॥ इतिवाक्यंमुनेःश्रुत्वाधृष्टबुद्धिर्हसन्हृदि॥ ३५॥ व्रतंचकारविधिवत्कौंडिन्यस्योपदेशतः॥ कृतेव्रतेनृ
पश्रेष्ठहतपापोबभूवसः॥ ३६ ॥ दिव्यदेहस्ततोभूत्वागरुडोपरिसंस्थितः॥ जगामवैष्णवंलोकंसर्वोपद्रववर्जितं
॥ ३७॥ इतीदृशंरामचंद्रतमोमोहनिकृंतनं॥ नातःपरतरंकिंचित्त्रैलोक्येसचराचरे॥ ३८ ॥ यज्ञादितीर्थदानानि

कलांनार्हंतिषोडशीं ॥ पठनाच्छ्रवणाद्राजन्गोसहस्रफलंलभेत् ॥ ३९ ॥ ॥ इतिश्रीकूर्मपुराणेवैशाखशुक्लमो
हिनीनामैकादशीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥
अथज्येष्ठकृष्णैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच ज्येष्ठस्यकृष्णपक्षेतुकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ श्रोतुमिच्छामि
माहात्म्यंतद्वदस्वजनार्दन ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच साधुपृष्टंत्वयाराजँल्लोकानांहितकाम्यया ॥ बहुपुण्यप्रदाह्ये
षामहापातकनाशिनी ॥ २ ॥ अपरानामराजेंद्रअपारफलदायिनी ॥ लोकेप्रसिद्धतांयातिअपरांयस्तुसेवते ॥ ३ ॥
ब्रह्महत्याभिभूतोपिगोत्रहाभ्रूणहातथा ॥ परापवादवादीचपरस्त्रीरसिकोपिच ॥ ४ ॥ अपरासेवनाद्राजन्विपा
प्माभवतिध्रुवं ॥ कूटसाक्ष्यंमानकूटंतुलाकूटंकरोतियः ॥ ५ ॥ कूटवेदंपठेद्विप्रःकूटशास्त्रंकरोतिच ॥ ज्योतिषीकूटग
णकःकूटायुर्वेदकोभिषक् ॥ ६ ॥ कूटसाक्षीसमाह्येतेविज्ञेयानरकौकसः ॥ अपरासेवनाद्राजन्पापमुक्ताभवं
तिते ॥ ७ ॥ क्षत्रियःक्षात्रधर्मंयस्त्यक्त्वायुद्धात्पलायते ॥ सयातिनरकंघोरंस्वीयधर्मबहिष्कृतः ॥ ८ ॥ अपरासेव
नाद्राजन्पापंत्यक्त्वादिवंव्रजेत् ॥ विद्यामधीत्ययःशिष्योगुरुनिंदांकरोतिच ॥ ९ ॥ महापातकयुक्तोपिनिरयंया
तिदारुणं ॥ अपरासेवनात्सोपिसद्गतिंप्राप्नुयान्नरः ॥ १० ॥ महिमानंचापरायाःशृणुराजन्वदाम्यहं ॥ पुष्कर
त्रितयेस्नात्वाकार्तिक्यांयत्फलंलभेत् ॥ ११ ॥ गयायांपिंडदानेनपितृणांतृप्तिदोयथा ॥ सिंहस्थितेदेवगुरौगौत

मीस्नातकोनरः॥ १२ ॥ यत्फलंसमवाप्नोतिकुंभेकेदारदर्शनात् ॥ बदर्याश्रमयात्रायांतत्तीर्थसेवनादपि ॥ १३॥
यत्फलंसमवाप्नोतिकुरुक्षेत्रेरविग्रहे ॥ गजाश्वहेमदानानियज्ञेकृत्स्नसुवर्णदः ॥ १४ ॥ यत्फलंसमवाप्नोति अप
रायाव्रतान्नरः॥ अर्धप्रसूतांगांदत्वासुवर्णवसुधांतथा ॥ १५ ॥ नरस्तत्फलमाप्नोतिअपराव्रतसेवनात् ॥ पाप
द्रुमकुठारोयंपापेंधनदवानलः॥ १६ ॥ पापांधकारसूर्योयंपापसारंगकेसरी ॥ बुद्बुदाइवतोयेषुपुत्तिकाइवजंतुषु
॥ १७ ॥ जायंतेमरणायैवएकादश्याव्रतंविना ॥ अपरांसमुपोष्यैवपूजयित्वात्रिविक्रमं ॥ १८ ॥ सर्वपापविनि
र्मुक्तोविष्णुलोकंव्रजेन्नरः॥ लोकानांचहितार्थायतवाग्रेकथितंमया ॥ १९ ॥ पठनाच्छ्रवणाद्राजन्सर्वपापैःप्र
मुच्यते॥ २० ॥ ॥ इतिश्रीब्रह्मांडपुराणेज्येष्ठकृष्णैकादशीअपरानाम्नीमाहात्म्यंसंपूर्णं॥ ॥छ॥ ॥छ॥
अथज्येष्ठशुक्लैकादशीकथा भीमसेनउवाच पितामहमहाबुद्धेश्शृणुमेपरमंवचः॥ युधिष्ठिरश्चकुंतीचतथाद्रुप
दनंदिनी॥ १॥ अर्जुनोनकुलश्चैवसहदेवस्तथैवच ॥ एकादश्यांनभुंजंतिकदाचिदपिसुव्रत ॥ २॥ तेमांब्रुवंतिवैनि
त्यंमाभुंक्ष्वत्वंवृकोदर ॥ अहंतानब्रुवंतातबुभुक्षादुःसहामम ॥ ३ ॥ दानंदास्यामिविधिवत्पूजयिष्यामिकेशवं॥
विनोपवासंलभ्येतकथमेकादशीव्रतं ॥ ४॥ भीमसेनवचःश्रुत्वाव्यासोवचनमब्रवीत् व्यासउवाच यदिस्वर्गो
त्यभीष्टस्तेनरकोदुष्टएवच ॥ ५॥ एकादश्यांनभोक्तव्यंपक्षयोरुभयोरपि ॥ भीमसेनउवाच पितामहमहाबुद्धे

कथयामितवाग्रतः॥६॥एकभुक्तेनशक्तोहमुपवासःकुतोमुने॥ वृकनामापियोवह्निःससदाजठरेमम॥७॥अती
वान्नंयदाश्नामितदासमुपशाम्यति॥ एकंशक्तोस्म्यहंकर्तुंचोपवासंमहामुने॥८॥ येनैवप्राप्यतेस्वर्गस्तत्करोमि
यथातथं॥तदेकंवदनिश्चित्ययेनश्रेयोहमाप्नुयां॥९॥ व्यासउवाच श्रुतामेमानवाधर्मावैदिकाश्चश्रुतास्त्वया॥
कलौयुगेनशक्यंतेतेवैकर्तुंनराधिप॥१०॥सुखोपायंचाल्पधनमल्पक्लेशंमहाफलं॥पुराणानांचसर्वेषांसारभूतं
वदामिते॥११॥एकादश्यांनभुंजीतपक्षयोरुभयोरपि॥एकादश्यांनभुंक्तेयोनयातिनरकंतुसः॥१२॥व्यासस्यव
चनंश्रुत्वाकंपितोश्वत्थपत्रवत्॥भीमसेनोमहाबाहुर्भीतोवाक्यमभाषत॥१३॥ भीमसेनउवाच पितामहन
शक्तोहमुपवासेकरोमिकिं॥ततोबहुफलंब्रूहिव्रतमेकंममप्रभो॥१४॥ व्यासउवाच वृषस्थेमिथुनस्थेवाशुक्ला
ह्येकादशीभवेत्॥ ज्येष्ठमासेप्रयत्नेनसोपोष्याजलवर्जिता॥ १५॥ स्नानेचाचमनेचैववर्जयित्वोदकंबुधः॥
माषमात्रसुवर्णस्ययत्रमज्जतिवैमणिः॥ १६॥ एतदाचमनंप्रोक्तंपवित्रंकायशोधनं॥ गोकर्णकृतहस्तेनमा
षमात्रंजलंपिबेत्॥ १७॥ तन्न्यूनमधिकंपीत्वासुरापानसमंभवेत्॥ उपयुंजीतनैवान्यंव्रतभंगोन्यथाभवेत्
॥१८॥उदयादुदयंयावद्वर्जयित्वातथोदकं॥ अप्रयत्नादवाप्नोतिद्वादशद्वादशीफलं॥ १९॥ प्रभातेविमलेजाते
द्वादश्यांस्नानमाचरेत्॥ जलंसुवर्णंदत्वाचद्विजातिभ्योयथाविधि॥ २०॥भुंजीतकृतकृत्यस्तुब्राह्मणैःसहितोव

शी ॥ एवंकृतेतुयत्पुण्यंभीमसेनश्शृणुष्वतत् ॥ २१ ॥ संवत्सरस्ययामध्येएकादश्योभवंतिवै ॥ तासांफलमवाप्नो
तिअत्रमेनास्तिसंशयः ॥ २२ ॥ इतिमांकेशवःप्राहशंखचक्रगदाधरः ॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यमामेकंशरणंव्रज
॥ २३ ॥ एकादश्यांनिराहारान्नरःपापात्प्रमुच्यते ॥ द्रव्यशुद्धिःकलौनास्तिसंस्कारःस्मार्तएवच ॥ २४ ॥ वैदिकश्च
कुतश्चास्तेप्राप्तेदुष्टेकलौयुगे ॥ किंतुतेबहुनोक्तेनवायुपुत्रपुनःपुनः ॥ २५ ॥ एकादश्यांनभुंजीतपक्षयोरुभयोर
पि ॥ एकादश्यांसितेपक्षेज्येष्ठस्योदकवर्जितं ॥ २६ ॥ उपोष्यफलमाप्नोतितच्छृणुष्ववृकोदर ॥ सर्वतीर्थेषुयत्पु
ण्यंसर्वदानेषुयत्फलं ॥ २७ ॥ तत्फलंसमवाप्नोतिइमांकृत्वावृकोदर ॥ संवत्सरेचयाश्चस्युःशुक्लाःकृष्णावृकोदर
॥ २८ ॥ उपोषितास्ताःसर्वाःस्युरेकादश्योनसंशयः ॥ धनधान्यवहायुर्दाःपुत्रारोग्यफलप्रदाः ॥ २९ ॥ उपोषितानर
व्याघ्रइतिसत्यंवदामिते ॥ यमदूतामहाकायाःकरालाःकृष्णपिंगलाः ॥ ३० ॥ दंडपाशधरारौद्रानोपसर्पंतितंनरं ॥ पी
तांबरधराःसौम्याश्चक्रहस्तामनोजवाः ॥ ३१ ॥ अंतकालेनयंत्येवमानवंवैष्णवींपुरीं ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनसोपो
ष्योदकवर्जिता ॥ ३२ ॥ जलधेनुंतथादत्वासर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ इतिश्रुत्वातदाचक्रुःपांडवाजनमेजय ॥ ३३ ॥ त
थात्वमपिभूपालसोपवासार्चनंहरेः ॥ कुरुत्वंचप्रयत्नेनसर्वपापप्रशांतये ॥ ३४ ॥ करिष्याम्यद्यदेवेशजलवर्जमुपो
षणं ॥ भोक्ष्येपरेह्निदेवेशत्वयन्नंवातववासरात् ॥ ३५ ॥ इत्युच्चार्यततोमंत्रमुपवासपरोभवेत् ॥ सर्वपापविनाशा

यश्रद्धादमसमन्वितः ॥ ३६ ॥ मेरुमंदरमानंतुस्त्रियोथपुरुषस्यवा ॥ सर्वंतद्भस्मतांयातिएकादश्याःप्रभावतः ॥
॥ ३७ ॥ सकांचनःप्रदातव्योघटोवस्त्रेणसंयुतः ॥ तोयस्यनियमंतस्यांकुरुतेवैसपुण्यभाक् ॥ ३८ ॥ पलकोटिसु
वर्णस्ययामेयामेश्नुतेफलं ॥ स्नानंदानंजपंहोमंयदस्यांकुरुतेनरः ॥ ३९ ॥ तत्सर्वंचाक्षयंप्रोक्तमेतत्कृष्णस्यभा
षितं ॥ किंवापरेणधर्मेणनिर्जलैकादशीनृप ॥ ४० ॥ उपोषिताचविधिवद्वैष्णवंपदमाप्नुयात् ॥ सुवर्णमन्नंवासां
सियदस्यांसंप्रदीयते ॥ ४१ ॥ तस्यैवचकुरुश्रेष्ठसर्वंचाप्यक्षयंभवेत् ॥ एकादशीदिनेयोन्नंभुक्तेपापंभुनक्तिसः
॥ ४२ ॥ इहलोकेसचांडालोम्रतःप्राप्नोतिदुर्गतिं ॥ येप्रदास्यंतिदानानिद्वादशींसमुपोष्यच ॥ ४३ ॥ ज्येष्ठमासेसि
तेपक्षेप्राप्स्यंतिपरमंपदं ॥ ब्रह्महामद्यपस्तेनोगुरुद्वेष्टासदानृती ॥ ४४ ॥ मुच्यंतेपातकैःसर्वैर्द्वादशीयैरुपोषिता ॥
विशेषंश्रृणुकौंतेयनिर्जलैकादशीदिने ॥ ४५ ॥ यत्कर्तव्यंनरैःस्त्रीभिःश्रद्धादमसमन्वितैः ॥ जलशायीतुसंपूज्योदे
याधेनुश्चतन्मयी ॥ ४६ ॥ प्रत्यक्षंवानृपश्रेष्ठघृतधेनुमथापिवा ॥ दक्षिणाभिश्चश्रेष्ठाभिर्मृष्टान्नैश्चपृथग्विधैः ॥
॥ ४७ ॥ तोषणीयाःप्रयत्नेनद्विजाधर्मभृतांवर ॥ तुष्टोभवतिवैक्षिप्रंतैस्तुष्टैर्मोक्षदोहरिः ॥ ४८ ॥ आत्मद्रोहःकृतस्तै
स्तुयैर्नैषासमुपोषिता ॥ पापात्मानोदुराचारादुष्टास्तेनात्रसंशयः ॥ ४९ ॥ कुलानांचशतंसाग्रमनाचाररतंसदा ॥ २५
आत्मनासहसन्नीतंवासुदेवस्यमंदिरं ॥ ५० ॥ शांतैर्दानपरैश्चैवअर्चद्भिश्चतथाहरिं ॥ कुर्वद्भिर्जागरंरात्रौयैर्नरैः

समुपोषिता ॥ ५१ ॥ अन्नंपानंतथागावोवस्त्रंशय्यासनंशुभं ॥ कमंडलुस्तथाछत्रंदातव्यंनिर्जलादिने ॥ ५२ ॥
उपानहौचयोद्द्यात्पात्रभूतेद्विजोत्तमे ॥ ससौवर्णेनयानेनस्वर्गलोकेव्रजेद्ध्रुवं ॥ ५३ ॥ यश्चेमांशृणुयाद्भक्त्याय
श्चापिपरिकीर्तयेत् ॥ उभौतौस्वर्गतौस्यातांनात्रकार्याविचारणा ॥ ५४ ॥ यत्फलंतुसिनीवाल्यांराहुग्रस्तेदिवाक
रे ॥ कृत्वाश्राद्धंलभेन्मर्त्यस्तदस्याःश्रवणादपि ॥ ५५ ॥ नियमंचप्रकुर्वीतदंतधावनपूर्वकं ॥ एकादश्यांनिराहारो
वर्जयिष्यामिवैजलं ॥ ५६ ॥ केशवप्रीणनार्थायअन्यदाचमनादृते ॥ द्वादश्यांदेवदेवेशःपूजनीयस्त्रिविक्रमः
॥ ५७ ॥ गंधपुष्पैस्तथादीपैर्वारिभिःप्रीणयेद्धरिं ॥ पूजयित्वाविधानेनमंत्रमेनमुदीरयेत् ॥ ५८ ॥ देवदेवहृषीके
शसंसारार्णवतारक ॥ उदकुंभप्रदानेननयमांपरमांगतिं ॥ ५९ ॥ ततःकुंभाःप्रदातव्याब्राह्मणेभ्यःस्वशक्तितः ॥
सान्नावस्त्रयुताभीमछत्रोपानत्फलान्विताः ॥ ६० ॥ दानान्यन्यानिदेयानिजलधेनुर्विशेषतः ॥ भोजयित्वाततो
विप्रान्स्वयंभुंजीतवाग्यतः ॥ ६१ ॥ एवंयःकुरुतेपूर्णांद्वादशींपापनाशिनीं ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तःपदंगच्छत्यना
मयं ॥ ६२ ॥ ततःप्रभृतिभीमेनकृताह्येकादशीशुभा ॥ पांडवद्वादशीनाम्नालोकेख्याताबभूवह ॥ ६३ ॥ ॥ इति
श्रीब्रह्मवैवर्तपुराणेज्येष्ठशुक्लनिर्जलैकादशीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥
अथाषाढकृष्णैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच ज्येष्ठशुक्लेनिर्जलायामाहात्म्यंवैश्रुतंमया ॥ आषाढकृष्णप

क्षेतुकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ १ ॥ कथयस्वप्रसादेनममाग्रेमधुसूदन ॥ श्रीकृष्णउवाच व्रतानामुत्तमंरा
जन्कथयामितवाग्रतः॥ २ ॥ सर्वपापक्षयकरंभुक्तिमुक्तिप्रदायकं॥ आषाढस्यासितेपक्षेयोगिनीनामनामतः
॥ ३ ॥ एकादशीनृपश्रेष्ठमहापातकनाशिनी ॥ संसारार्णवमग्नानांपोतरूपासनातनी ॥ ४ ॥ जगत्त्रयेसारभूता
योगिनीतिनराधिप ॥ कथयामिकथांतस्याःपौराणींपापहारिणीं ॥ ५ ॥ अलकाधिपतिर्नाम्नाकुबेरःशिवपूज
कः॥ तस्यासीत्पुष्पबटुकोहेममालीतिनामतः॥ ६॥ तस्यपत्नीसुरूपाचविशालाक्षीतिनामतः॥ सतस्यांस्नेहसंयु
क्तःकामपाशवशंगतः ॥ ७॥ मानसात्पुष्पनिचयमानीयस्वगृहेस्थितः॥ ८ ॥ पत्नीप्रेमसमायुक्तोनकुबेरालयंग
तः॥ कुबेरोदेवसदनेकरोतिशिवपूजनं ॥ मध्याह्नसमयेराजन्पुष्पाणिप्रसमीक्षते ॥ ९ ॥ हेममालीस्वभवनेर
मतेकांतयासह ॥ यक्षराट्प्रत्युवाचाथकालातिक्रमकोपितः॥ १० ॥ कस्मान्नायातिभोयक्षाहेममालीदुरात्म
वान् ॥ निश्चयःक्रियतामस्यप्रत्युवाचपुनःपुनः ॥ ११ ॥ यक्षाऊचुः वनिताकामुकोगेहेरमतेस्वेच्छयानृ
प ॥ तेषांवाक्यंसमाकर्ण्यकुबेरःकोपपूरितः॥ १२॥ आह्वयामासतंतूर्णंबटुकंहेममालिनं॥ ज्ञात्वाकालात्ययंसो
पिभयव्याकुललोचनः ॥ १३ ॥ आजगामनमस्कृत्यकुबेरस्याग्रतःस्थितः ॥ तंदृष्ट्वाधनदःक्रुद्धःकोपसंरक्तलो
चनः॥ १४ ॥ प्रत्युवाचरुषाविष्टःकोपात्प्रस्फुरिताधरः धनदउवाच रेपापदुष्टदुर्वृत्तकृतवान्देवहेलनं॥ १५॥

अतोभवश्चित्रयुक्तोवियुक्तःकांतयासदा॥ अस्मात्स्थानादपध्वस्तोगच्छस्थानमथाधमं ॥ १६॥ इत्युक्तंवच
नंतेनतस्मात्स्थानात्पपातसः॥ महादुःखाभिभूतश्चकुष्ठैःपीडितविग्रहः॥१७॥ नवैतोयंनभक्ष्यंचवनेरौद्रेलभत्य
सौ॥ नसुखंदिवसेतस्यननिद्रांलभतेनिशि ॥ १८ ॥ छायायांपीडिततनुर्निदाघेत्यंतपीडितः॥ शिवपूजाप्रभावे
णस्मृतिस्तस्यनलुप्यते ॥ १९ ॥ पातकेनाभिभूतोपिपूर्वकर्मस्मरत्यसौ ॥ भ्रममाणस्ततोगच्छद्धिमाद्रिंपर्वतो
त्तमं ॥ २० ॥ तत्रापश्यन्मुनिवरंमार्कंडेयंतपोनिधिं॥ यस्यायुर्विद्यतेराजन्ब्रह्मणोदिनसप्तकं ॥ २१ ॥ आश्रमं
सगतस्तस्यऋषेर्ब्रह्मसदःसमं ॥ ववंदेचरणौतस्यदूरतःपापकर्मकृत् ॥ २२ ॥ मार्कंडेयोमुनिवरोदृष्ट्वातंकुष्ठिनं
तदा॥ परोपकरणार्थायसमाहूयेदमब्रवीत् ॥ २३॥ मार्कंडेयउवाच कस्मात्कुष्ठाभिभूतस्त्वंकुतोनिंद्यत
रोह्यसि ॥ इत्युक्तःप्रत्युवाचेत्थंमार्कंडेयेनधीमता ॥ २४॥ हेममाल्युवाच यक्षराजस्यानुचरोहेममा
लीतिनामतः ॥ मानसात्पुष्पनिचयमानीयप्रत्यहंमुने ॥ २५॥ शिवपूजनवेलायांकुबेरायसमर्पयत् ॥ एक
स्मिन्दिवसेकाललोपश्चविहितोमया ॥ २६ ॥ पत्नीसौख्यप्रसक्तेनकामव्याकुलचेतसा॥ ततःक्रुद्धेनशप्तोहं
राजराजेनवैमुने ॥ २७ ॥ कुष्ठाभिभूतःसंजातोविभक्तःकांतयासह॥ अधुनातवसान्निध्यंप्राप्तोस्मिशुभकर्म
णा ॥ २८॥ सतांस्वभावतश्चित्तंपरोपकरणक्षमं॥ इतिज्ञात्वामुनिश्रेष्ठशाधिमांचकृतैनसं ॥ २९॥ मार्कंडे

यउवाच त्वयासत्यमिहप्रोक्तंनासत्यंभाषितंयतः ॥ अतोव्रतोपदेशंतेकरिष्यामिशुभप्रदं ॥ ३० ॥ आषाढे
कृष्णपक्षेत्वंयोगिनीव्रतमाचर ॥ अस्यव्रतस्यपुण्येनकुष्ठात्त्वंमुच्यसेध्रुवं ॥ ३१॥ इतिवाक्यंमुनेःश्रुत्वादंडवत्प
तितोभुवि ॥ उत्थापितश्चमुनिनाबभूवातीवहर्षितः ॥ ३२॥ मार्कंडेयोपदेशेनकृतंतेनव्रतोत्तमं ॥ तद्व्रतस्यप्रभा
वेणदेवरूपोबभूवसः ॥ ३३॥ संयोगंकांतयालेभेबुभुजेसौख्यमुत्तमं ॥ ईदृग्विधंनृपश्रेष्ठकथितंयोगिनीव्रतं ॥
॥ ३४॥ अष्टाशीतिसहस्राणिद्विजान्भोजयतेतुयः ॥ तत्फलंसमवाप्नोतियोगिनीव्रतकृन्नरः ॥ ३५॥ महापाप
प्रशमनीमहापुण्यफलप्रदा ॥ शुचौकृष्णैकादशीचकथितायोगिनीनृप ॥ ३६॥ इतिश्रीब्रह्मवैवर्तपुराणेआ
षाढकृष्णैकादशीयोगिनीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

अथाषाढशुक्लैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच आषाढस्यसितेपक्षेकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ कोदेवःकोवि
धिस्तस्याएतदाख्याहिकेशव ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच कथयामिमहीपालकथामाश्चर्यकारिणीं ॥ कथया
मासयांब्रह्मानारदायमहात्मने ॥ २॥ नारदउवाच कथयस्वप्रसादेनविष्णोराराधनायमे ॥ आषाढशुक्ल
पक्षेतुकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ ३॥ ब्रह्मोवाच वैष्णवोसिमुनिश्रेष्ठसाधुपृष्टंकलिप्रिय ॥ नातःपरतरंलोके
पवित्रंहरिवासरात् ॥ ४ ॥ कर्तव्यंतुप्रयत्नेनसर्वपापापनुत्तये ॥ तस्मात्तेहंप्रवक्ष्यामिशुक्लएकादशीव्रतं ॥ ५॥

एकादश्याव्रतंपुण्यंपापघ्नंसर्वकामदं ॥ नकुर्वंत्यैर्नरैर्लोकेतेनरानिरयैषिणः ॥ ६ ॥ पद्मानामेतिविख्यातानभस्ये
कादशीसिता ॥ हृषीकेशप्रीतयेतुकर्तव्यंव्रतमुत्तमं ॥ ७॥ कथयामितवाग्रेहंकथांपौराणिकींशुभां ॥ यस्याःश्रव
णमात्रेणमहापापंप्रणश्यति ॥८॥ मांधातानामराजर्षिर्विवस्वद्वंशसंभवः ॥ बभूवचक्रवर्तीससत्यसंधःप्रता
पवान् ॥ ९ ॥ धर्मतःपालयामासप्रजाःपुत्रानिवौरसान् ॥ नतस्यराज्येदुर्भिक्षंनाधयोव्याधयस्तथा ॥ १० ॥
निरातंकाःप्रजास्तस्यधनधान्यसमन्विताः ॥ नान्यायोपार्जितंद्रव्यंकोशेतस्यमहीपतेः ॥ ११ ॥ तस्यैवंकुर्वतो
राज्यंबहुवर्षगणोगतः ॥ अथोकदाचित्संप्राप्तेविपाकेपापकर्मणः ॥ १२ ॥ वर्षत्रयंतद्विषयेनववर्षबलाहकः ॥
तेनोद्विग्नाःप्रजास्तत्रबभूवुःक्षुधयार्दिताः ॥ १३ ॥ स्वाहास्वधावषट्कारवेदाध्ययनवर्जिताः ॥ बभूवुर्विषयास्त
स्यसस्याभावेनपीडिताः ॥ १४ ॥ अथप्रजाःसमागत्यराजानमिदमब्रुवन् ॥ श्रूयतांवचनंराजन्प्रजानांहित
कारकं ॥ १५ ॥ आपोनाराइतिप्रोक्ताःपुराणेषुमनीषिभिः ॥ अयनंताभगवतस्तेननारायणःस्मृतः ॥ १६ ॥ पर्ज
न्यरूपीभगवान्विष्णुःसर्वगतःसदा ॥ सएवकुरुतेवृष्टिंवृष्टेरन्नंततःप्रजाः ॥ १७ ॥ तदभावेननृपतेक्षयंगच्छंति
वैप्रजाः ॥ तथाकुरुनृपश्रेष्ठयोगक्षेमोयथाभवेत् ॥ १८ ॥ राजोवाच सत्यमुक्तंभवद्भिश्चनमिथ्याभिहि
तंवचः ॥ अन्नंब्रह्ममयंप्रोक्तमन्नेसर्वंप्रतिष्ठितं ॥ १९ ॥ अन्नाद्भवंतिभूतानिजगदन्नेनवर्तते ॥ इत्येवंश्रूयतेलो

केपुराणेबहुविस्तरे ॥ २० ॥ नृपाणामपचारेणप्रजानांपीडनंभवेत् ॥ नाहंपश्याम्यात्मकृतंदोषंबुद्ध्याविचार
यन् ॥ २१ ॥ तथापिप्रयतिष्यामिप्रजानांहितकाम्यया ॥ इतिकृत्वामतिंराजापरिमेयबलान्वितः ॥ २२ ॥ नम
स्कृत्यविधातारंजगामगहनंवनं ॥ चचारमुनिमुख्यानामाश्रमांस्तपसैधितान् ॥ २३ ॥ ददर्शाथब्रह्मसुतमृषि
मंगिरसंनृपः ॥ तेजसाद्योतितदिशंद्वितीयमिवपद्मजं ॥ २४ ॥ तंदृष्ट्वाहर्षतोराजा अवतीर्यचवाहनात् ॥ नमश्च
क्रेस्यचरणौकृतांजलिपुटोवशी ॥ २५ ॥ मुनिस्तमभिनंद्याथस्वस्तिवाचनपूर्वकं ॥ पप्रच्छकुशलंराज्येसप्तस्वंगे
षुभूपतेः ॥ २६ ॥ निवेदयित्वाकुशलंपप्रच्छानामयंनृपः ॥ ततश्चमुनिनाराजापृष्टागमनकारणः ॥ २७ ॥ अब्र
वीन्मुनिशार्दूलंस्वस्यागमनकारणं ॥ राजोवाच भगवन्धर्मविधिनाममपालयतोमहीं ॥ २८ ॥ अना
वृष्टिःसंप्रवृत्तानाहंवेद्म्यत्रकारणं ॥ संशयच्छेदनार्थंत्वत्त्यागतोहंतवांतिकं ॥ २९ ॥ योगक्षेमविधानेनप्रजा
नांकुरुनिर्वृतिं ॥ ऋषिरुवाच एतत्कृतयुगंराजन्युगानामुत्तमंस्मृतं ॥ अत्रब्रह्मोत्तरालोकाधर्मश्चात्रचतु
ष्पदः ॥ ३० ॥ अस्मिन्युगेतपोयुक्ताब्राह्मणानेतरेजनाः ॥ विषयेतवराजेंद्रवृषलोयत्तपस्यति ॥ ३१ ॥ अकार्य
करणात्तस्यनवर्षतिबलाहकः ॥ कुरुतस्यवधेयत्नंयेनदोषःप्रशाम्यति ॥ ३२ ॥ राजोवाच नाहमेनंवधि
ष्यामितपस्यंतमनागसं ॥ धर्मोपदेशंकथयत्युपसर्गविनाशनं ॥ ३३ ॥ ऋषिरुवाच यद्येवंतर्हिनृपतेकुरु

ष्यैकादशीव्रतं ॥ शुचिमासेसितेपक्षेपद्मानामेतिविश्रुता ॥ ३४ ॥ तस्याव्रतप्रभावेणसुवृष्टिर्भविताध्रुवं ॥
सर्वसिद्धिप्रदाह्येषासर्वोपद्रवनाशिनी ॥ ३५ ॥ अस्याव्रतंकुरुनृपसप्रजःसपरिच्छदः ॥ इतिवाक्यंमुनेःश्रुत्वा
राजास्वगृहमागतः ॥ ३६ ॥ आषाढमासेसंप्राप्तेपद्मव्रतमथाकरोत् ॥ प्रजाभिःसहसर्वाभिश्चातुर्वर्ण्यसम
न्वितः ॥ ३७ ॥ एवंकृतेव्रतेराजन्प्रववर्षबलाहकः ॥ जलेनप्लाविताभूमिरभवत्सस्यमालिनी ॥ ३८ ॥ हृषीकेशप्र
सादेनजनाःसौख्यंप्रपेदिरे ॥ एतस्मात्कारणादेवकर्तव्यंव्रतमुत्तमं ॥ ३९ ॥ भुक्तिमुक्तिप्रदंचैवलोकानांसुखदा
यकं ॥ पठनाच्छ्रवणादस्याःसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ ४० ॥ इयमेकादशीराजन्शयनीत्यभिधीयते ॥ विष्णोःप्रसा
दसिद्ध्यर्थमस्यांचशयनव्रतं ॥ ४१ ॥ कर्तव्यंराजशार्दूलजनैर्मोक्षेप्सुभिःसदा ॥ चातुर्मास्यव्रतारंभोप्यस्यामेव
विधीयते ॥ ४२ ॥ युधिष्ठिरउवाच कथंकृष्णप्रकर्तव्यंश्रीविष्णोःशयनव्रतं ॥ तद्ब्रूहिकृपयादेवचातुर्मास्य
व्रतानिच ॥ ४३ ॥ श्रीकृष्णउवाच श्रृणुपार्थप्रवक्ष्यामिगोविंदशयनव्रतं ॥ चातुर्मास्येचयान्युक्तान्यासंस्ता
निव्रतानिच ॥ ४४ ॥ कर्कराशिगतेसूर्येशुचौशुक्लेतुपक्षके ॥ एकादश्यांजगन्नाथंस्वापयेन्मधुसूदनं ॥ ४५ ॥ तुला
राशिस्थितेतस्मिन्पुनरुत्थापयेद्धरिं ॥ अधिमासेपिपतितेएषएवविधिःक्रमात् ॥ ४६ ॥ नान्यथास्वापयेद्देवंनचै
वोत्थापयेद्धरिं ॥ आषाढस्यसितेपक्षेएकादश्यामुपोषितः ॥ ४७ ॥ चातुर्मास्यव्रतानांतुकुर्वीतपरिकल्पनं ॥ एवं

 चप्रतिमांविष्णोःस्थापयित्वायुधिष्ठिर ॥ ४८ ॥ स्नापयेत्प्रतिमांविष्णोःशंखचक्रगदाधरां ॥ पीतांबरधरांसौम्यां
 पर्यंकेवैसितेशुभे ॥ सितवस्त्रसमाच्छन्नेसोपधानेयुधिष्ठिर ॥ ४९ ॥ इतिहासपुराणज्ञोब्राह्मणोवेदपारगः ॥ स्नाप
यित्वादधिक्षीरघृतक्षौद्रसितादिभिः ॥ ५० ॥ समालेप्यशुभैर्गंधैर्धूपैर्दीपैश्चभूरिशः ॥ पूजयेत्कुसुमैःशस्तैर्मंत्रे
णानेनपांडव ॥ ५१ ॥ शायितस्त्वंहृषीकेशपूजयित्वाश्रियासह ॥ प्रसादंकुरुदेवेशलक्ष्म्यासहजनार्दन ॥ ५२ ॥
सुप्तेत्वयिजगन्नाथजगत्सुप्तंचराचरं ॥ एवंतांप्रतिमांविष्णोःस्थापयित्वायुधिष्ठिर ॥ ५३ ॥ तस्याएवाग्रतःस्थि
त्वागृह्णीयान्नियमान्नरः ॥ चत्वारोवार्षिकान्मासान्देवस्योत्थापनावधि ॥ ५४ ॥ प्रातःसंध्यादिकंसर्वंनित्य
कर्मसमाप्यच ॥ गृहीष्येनियमान्शुद्धान्निर्विघ्नंकुरुमेप्रभो ॥ ५५ ॥ इतिसंप्रार्थ्यदेवेशंप्रह्वःसंशुद्धमानसः ॥ स्त्री
वानरोवामद्भक्तोधर्मार्थंचधृतव्रतः ॥ ५६ ॥ गृह्णीयान्नियमानेतान्दंतधावनपूर्वकं ॥ व्रतप्रारंभकालास्तुप्रोक्ताः
पंचैवविष्णुना ॥ ५७ ॥ उपक्रमंचतुर्मासव्रतानांचनरैःशुचौ ॥ एकादशीद्वादशीचपूर्णिमाचतथाष्टमी ॥ ५८ ॥
कर्कटाचैवसंक्रांतिस्तेषुकुर्याद्यथाविधि ॥ चतुर्धागृह्यवैचीर्णंचातुर्मास्यव्रतंनरः ॥ ५९ ॥ कार्तिकेशुक्लपक्षेतुद्वा
दश्यांतत्समापयेत् ॥ तेषांफलानिवक्ष्यामिकर्तॄणांतेपृथक्पृथक् ॥ ६० ॥ आषाढेशुक्लपक्षेतुएकादश्यामुपोषि
तः ॥ चातुर्मास्यव्रतंकुर्याद्यत्किंचिदवनीपते ॥ ६१ ॥ नान्यथाचाब्दकंपापंविनिहंतिप्रयत्नतः ॥ नशैशवंनमौढ्यं

चशुक्रगुर्वोर्नवार्धकं॥ ६२ ॥ खंडत्वेचिंतयेदादौचातुर्मास्यविधौनरः ॥ खंडांगव्यापीमार्तंडोयद्यखंडाभवेत्ति
थिः॥ ६३ ॥ अशुचिर्वाशुचिर्वापियदिस्त्रीयदिवापुमान्॥ व्रतमेकंनरःकृत्वामुच्यतेसर्वपातकैः॥ ६४ ॥ असंक्रां
तंतथामासंदैवेपित्र्येचकर्मणि॥ मलरूपमशौचंचवर्जयेन्मतिमान्नरः ॥ ६५ ॥ प्रतिवर्षंतुयःकुर्याद्व्रतंवैसंस्मर
न्हरिं॥ देहांतेतिप्रदीप्तेनविमानेनार्कतेजसा॥ ६६॥ मोदतेविष्णुलोकेसौयावदाभूतसंप्लवं ॥ देवतायतनेनित्यं
मार्जनंजलसेचनं॥ ६७॥ प्रलेपनंगोमयेनरंगवल्ल्याादिकंतथा ॥ यःकरोतिनरश्रेष्ठचातुर्मास्यमतंद्रितः॥६८॥
समाप्तौचयथाशक्त्याकृत्वाब्राह्मणभोजनं॥सप्तजन्मसुविप्रेंद्रःसत्यधर्मपरोभवेत्॥६९॥दध्नाक्षीरेणचाज्येनक्षौ
द्रेणसितयातथा॥ स्नापयेद्विधिनादेवंचातुर्मास्येजनाधिप ॥ ७० ॥ सयातिविष्णुसारूप्यंसुखमक्षय्यमश्नुते॥
नृपेणभूमिर्दातव्यायथाशक्त्याचकांचनं॥ ७१ ॥ विप्रायदेवमुद्दिश्यसफलंचसदक्षिणं॥ अक्षय्याँल्लभतेभोगान्
स्वर्गइंद्रइवापरः॥ ७२ ॥ लोकंचसमवाप्नोतिविष्णोरत्रनसंशयः॥ देवायहेमपद्मंतुदद्यान्नैवेद्यसंयुतं॥ ७३ ॥ गं
धपुष्पाक्षताद्यैर्योदेवब्राह्मणयोरपि ॥ पूजांयःकुरुतेनित्यंचातुर्मास्येव्रतीनरः॥ ७४ ॥ अक्षय्यंसुखमाप्नोतिपुरंद
रपुरंव्रजेत्॥ यस्तुवैचतुरोमासान् तुलस्यांहरिमर्चयेत्॥ ७५ ॥ तुलसींकांचनींकृत्वाब्राह्मणायनिवेदयेत्॥ कांच
नेनविमानेनवैष्णवींलभतेगतिं ॥ ७६॥ देवायगुग्गुलंयोवैदीपंचार्पयतेनरः॥ सभोगीजायतेश्रीमान्तथासौ

भाग्यवानपि ॥ ७७ ॥ समाप्तौधूपिकांदद्याद्दीपिकांचमहामते ॥ प्रदक्षिणांतुयःकुर्यान्नमस्कारंविशेषतः ॥ ७८ ॥
अश्वत्थस्याथवाविष्णोःकार्तिक्यामवधिर्भवेत् ॥ पादंपादांतरेन्यस्यकरौकृत्वाचसंयुतौ ॥ ७९ ॥ स्तुतिंवाचित्हृदि
ज्ञानंचतुरंगांप्रदक्षिणां ॥ संध्यादीपप्रदोयस्तुप्रांगणेद्विजदेवयोः ॥ ८० ॥ समाप्तौदीपकंदद्याद्वस्त्रंचैलंचकांचनं ॥
वायुमालभतेयस्तुतेजस्वीसभवेदिह ॥ ८१ ॥ वैमानिकोभवेद्देवोगंधर्वाप्सरसेवितः ॥ विष्णुपादोदकंयस्तुपिबेच्छ्र
द्धासमन्वितः ॥ ८२ ॥ विष्णोर्लोकमवाप्नोतिनचास्मिन्जायतेनरः ॥ शतमष्टोत्तरंयस्तुगायत्रीजपमाचरेत् ॥ ८३ ॥
त्रिकालंवैष्णवेहर्म्येसनपापेनलिप्यते ॥ अक्षसूत्रंपुस्तकंचधत्तेपद्मंकमंडलुं ॥ चतुर्वक्त्रातुगायत्रीश्रोत्रियाणांगृ
हेस्थिता ॥ ८४ ॥ सर्वलोकमयींदेवींगायत्रीयात्रयीमयी ॥ नित्याशास्त्रसमाख्यातालोकान्यातुप्रबोधयेत् ॥ ८५ ॥
व्यासस्तुष्यतितस्याशुविष्णुलोकंसगच्छति ॥ अत्रचोद्यापनेशास्त्रपुस्तकंदानमेवच ॥ ८६ ॥ सर्वविद्यासमंशांत
करणंललिताक्षरं ॥ पुस्तकंसंप्रयच्छामिप्रीताभवतुभारती ॥ ८७ ॥ पुराणंश्रृणुयान्नित्यंधर्मशास्त्रमथापिवा ॥
पुण्यवान्धनवान्भोगीसत्यशौचपरायणः ॥ ८८ ॥ ज्ञानवान्लोकविख्यातोबहुशिष्यःसुधार्मिकः ॥ कांचनेन
युतंपुण्यंपुस्तकंचनिवेदयेत् ॥ ८९ ॥ नाममंत्रव्रतपरःशंभोर्वाकेशवस्यवा ॥ समाप्तौप्रतिमांदद्यात्तस्यदेवस्यकां
चनीं ॥ ९० ॥ पंचवक्त्रोवृषारूढःप्रतिवक्त्रंत्रिलोचनः ॥ कपालशूलखट्वांगीचंद्रमौलिःसदाशिवः ॥ ९१ ॥ त्वया

सुराणामम्रृतंविहायहालाहलंसंहृतमेवयस्मात् ॥ तथाऽसुराणांत्रिपुरंचदग्धमेकेषुणालोकहितार्थमीश ॥ ९२ ॥
त्वद्रूपदानाद्दृढपुण्यवांश्चदोषैर्विमुक्तश्चगुणालयोहं ॥ तथाकुरुत्वांशरणंप्रपद्येममप्रभोदेववरप्रसीद ॥ ९३ ॥ कृ
तनित्यक्रियोभूत्वासूर्यायार्घ्यंनिवेदयेत् ॥ सूर्यमंडलमध्यस्थंदेवंध्यात्वाजनार्दनं ॥ ९४ ॥ समाप्तौकांचनंदद्याद्र
क्तवस्त्रंचगांतथा ॥ आरोग्यंपूर्णमायुश्चकीर्तिलक्ष्मींबलंलभेत् ॥ ९५ ॥ तिलहोमंतुयःकुर्याच्चातुर्मास्येदिनेदिने ॥
भक्त्याव्याहृतिभिर्मंत्रैर्गायत्र्यावाव्रतान्वितः ॥ ९६ ॥ अष्टोत्तरशतंचाथअष्टाविंशतिरेववा ॥ तिलपात्रंसमा
प्तौतुदद्याद्विप्रायधीमते ॥ ९७ ॥ वाङ्मनःकायजनितैःपापैर्मुच्येतसंचितैः ॥ नरोगैरभिभूयेतलभेत्संततिमुत्त
मां ॥ ९८ ॥ देवदेवजगन्नाथवांछितार्थफलप्रद ॥ तिलपात्रंप्रदास्यामितेनपापंव्यपोहतु ॥ ९९ ॥ अन्नहोमं
तुयःकुर्याच्चातुर्मास्यमतंद्रितः ॥ समाप्तौघृतकुंभंतुवस्त्रकांचनसंयुतं ॥ १०० ॥ आरोग्यंकांतिमतुलांपुत्रसौभा
ग्यसंपदः ॥ शत्रुक्षयंचलभतेब्रह्मणाप्रतिमोभवेत् ॥ १०१ ॥ अश्वत्थसेवांयःकुर्यात्सर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ वि
ष्णुभक्तोभवेत्पश्चाद्दंतेवस्त्रंप्रदापयेत् ॥ २ ॥ सकांचनंब्राह्मणायनैवरोगान्सविंदते ॥ तुलसींधारयेद्यस्तुविष्णु
प्रीतिकरांशुभां ॥ ३ ॥ विष्णुलोकमवाप्नोतिसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चाद्विष्णुमुद्दिश्यपांडव
॥ ४ ॥ यस्तुसुप्तेहृषीकेशेदूर्वामम्रृतसंभवां ॥ सदाप्रातर्वहेन्मूर्ध्निशुद्धात्माचक्रतुद्वये ॥ ५ ॥ मंत्रेणानेनराजेंद्र

लक्ष्मीनाथस्यतुष्टये॥ त्वंदूर्वेऽमृतजन्मासिवंदितासिसुरासुरैः॥६॥ सौभाग्यंसंततिंदत्वासद्यःकार्यकरीभव॥व्रतां
तेचकुरुश्रेष्ठदूर्वांस्वर्णविनिर्मितां॥७॥ साग्रसर्वदलोपेतांसवस्त्रांद्विजपुंगवे॥ दद्याद्दक्षिणयासार्द्धंमंत्रेणानेनसु
व्रत॥८॥ यथाशाखाप्रशाखाभिर्विस्तृतासिमहीतले॥तथाममापिसंतानंदेहित्वमजरामरं॥९॥ एवंव्रतंयःकुर्वी
तचातुर्मास्यमतंद्रितः॥ नचदुःखभयंतस्यनचरोगभयंभवेत्॥ ११०॥ नाशुभंप्राप्नुयाज्ज्ञातुपापेभ्यःप्रविमुच्य
ते॥ भुक्त्वातुसकलान्भोगान्सर्वलोकेमहीयते॥११॥ गीतंतुदेवदेवस्यकेशवस्यशिवस्यवा॥ करोतिनित्यमा
प्नोतिनरोजागरणेफलं॥१२॥व्रतांतेचव्रतीदद्याद्घंटांदेवायसुस्वरां॥गुरोरवज्ञयायच्चानध्यायेऽध्ययनंकृतं॥१३॥
सरस्वतिजगन्नाथेजगज्जाड्यापहारिणी॥ साक्षाद्ब्रह्मकलत्रंचविष्णुरुद्रादिभिःस्तुता॥१४॥ तन्ममाध्ययनोत्प
न्नंजाड्यंहरवरानने॥ घंटादानेनतुष्टात्वंब्रह्माणीलोकपावनी॥१५॥ विप्रपादविनिर्मुक्तंतोयंयःप्रत्यहंपिबेत्॥
चातुर्मास्येनरोभक्त्यामद्रूपंब्राह्मणंस्मरन्॥१६॥ मनोवाक्कायजनितैर्मुक्तोभवतिकिल्बिषैः॥ व्याधिभिर्नाभि
भूयेतश्रीरायुस्तस्यवर्धते॥१७॥ समाप्तौगोयुगंदद्याद्गामेकांवापयस्विनीं॥ तत्राप्यशक्तौराजेंद्रदद्याद्वासोयुगं
व्रती॥१८॥ ब्राह्मणंवंदतेयस्तुसर्वदेवमयंस्मृतं॥ कृतकृत्योभवेत्सद्यःसर्वपापैःप्रमुच्यते॥१९॥ अक्षय्यंसुख
माप्नोतिपितृभक्तिपरोनरः॥ समाप्तौभोजयेद्विप्रानायुर्वित्तंचविंदति॥१२०॥ संध्यामानंतरःकृत्वासमाप्तौघृत

कुंभदः॥ वस्त्रयुग्मंतिलान्घंटांब्राह्मणायनिवेदयेत्॥ २१॥ सारस्वतंयातितत्त्वंविद्यावांस्तुभवेदिति॥ संस्पृशेत्क
पिलांयोवैनित्यंभक्तिसमन्वितः॥ २२॥ तामेवालंकृतांदद्यात्सर्वांभूमिमथापिवा॥ सार्वभौमोभवेद्राजादी
र्घायुश्चप्रतापवान्॥ २३॥ दानशीलःसदारंभःसर्वकंटकवर्जितः॥ रूपवान्भाग्यसंपन्नोलभतेसुखमक्षयं
॥ २४॥ सवसेदिंद्रवत्स्वर्गेवत्सरान्रोमसंमितान्॥ नमस्करोतियःसूर्यंगणेशंवापिनित्यशः॥ २५॥ आयु
रारोग्यमैश्वर्यंलभतेकांतिमुत्तमां॥ विघ्नराजप्रसादेनप्राप्नुयादीप्सितंफलं॥ २६॥ सर्वत्रविजयंचैवनात्र
कार्याविचारणा॥ रविःकार्यःसुवर्णस्यसिंदूरारुणसंनिभः॥ २७॥ निवेदयेद्ब्राह्मणायसर्वकामार्थसिद्धये॥
उरसाशिरसादृष्ट्यामनसावचसातथा॥ २८॥ पद्भ्यांकराभ्यांजानुभ्यांप्रणामोष्टांगउच्यते॥ अष्टांगसहिते
नापिनमस्कारेणयोर्चयेत्॥ २९॥ सयांगतिमवाप्नोतिनतांक्रतुशतैरपि॥ यस्तुरौप्यंशिवप्रीत्यैदद्याद्दर्षाक्र
तुद्धये॥ १३०॥ ताम्रंवाप्रत्यहंदद्यात्स्वशक्त्याशिवतुष्टये॥ सुरूपाँल्लभतेपुत्रान्रुद्रभक्तिपरायणान॥ ३१॥
समामौमधुपूर्णंतुपात्रंराजतमुत्तमं॥ प्रदद्यात्ताम्रदानेतुताम्रपात्रंगुडान्वितं॥ ३२॥ ताम्रंपुष्टिकरंसर्वदेवप्रीति
करंशुभं॥ सर्वरक्षाकरंनित्यमतःशांतिंप्रयच्छमे॥ ३३॥ यस्तुसुनेहृषीकेशेस्वर्णदानंस्वशक्तितः॥ वस्त्रयुग्मति
लैःसार्धंदत्वापापैःप्रमुच्यते॥ ३४॥ इहभुक्त्वामहाभोगानंतेशिवपुरंव्रजेत्॥ सुवर्णंरजतंताम्रंनित्यदानंचधान्य

कं ॥ ३५ ॥ नित्यश्राद्धंदेवपूजासर्वमेतत्सदक्षिणं ॥ वस्त्रदानंतुयःकुर्याच्चातुर्मास्येद्विजातये ॥ ३६ ॥ अभ्यर्च्यगं
धपुष्पाद्यैःसविष्णुःप्रीयतामिति ॥ शय्यांदद्यात्समाप्तौतुवासःकांचनपट्टिकां ॥ ३७ ॥ अक्षय्यंसुखमाप्नोति
धनंचधनदोपमं ॥ योगोपीचंदनंदद्यान्नित्यंवर्षासुमानवः ॥ ३८ ॥ श्रीपतिस्तस्यसंतुष्टोभुक्तिमुक्तिंददातिच॥
यद्देवांगसंलग्नंकुंकुमादिविलेपनं ॥ ३९ ॥ जलक्रीडासुगोपीनांद्वारवत्यांमृदान्वितं ॥ गोपीचंदनमित्युक्तंमु
नींद्रैःकिल्बिषापहं ॥ १४० ॥ तस्माद्देयंप्रयत्नेनविष्णुर्दिशतिवांछितं॥ समाप्तावपितद्दद्यात्तुलापरिमितंशुभं॥
॥ ४१ ॥ तदर्धंवातदर्धंवासवस्त्रंचसदक्षिणं ॥ यस्तुसुप्तेहृषीकेशेप्रत्यहंतुव्रतान्वितः॥ ४२ ॥ दद्याद्दक्षिणयासा
र्धंशर्करामपिवागुडं ॥ अमृतस्यकलाप्रोक्ताइक्षुसारजशर्करा ॥ ४३ ॥ तस्यादानेनसंतुष्टोभानुर्दिशतिवांछि
तं ॥ एवंव्रतेतुसंपूर्णेकुर्यादुद्यापनंबुधः ॥ ४४ ॥ कारयेत्ताम्रपात्राणिप्रत्येकंतुपलाष्टकं॥ वित्तशाठ्यमकुर्वाणो
यद्वापलचतुष्टयं ॥ ४५ ॥ अष्टौचत्वार्यथैकंवाप्रत्येकंचसशर्करं॥ दक्षिणाफलवस्त्रेणप्रत्येकंवेष्टितानिच॥४६॥
सहधान्यानिविप्रेभ्यःश्रद्धयाप्रतिपादयेत् ॥ ताम्रपात्रंसवस्त्रंचशर्कराहेमसंयुतं ॥ ४७ ॥ सूर्यप्रीतिकरंयस्मा
द्रोगघ्नंपापनाशनं ॥ पुष्टिदंकीर्तिदंनॄणांनित्यंसंतानकारकं ॥ ४८ ॥ सर्वकामप्रदंस्वर्ग्यमायुर्वर्धनमुत्तमं ॥ त
स्मादस्यप्रदानेनकीर्तिरस्तुसदामम ॥ ४९ ॥ एवंव्रतंतुयःकुर्यात्तस्यपुण्यफलंशृणु॥गंधर्वविद्यासंपन्नःसर्वयो

षिस्त्रियोभवेत् ॥ १५० ॥ राजापिलभतेराज्यंपुत्रार्थीलभतेसुतान् ॥ अर्थार्थीप्राप्नुयादर्थंनिष्कामोमोक्षमाप्नु
यात्॥ ५१ ॥ यस्तुवैचतुरोमासान्शाकमूलफलादिकं ॥ नित्यंददातिविप्रेभ्यःशक्त्यायत्संभवेद्विजः ॥ ५२ ॥
व्रतांतेवस्त्रयुग्मंचशक्त्याद्द्यात्सदक्षिणं ॥ सुखीभूत्वाचिरंकालंराजयोगीभवेन्नरः ॥ ५३ ॥ सर्वदेवप्रियंयस्मा
च्छाकंतप्तिकरंनृणां ॥ देवर्षिप्रीतिदंकंदमूलपत्रसपुष्पकं ॥५४॥ ददामितेनदेवाद्याःसदाकुर्वंतुमंगलं ॥ यस्तु
सुप्तेहृषीकेशेप्रत्यहंतुकृतुद्वये ॥ ५५ ॥ दद्यात्कटुत्रयंमर्त्योगृहपर्याप्तमादरात् ॥ ब्राह्मणायसुशीलायदिनेशप्री
तयेनघ ॥ ५६ ॥ दक्षिणासहितंविप्रमंत्रेणानेनसुव्रत ॥ कटुत्रयमिदंयस्माद्रोगघ्नंसर्वदेहिनां ॥ ५७ ॥ तस्मा
दस्यप्रदानेनप्रीतोभवतुभास्करः ॥ एवंकृत्वाव्रतंसम्यक्कुर्यादुद्यापनंबुधः ॥ ५८ ॥ कृत्वास्वर्णमयींशुंठिंमरीचीं
मागधीमपि ॥ सवस्त्रांदक्षिणायुक्तांदद्याद्विप्रायधीमते ॥ ५९ ॥ एवंव्रतंयःकुरुतेसजीवेच्छरदांशतं ॥ प्राप्नुया
दीप्सितानर्थानंतेस्वर्गंव्रजेदिति ॥ १६० ॥ मुक्ताफलानियोनित्यंदद्याद्विप्रायसन्मतिः ॥ अन्नवान्कीर्तिमान्श्री
मान्जायतेवसुधाधिप ॥ ६१ ॥ चातुर्मास्येप्रत्यहंतुक्षीरकुंभंप्रदापयेत् ॥ वेष्टयित्वासुवस्त्रेणफलैर्दक्षिणया
सह ॥ ६२ ॥ सुवासिनींश्रियंमत्वागंधपुष्पैरथार्चयेत् ॥ तांबूलंफलमेकंवादद्याच्छ्रीपतयेपुनः ॥ ६३ ॥ समा
तौयोषितंविप्रंसूक्ष्मवस्त्रविभूषणैः ॥ मिथुनंपूजयित्वातुजातीपुष्पैःसुशोभनैः ॥ ६४ ॥ पुमांस्तुस्त्रियमाप्नोतिना

 रीभर्तारमाप्नुयात् ॥ पुमांस्तुश्रियमाप्नोतिकमलामिवमाधवः ॥ ६५ ॥ तांबूलदानंयःकुर्याद्वर्जयेद्वाजितेंद्रि
यः॥रक्तवस्त्रद्वयंदद्यात्करकंचसदक्षिणं ॥ ६६॥ महालावण्यमाप्नोतिसर्वरोगविवर्जितः ॥ मेधावीसुभगःप्रा
ज्ञोरक्तकंठश्चजायते ॥६७॥ गंधर्वत्वमवाप्नोतिस्वर्गलोकंचगच्छति ॥ तांबूलंश्रीकरंभद्रंब्रह्मविष्णुशिवात्मकं
॥६८॥ अस्यप्रदानाद्ब्रह्माद्याःश्रियंददतुपुष्कलां॥ पूगेब्रह्माहरिःपत्रेचूर्णेसाक्षान्महेश्वरः ॥ ६९ ॥ एतेषांसंप्रदा
नेनसंतुमेभाग्यसंपदः॥ पूरितंपूगचूर्णेननागवल्लीदलान्वितं॥ १७० ॥ सचूर्णखादिरंचैवपत्रीफलसमन्वितं ॥ ए
लालवंगसंमिश्रंगंधर्वाप्सरसांप्रियं ॥ ७१ ॥ कनकत्वंनिरातंकत्वंप्रसादात्कुरुष्वमे॥ चातुर्मास्यव्रतोपेतःसुवा
सिन्यैद्विजायच ॥ ७२ ॥ नारीवापुरुषोवापिहरिद्रांसंप्रयच्छति ॥ लक्ष्मीमुद्दिश्यगौरींवातत्पात्रंदक्षिणान्वितं
॥ ७३ ॥ प्रदद्याद्भक्तिसंयुक्तंदेवीमेप्रीयतामिति॥ भर्त्रासहसुखंभुंक्तेनारीनार्यातथापुमान् ॥ ७४ ॥ सौभाग्यम
क्षयंधान्यंधनपुत्रसमुन्नतिं॥ संप्राप्यरूपलावण्येदेवीलोकेमहीयते॥ ७५ ॥ उमामहेशमुद्दिश्यचातुर्मास्येदिने
दिने॥ संपूज्यविप्रमिथुनंतस्मैविप्रायशक्तितः ॥ ७६॥ दद्यात्सदक्षिणंहैमउमेशःप्रीयतामिति॥ उमेशप्रतिमांहै
मींदद्यादुद्यापनेबुधः ॥ ७७ ॥ पंचोपचारैःसंपूज्यधेन्वाचवृषभेणच ॥ भोजयेदपिमिष्टान्नंतस्यपुण्यफलंशृणु
॥ ७८॥ सौभाग्यंपूर्णमायुष्यंसंपत्तिश्चानपायिनी॥ संपत्तिरक्षयाकीर्तिर्जायतेव्रतवैभवात् ॥ ७९ ॥ इहभुक्त्वा

खिलान्कामानंतेशिवपुरंव्रजेत्॥ तत्रस्थित्वाचिरंकालमुपभुज्यसुखंमहत्॥ १८० ॥ पुण्यशेषादिहागत्यजायते
धरणीपतिः॥ फलदानंतुयःकुर्याच्चातुर्मास्यमतंद्रितः ॥ ८१ ॥ समाप्तौकालधौतानितानिदद्याद्द्विजातये॥ सर्वा
न्मनोरथान्प्राप्यसंततिंचानपायिनीं ॥ ८२ ॥ फलदानस्यमाहात्म्यान्मोदतेनंदनेवने॥ पुष्पदानव्रतेचापिस्वर्ण
पुष्पादिदापयेत्॥ ८३ ॥ ससौभाग्यंपरंप्राप्यगंधर्वपदमाप्नुयात्॥ वासुदेवेप्रसुप्तेतुचातुर्मास्यमतंद्रितः॥ ८४॥
नित्यंवामनमुद्दिश्यदध्यन्नंस्वादुषड्रसैः॥ भोजयेदथवादद्यादेकादश्यांनभोजयेत् ॥ ८५ ॥ दानमेवप्रकुर्वीतग्र
हणादौतथैवच॥ अशक्तौनित्यदानेतुकुर्यात्पंचसुपर्वसु॥ ८६ ॥ भूताष्टम्याममायांचपूर्णिमायांतथापिच॥ प्र
त्यर्कवारमथवाप्रतिभार्गववासरं॥८७॥पक्षद्वयेपिद्वादश्यामवश्यंदानमिष्यते॥एवंकृत्वासमाप्तौतुयथाशक्तिम
हींददेत्॥८८॥अशक्तौभूमिदानेतुधेनुंदद्यादलंकृतां॥तत्राप्यशक्तौवासश्चसरुक्मंपादुकेतथा॥छत्रोपानद्द्वयुतं
दानंसर्वंप्रशस्यते॥८९॥द्विजानांभोजनंचैवक्षत्रियस्ययथासुखं॥भूम्यादिमुनिशार्दूलवैश्यस्यवसुधांविना९०
ब्राह्मणस्यापिशक्तस्यशूद्रस्यापितथामतं॥कुबेरेणपुराचीर्णंशंकरस्योपदेशतः॥ ९१ ॥ जह्नुनागौतमेनापिशुक्रे
णापिकृतंपुरा॥अक्षय्यमन्नमाप्नोतिपुत्रपौत्रादिसंपदं ॥९२॥ दृढांगःपूर्णमायुष्यंलभतेवैरिनाशनं॥सुस्थिरांवि
ष्णुभक्तिंचप्रयातिहरिमंदिरं॥९३॥ आरोग्यंसौख्यमतुलंरूपसंपत्तिमेवच॥अवंध्याकर्तृकंचेदमनंतफलदायकं

॥९४॥नित्यंपयस्विनींदद्यात्सालंकारांशुभावहां॥दत्वातुदक्षिणांशक्त्याससर्वज्ञानवान्भवेत्॥९५॥नपरप्रेष्यतां
यातिब्रह्मलोकंचगच्छति॥अक्षय्यंसुखमाप्नोतिपितृभिःसहितोनरः॥९६॥वार्षिकान्चतुरोमासान्प्राजापत्यं
चरेन्नरः॥समाप्तौगोयुगंदद्यात्कृत्वाब्राह्मणभोजनं॥९७॥सर्वपापविशुद्धात्मायातिब्रह्मसनातनं॥एकांतरोपवा
सेतुसीराण्यष्टौप्रदापयेत्॥९८॥वस्त्रकांचनयुक्तानिशय्ययासहभामिनि॥अनडुद्वयसंयुक्तंलांगलंकर्षणक्षमं
॥९९॥सर्वोपस्करसंयुक्तंददामिप्रीयतांहरिः॥शाकमूलफलैर्वापिचातुर्मास्यंनयेन्नरः॥२००॥समाप्तौगोप्र
दानेनसगच्छेद्विष्णुमंदिरं॥पयोव्रतीतथाप्नोतिब्रह्मलोकंसनातनं॥१॥व्रतांतेचतथादद्याद्गामेकांचपयस्वि
नीं॥रंभायाश्चपलाशेषुयोभुंक्तेचक्रतुद्वये॥२॥वस्त्रयुग्मंचकांस्यंचशक्त्यादद्यात्सुखीभवेत्॥कांस्येब्रह्माशि
वोलक्ष्मीःकांस्यमेवविभावसुः॥३॥कांस्यंविष्णुमयंयस्माद्दतःशांतिंप्रयच्छमे॥नित्यंपलाशभोजीचतैलाभ्यं
गविवर्जितः॥४॥सदहत्यतिपापानितूलराशिमिवानलः॥ब्रह्मघ्नश्चसुरापश्चबालघातकरश्चयः॥५॥असत्य
वादिनोयेचस्त्रीघातीव्रतघातकः॥अगम्यागामिनश्चैवविधवागामिनस्तथा॥६॥चांडालीगामिनश्चैवविप्र
स्त्रीगामिनस्तथा॥तेसर्वेपापनिर्मुक्ताव्रतेनानेनकेशव॥७॥समाप्तौकांस्यपात्रंतुचतुःषष्टिपलैर्युतं॥सवत्सां ३४
गांचयोदद्यात्सालंकारांपयस्विनीं॥८॥अलंकृतायविदुषेसुवस्त्रायसुवेषिणे॥भूमौविलिप्ययोभुंक्तेदेवंनाराय

णंस्मरन्॥ ९॥ दद्याद्भूमिंयथाशक्तिकृष्यांबहुजलांतिके॥ आरोग्यपुत्रसंपन्नोराजाभवतिधार्मिकः॥ २१०॥
शत्रोर्भयंनलभतेविष्णुलोकंसगच्छति॥ अयाचितेत्वनड्वाहंसहिरण्यंसचंदनं॥ ११॥ षड्रसंभोजनंदद्यात्सया
तिपरमांगतिं॥ यस्तुसुप्तेहृषीकेशेनक्तंचकुरुतेव्रतं॥ १२॥ ब्राह्मणान्भोजयेत्पश्चाच्छिवलोकेमहीयते॥ एक
भुक्तंनरःकृत्वामिताशीचदृढव्रतः॥ १३॥ योर्चयेच्चतुरोमासान्वासुदेवंसनाकभाक्॥ समाप्तौभोजयेद्विप्रान्श
क्त्यादद्याच्चदक्षिणां॥ १४॥ यस्तुसुप्तेहृषीकेशेक्षितिशायीभवेन्नरः॥ शय्यांसोपस्करांदद्याच्छिवलोकेमहीय
ते॥ १५॥ पादाभ्यंगंनरोयस्तुवर्जयेच्चक्रतुद्वये॥ पादाभ्यंगंनरःकुर्याद्ब्राह्मणानांचभोजनं॥ १६॥ दक्षिणांचय
थाशक्त्यासगच्छेद्विष्णुमंदिरं॥ आषाढादिचतुर्मासान्वर्जयेन्नखकृंतनं॥ १७॥ आरोग्यपुत्रसंपन्नोराजाभवति
धार्मिकः॥पायसंलवणंचैवमधुसर्पिःफलानिच॥ १८॥चातुर्मास्येवर्जयतिगौरीशंकरतुष्टये॥कार्तिक्यांचपुनस्ता
निब्राह्मणायनिवेदयेत्॥ १९॥ सरुद्रलोकमाप्नोतिरुद्रव्रतनिषेवणात्॥यवान्नंभक्षयेद्यस्तुअथवाशालयःशुभाः
॥२२०॥पुत्रपौत्रादिभिःसार्धंशिवलोकेमहीयते॥तैलाभ्यंगपरित्यागीविष्णुभक्तःसदाव्रती॥२१॥वर्षासुविष्णुम
भ्यर्च्यवैष्णवींलभतेगतिम्॥समाप्तौकांस्यपात्रंचसुवर्णेनसमन्वितं॥ २२॥ तैलेनपूरितंकृत्वाब्राह्मणायनिवेदये
त्॥वार्षिकान्चतुरोमासान्शाकादिपरिवर्जयेत्॥२३॥विष्णुलोकमवाप्नोतिपितृतृप्तिःप्रजायते॥व्रतांतेहरिमुद्दि

स्यपात्रंराजतमेवहि॥ २४॥ वस्त्रेणवेष्टयेद्गंधपत्रपुष्पैःसमर्चयेत्॥ मूलपत्रकरीराग्रफलकांडादिरूढकः ॥ २५॥
त्वक्पुष्पंकवचंचेतिशाकमष्टविधंस्मृतं॥ समभ्यर्च्यंयथाशक्त्याब्राह्मणान्वेदपारगान् ॥ २६ ॥ दद्याद्दक्षिणया
सार्धंव्रतसंपूर्णहेतवे॥ शिवसायुज्यमाप्नोतिप्रसादाच्छूलपाणिनः॥ २७॥ अपूपवर्जनंकृत्वाभोजनव्रतमाचरे
त्॥ कार्तिकेस्वर्णगोधूमान्वस्त्रंदत्वाश्वमेधकृत्॥ २८॥ गोधूमाःसर्वजंतूनांबलपुष्टिविवर्धनाः ॥ मुख्याश्वहव्य
कव्येषुतस्मान्मेदद्तुश्रियं ॥ २९ ॥ आषाढादिचतुर्मासान्वृंताकंवर्जयेन्नरः ॥ कारवल्लीफलंवापिअलाबुंपड्व
लंतथा॥ २३० ॥ यद्यत्फलंप्रियंवापिवर्जयित्वातुतत्फलं ॥ चातुर्मास्येततोवृत्तेरौप्यान्येतानिकारयेत् ॥ ३१ ॥
मध्येविद्रुमयुक्तानित्यर्चयित्वातुशक्तितः॥ दद्याद्दक्षिणयासार्धंब्राह्मणायातिभक्तितः ॥ ३२॥ अभीष्टंदेवमुद्दि
श्यदेवोमेप्रीयतामिति ॥ सदीर्घमायुरारोग्यंपुत्रपौत्रान्सरूपतां ॥ ३३ ॥ अक्षय्यांसंततिंकीर्तिंलब्ध्वास्वर्गम
हीयते ॥ फलत्यागीभवेद्यस्तुविष्णुलोकेसपूज्यते ॥ ३४ ॥ समाप्तौकलधौतानितानिदद्याद्विजातये ॥ श्रावणे
वर्जयेच्छाकंदधिभाद्रपदेतथा ॥ ३५ ॥ दुग्धमाश्वयुजेमासिकार्तिकेद्विदलंत्यजेत् ॥ चत्वार्येतानिनित्यानि
चतुराश्रमवर्तिनां॥ ३६॥ प्रथमेमासिकर्त्तव्यंनित्यंशाकव्रतंनरैः॥ द्वितीयेमासिकर्त्तव्यंदधिव्रतमनुत्तमं॥ ३७॥
पयोव्रतंतृतीयेतुचतुर्थेद्विदलंतथा॥ कूष्मांडंराजमाषांश्चमूलकंगृंजरंतथा ॥ ३८ ॥ करमर्दंचेक्षुदंडंचातुर्मास्ये

त्यजेन्नरः॥ मसूरंबहुबीजंचवृंताकंचैववर्जयेत् ॥ ३९ ॥ नित्यान्येतानिविप्रेंद्रव्रतान्याहुर्मनीषिणः ॥ विशेषा
द्वदरींधात्रीमलाबुंचिंचिणींत्यजेत्॥ २४० ॥ जीर्णधात्रीफलंग्राह्यंजीर्णाग्राह्याचचिंचिणी॥ वार्षिकान्चतुरो
मासान्प्रसुप्तेचजनार्दने ॥ ४१ ॥ मंचखट्वादिशयनंवर्जयेद्भक्तिमान्नरः ॥ अनर्तौवर्जयेद्भार्यांऋतौगच्छेन्नदु
ष्यति॥ ४२ ॥ मधुवल्लींचशिग्रुंचचातुर्मास्येत्यजेन्नरः॥ वृंताकंचकलिंगंचबिल्वोदुंबरभिःसटाः॥४३॥ उदरेय
स्यजीर्यंतेतस्यदूरतरोहरिः॥ उपवासस्तथानक्तमेकभक्तमयाचितं ॥ ४४॥ अशक्तस्तुयथाकुर्यात्सायंप्रातरखं
डितं॥ स्नानपूजादिसंयुक्तःसनरोहरिलोकभाक्॥ ४५॥ गीतवाद्यकरोविष्णोर्गांधर्वंलोकमाप्नुयात्॥ मधुभुक्
चभवेद्राजापुरुषोगुडवर्जनात् ॥ ४६ ॥ लभेच्चसंततिंदीर्घांपुत्रपौत्रादिवर्धिनीं ॥ तैलस्यवर्जनाद्राजन्सुदर्शां
गःप्रजायते ॥ ४७ ॥ कौसुंभतैलसंत्यागाच्छत्रुनाशमवाप्नुयात् ॥ मधूकतैलत्यागाच्चसुसौभाग्यफलंलभेत
॥ ४८ ॥ पुष्पादिभोगत्यागेनस्वर्गेविद्याधरोभवेत् ॥ योगाभ्यासीभवेद्यस्तुसब्रह्मपदवीमियात्॥ ४९॥ कटुति
क्तंच्चमधुरकषायलवणान्रसान् ॥ वर्जयेत्सचवैरूप्यंदौर्गंध्यंनाप्नुयात्सदा॥ २५० ॥ तांबूलवर्जनाद्रोगीसद्यो
मुक्तामयोभवेत् ॥ पादाभ्यंगपरित्यागाच्छिरोभ्यंगस्यपार्थिव ॥ ५१ ॥ दीप्तिमान्दीप्तिकरणोयक्षद्रव्यपतिर्भ
वेत् ॥ दधिदुग्धपरित्यागीगोलोकंलभतेनरः ॥ ५२ ॥ इहलोकमवाप्नोतिस्थालीपाकविवर्जनात् ॥ एकांत

 रोपवासेनब्रह्मलोकेमहीयते ॥ ५३ ॥ चतुरोवार्षिकान्मासान्नखरोमाणिधारयेत् ॥ कल्पस्थायीभवेद्राज
 न्सनरोनात्रसंशयः॥ ५४ ॥ नमोनारायणायेतिजपित्वानंतकंफलं ॥ विष्णुपादांबुजस्पर्शात्कृतकृत्योभवेन्न
रः ॥ ५५ ॥ लक्षप्रदक्षिणांयस्तुकरोतिहरिमव्ययं ॥ हंसयुक्तविमानेनसयातिवैष्णवींपुरीं ॥ ५६ ॥ त्रिरात्रभो
जनत्यागान्मोदतेदिविदेववत् ॥ परान्नवर्जनाद्राजन्देवोवैमानुषोभवेत् ॥ ५७ ॥ प्राजापत्यंचरेद्योवैचातुर्मा
स्यव्रतंनरः॥ मुच्यतेपातकैःसर्वैस्त्रिविधैर्नात्रसंशयः ॥ ५८ ॥ तप्तकृच्छ्रातिकृच्छ्राभ्यांयःक्षिपेच्छयनंहरेः॥ सया
तिपरमंस्थानंपुनरावृत्तिवर्जितं॥ ५९ ॥ चांद्रायणेनयोराजन्क्षिपेन्मासचतुष्टयं ॥ दिव्यदेहोभवेत्सोथशिवलो
कंचगच्छति॥ २६० ॥ चातुर्मास्येनरोयोवैत्यजेदन्नादिभक्षणं ॥ सगच्छेद्धरिसायुज्यंनभूयस्तुप्रजायते ॥ ६१ ॥
भिक्षाभोजीनरोयोहिसभवेद्वेदपारगः ॥ पयोव्रतेनयोराजन्क्षिपेन्मासचतुष्टयं ॥ ६२ ॥ तस्यवंशसमुच्छेदः
कदाचिन्नोपपद्यते ॥ पंचगव्याशनःपार्थचांद्रायणफलंलभेत् ॥ ६३ ॥ दिनत्रयंजलत्यागान्नरोगैरभिभूयते॥
एवमादिव्रतैःपार्थतुष्टिमायातिकेशवः॥ ६४ ॥ सूतउवाच श्रृणुध्वंऋषयःसर्वेश्रावणेव्रतमुत्तमं ॥ सर्वदुः
खोपशमनंसर्वसंपत्प्रदायकं॥ ६५ ॥ यमस्यदंडनंयस्माद्दूरीकृतमनुत्तमं ॥ सुवासिनीनांसौभाग्यंपुत्रपौत्रप्रव
र्धनं॥ ६६ ॥ ऋषयऊचुः कस्मिन्मासिकथंकृत्वाकिंफलंकस्यपूजनं॥ कोविधिःकेचनियमास्तत्सर्वंकथय

स्वनः ॥ ६७ ॥ सूतउवाच श्रावणेशुक्लपक्षस्यप्रतिपद्यांविशेषतः ॥ तदारभ्यचदर्शांतमाचरेद्व्रतमुत्तमं
॥ ६८ ॥ युधिष्ठिरउवाच यत्कृत्वामुच्यतेजंतुर्महापातकपंचकात् ॥ तत्सर्वंब्रूहिगोविंदयदितुष्टोसिकेशव
॥ ६९ ॥ श्रीकृष्णउवाच श्रावणस्यविधिंवक्ष्येसम्यक्शृणुयुधिष्ठिर ॥ यच्छ्रुत्वासादरंभूयोननरोजायतेभुवि
॥ २७० ॥ पुण्यमासेसितेपक्षेप्रतिपद्यारभेद्व्रतं ॥ एतेष्वन्यतमंपक्षंसमारभ्यव्रतंचरेत् ॥ ७१ ॥ नभमासेप्रियंदेवम
र्कंगणपतिंशिवां ॥ उमापतिंचसहितंमाधवंपूजयेन्नरः ॥ ७२ ॥ पंचामृतैर्गंधपुष्पैर्नैवेद्यैर्धूपदीपकैः ॥ नपुष्पैःपूज
येद्यस्तुमाधवंचशिवापतिं ॥ ७३ ॥ कुलनाशोभवेत्तस्यपुण्यंतस्यविनश्यति ॥ श्रावणेपूजयेद्देवंबिल्वपत्रैश्चपु
ष्पकैः ॥ ७४ ॥ कुलकोटिसमायुक्तोमोदतेविष्णुमंदिरे ॥ मौल्यादानीयपुष्पाद्यंस्त्रीशूद्राद्यैर्नृपोत्तम ॥ ७५ ॥ ब्राह्मणैः
कारयेत्पूजांमासमेकंनिरंतरं ॥ माधवंतुलसीपत्रैःकर्कटस्थेदिवाकरे ॥ ७६ ॥ सकृदभ्यर्च्यदेवेशंनपुनर्जायते
भुवि ॥ यःकुर्यात्तुलसीहीनांश्रावणेसिंहगेरवौ ॥ ७७ ॥ कुलानांचशतंस्वस्यनरकेपातयत्यसौ ॥ योर्चयेद्बिल्वपत्रे
णशिवंगणपतिंशिवां ॥ ७८ ॥ कुलकोटिसमायुक्तोशिवलोकेमहीयते ॥ पितॄन्गुरून्समुद्दिश्यतुलसीविष्णवेर्पि
ता ॥ ७९ ॥ ब्रह्महत्याकोटिशतमगम्यानांसहस्रकं ॥ यःपूजयतिदेवेशंकमलैःकमलेक्षणं ॥ २८० ॥ तस्यपुण्यफलंवक्तुं
कःशक्तोदिविवाभुवि ॥ श्रावणेमासियोदद्याज्जातीपुष्पमुमापतिं ॥ ८१ ॥ जन्मकोटिसहस्रेषुनदरिद्रोभवेन्नरः ॥

वैधव्यंनैवप्राप्नोतिनारीजन्मशतेष्वपि ॥ ८२ ॥ नारीवापुरुषोवापिनभेपुष्पंसुगंधिच ॥ दत्वाचैकंमहाविष्णोर्ब्र
ह्महत्यांव्यपोहति ॥ ८३ ॥ दशांगंगुग्गुलंधूपंसमर्पयतिविष्णवे ॥ नतस्यसंततेर्हानिर्नपापीजायतेकुले ॥ ८४ ॥
घंटानादंतुयःकुर्यात्पूजाकालेमहात्मनः ॥ स्तूयमानोमुनिगणैर्विष्णुलोकेमहीयते ॥ ८५ ॥ घंटानादविहीनंतुय
कुर्याद्देवतार्चनं ॥ सभुक्त्वानरकान्घोरान्समूकोबधिरोभवेत् ॥ ८६ ॥ दीपदानंतुयःकुर्याद्देवायपरमात्मने ॥
अज्ञानांधतमोभित्त्वासाक्षात्पश्यतितंहरिं ॥ ८७ ॥ दीपायतैलंवर्त्तिंवापात्रंवायोददातिच ॥ स्त्रीनरोवापुनःक
र्मलेशमात्रंनविद्यते ॥ ८८ ॥ तैलंपात्रंतथावर्त्तिंनददातिस्वशक्तितः ॥ अभावेसर्वथाकुर्यात्परदीपप्रबोधनं ॥
॥ ८९ ॥ भूत्वापश्चाद्द्विजकुलेजन्मसोपिमहायशाः ॥ कर्पूरस्यार्तिंकंभक्त्याविष्णोर्यस्तुनिवेदयेत् ॥ २९० ॥ ब्र
ह्मलोकंसमासाद्यभुक्त्वाभोगान्मनोरथान् ॥ नभेमासिशिवंविष्णुंकुर्याद्यदिप्रदक्षिणं ॥ ९१ ॥ पदेपदेश्वमेध
स्यफलंप्राप्नोतिनित्यशः ॥ एवंसंपूज्यदेवेशंकथांश्रुत्वाहरेरिमां ॥ ९२ ॥ एवंस्नात्वामासमेकमर्चयेन्माधवंशि
वं ॥ इमाःकथास्तथाश्रुत्वानगर्भेवसतिध्रुवं ॥ ९३ ॥ युधिष्ठिरउवाच तववागमृतंपीत्वातृप्तिर्नासीन्म
मात्मनः ॥ विनाजडमतिंलोकेश्रवणात्कोनुतृप्यति ॥ ९४ ॥ भूयःश्रावणमाहात्म्यंतातविस्तरतोवद ॥ श्री
भगवानुवाच श्रृणुराजेंद्रवक्ष्यामिनभोमाहात्म्यमुत्तमं ॥ ९५ ॥ यज्ज्ञात्वाजायतेशुद्धिर्मनसोमहदंहसः ॥

श्रावणेतुसुखेतिष्ठन्यःस्नायादुष्णवारिणा ॥ ९६ ॥ वन्हिराशौमहाघोरेपतत्याशुनसंशयः ॥ श्रावणेमाधवंदे
वंपयसास्नापयेद्यदि ॥९७॥ स्नापयेत्पंचगव्येनसकोटिकुलमुद्धरेत् ॥रुद्रसूक्तेनदेवेशंस्नापयेन्माधवंशिवं॥९८॥
कल्पकोटिसहस्राणिमोदतेशिवमंदिरे ॥ श्रावणेमासिराजेंद्रयःकुर्यान्नक्तभोजनं॥ ९९ ॥ अश्वमेधफलंप्राप्य
शिवलोकंचगच्छति ॥ यःकुर्याच्छ्रावणेमासिमुनिपत्रेषुभोजनं॥ ३०० ॥ब्रह्मलोकंसमासाद्यमोदतेब्रह्मवर्च
सा ॥ शिवंविष्णुंसमुद्दिश्यब्राह्मणान्भोजयेद्यदि ॥ १ ॥ श्रावणेशुक्लद्वादश्यांमुच्यतेचऋणत्रयात् ॥ श्रावणे
मासिंकर्तव्यंफलराशिविमोक्षणं ॥ २ ॥ तस्यवैसंततेर्हानिराकल्पंनैवजायते ॥ योदद्याच्छ्रावणेमासिमातुलिं
गंद्विजातये ॥ ३ ॥ तस्यपुत्रोभवेद्राजन्सर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ श्रावणेतुव्यतीपातेब्राह्मणान्भोजयेद्यदि ॥ ४ ॥ पा
यसेनघृताक्तेनवंध्यापुत्रमवाप्नुयात् ॥ येचविष्णुकथासक्तायेचतद्यजनाशयाः ॥ ५ ॥ गायत्रीजापनिरतान
तेयांतियमालयं ॥ सहस्रनामपठनेनिरताःस्तोत्रपाठकाः ॥ ६ ॥ गीतापाठेतुनिरतास्तेनयांतियमालयं ॥ गो
दानस्यप्रदातारःशिवयात्रापरायणाः ॥ ७ ॥ गोपीचंदनलिप्तांगानतेयांतियमालयं ॥ येषांगृहेअग्निहोत्रंपुस्तं
भागवतस्यच ॥ ८ ॥ गीतायाःपुस्तकंवापिनतेयांतियमालयं ॥ रुद्राक्षंचप्रवालंचहेममुक्तागलेस्थिताः॥९॥
धारयंतःखड्गपात्रंनतेयांतियमालयं ॥ श्रावणेमासिकर्तव्यंसोमवारव्रतंशुभं ॥ ३१० ॥ नक्तव्रतंप्रदोषंचकर्त

व्यंविधिपूर्वकं ॥ इत्यादिष्टाभगवताऋषयःसंशितव्रताः ॥ ११ ॥ सदाविष्णुकथासक्तचेतसांभावितात्मनां ॥
कर्मलोपंपूरयंतिकृत्वाकृत्वाप्यहर्निशं ॥ १२ ॥ स्नात्वाविष्णुकथांश्रुत्वातथासंपूज्यमाधवं ॥ सर्वबंधाद्विनिर्मुक्तो
विष्णोःसायुज्यमाप्नुयात् ॥ १३ ॥ आदावंतेतथामध्येयथाशक्तियथारुचि ॥ उद्यापनंविनाराजन्फलंनैवभवे
त्क्वचित् ॥ १४ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनउद्यापनविधिंचरेत् ॥ पंचाशद्वाशतंवापिब्राह्मणान्भोजयेत्ततः ॥ १५ ॥ ए
तच्छास्त्रप्रवक्तारंयथाविभवमर्चयेत् ॥ अपूजयित्वावक्तारंयःशृणोतिकथामिमां ॥ १६ ॥ इक्षुयंत्रेचिरंस्थित्वा
भुविव्यालोहिजायते ॥ नशृणोतिकथांयस्तुवाच्यमानामिमांद्विजः ॥ १७ ॥ अरण्येनिर्जलेदेशेभवतिब्रह्मरा
क्षसः ॥ धर्मशास्त्रप्रवक्तारंशांतंदांतंजितेंद्रियं ॥ १८ ॥ मिष्टान्नैर्भोजयेद्यस्तुसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ अनेनविधिना
यस्तुचातुर्मास्यव्रतंचरेत् ॥ १९ ॥ तस्यपुण्यफलंवक्तुंविष्णुर्ब्रह्माशिवोयमः ॥ नेंद्रोनसूर्योवरुणोमन्वाद्याःकिमु
तापरे ॥ ३२० ॥ व्रतैरनेकैर्नियमैःपांडवश्रेष्ठभावनः ॥ कल्पस्थायीविष्णुलोकेवसतेनात्रसंशयः ॥ २१ ॥ ततोवि
बोधयेद्देवंशंखचक्रगदाधरं ॥ कार्तिकेशुक्लपक्षस्यत्वेकादश्यांपृथासुत ॥ २२ ॥ उत्तिष्ठोत्तिष्ठदेवेशयोगनिद्रांवि
हायच ॥ लक्ष्मींविसृज्यलोकेत्वमलक्ष्मींनुदकेशव ॥ २३ ॥ शृणोतिध्यातियःस्तौतिजुहोत्याख्यातियोनरः ॥ हरे
र्भक्तिकरःपार्थसगच्छेद्वैष्णवंपदं ॥ २४ ॥ दुग्धाब्धिवीचिशयनेभगवाननंतोयस्मिन्दिनेस्वपितिचाथविबुध्यते

च॥ तस्मिन्ननन्यमनसामुपवासभाजांपुंसांददातिचगतिंगरुडासनोसौ॥३२५॥इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेवि
ष्णोःशयन्येकादशीचातुर्मास्यमाहात्म्येश्रावणकृत्यंसंपूर्णं॥ ॥छ॥ ॥छ॥
अथश्रावणकृष्णैकादशीकथा॥ युधिष्ठिरउवाच आषाढशुक्लपक्षेतुयद्देवशयनव्रतं॥ तन्मयाश्रुतपूर्वंहि
पुराणेबहुविस्तरं॥ १॥ श्रावणेकृष्णपक्षेतुकिन्नामैकादशीभवेत्॥ एतत्कथयगोविंदवासुदेवनमोस्तुते॥ २॥
श्रीकृष्णउवाच शृणुराजन्प्रवक्ष्यामिव्रतंपापप्रणाशनं॥ नारदायपुराराजन्पृच्छतेचपितामहः॥ ३॥ परंयदु
क्तवान्तातदहंतेवदामिच॥ नारदउवाच भगवन्श्रोतुमिच्छामित्वत्तोहंकमलासन॥ ४॥ श्रावणस्या
सितेपक्षेकिन्नामैकादशीभवेत्॥ कोदेवःकोविधिस्तस्याःकिंपुण्यंकथयप्रभो॥५॥ ॥ब्रह्मोवाच शृणुनार
दतेवच्मिलोकानांहितकाम्यया॥ श्रावणैकादशीकृष्णाकामिकेतिचनामतः॥ ६॥ तस्याःश्रवणमात्रेणवाज
पेयफलंलभेत्॥ तस्यांयःपूजयेद्देवंशंखचक्रगदाधरं॥ ७॥ श्रीधराख्यंहरिंविष्णुंमाधवंमधुसूदनं॥ यजतेध्या
यतेयोवैतस्यपुण्यफलंशृणु॥ ८॥ नगंगायांनकाश्यांवैनैमिषेनचपुष्करे॥ तत्फलंसमवाप्नोतियत्फलंविष्णुपू
जनात्॥ ९॥ केदारेचकुरुक्षेत्रेराहुग्रस्तेदिवाकरे॥ नतत्फलमवाप्नोतियत्फलंकृष्णपूजनात्॥ १०॥ ससाग
रवनोपेतांयोददातिवसुंधरां॥ गोदावर्यांगुरौसिंहेव्यतीपातेचगंडके॥ ११॥ नतत्फलमवाप्नोतियत्फलंकृष्ण

पूजनात् ॥ कामिकाव्रतकारीचत्वुभौफलसमौस्मृतौ ॥ १२ ॥ प्रसूयमानांयोधेनुंदद्यात्सोपस्करांनरः ॥ तत्फ
लंसमवाप्नोतिकामिकाव्रतकारकः ॥ १३ ॥ श्रावणेश्रीधरंदेवंपूजयेद्योनरोत्तमः ॥ तेनैवपूजितादेवागंधर्वोरग
पन्नगाः ॥ १४ ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेनकामिकादिवसेहरिः ॥ पूजनीयोयथाशक्त्यामनुष्यैःपापभीरुभिः ॥ १५ ॥
संसारार्णवमग्नायेपापपंकसमाकुलाः ॥ तेषामुद्धरणार्थायकामिकाव्रतमुत्तमं ॥ १६ ॥ नातःपरतराकाचित्प
वित्रापापहारिणी ॥ एवंनारदजानीहिस्वयमाहपुराहरिः ॥ १७ ॥ अध्यात्मविद्यानिरतैर्यत्फलंप्राप्यतेनरैः ॥ त
तोबहुतरंविद्धिकामिकाव्रतसेवनात् ॥ १८ ॥ रात्रौजागरणंकुर्यात्कामिकाव्रतकृन्नरः ॥ नपश्यतियमंरौद्रंनै
वपश्यतिदुर्गतिं ॥ १९ ॥ नपश्यतिकुयोनिंचकामिकाव्रतसेवनात् ॥ कामिकायाव्रतेनैवकैवल्यंयोगिनोगताः
॥ २० ॥ सर्वैःसर्वप्रयत्नेनकर्तव्यानियतात्मभिः ॥ तुलसीप्रभवैःपत्रैर्योनरःपूजयेद्धरिं ॥ नवैसलिप्यतेपापैःप
द्मपत्रमिवांभसा ॥ २१ ॥ सुवर्णभारमेकंतुरजतंचचतुर्गुणं ॥ तत्फलंसमवाप्नोतितुलसीदलपूजनात् ॥ २२ ॥
रत्नमौक्तिकवैदूर्यप्रवालादिभिरर्चितः ॥ नतुष्यतितथाविष्णुस्तुलसीपूजनाद्यथा ॥ २३ ॥ तुलसीमंजरीभिस्तुपू
जितोयेनकेशवः ॥ आजन्मकृतपापस्यतेनसंमार्जितालिपिः ॥ २४ ॥ यादृष्टानिखिलाघसंघशमनीस्पृष्टावपुः

पावनीरोगाणामभिवंदितानिरसनीसिक्तांतकत्रासिनी ॥ प्रत्यासत्तिविधायिनीभगवतःकृष्णस्यसंरोपितान्य

स्तातच्चरणेविमुक्तिफलदातस्यैतुलस्यैनमः॥ २५॥ दीपंददातियोमर्त्योदिवारात्रौहरेर्दिने॥ तस्यपुण्यस्यसंख्या नंचित्रगुप्तोपिवेत्तिन ॥ २६ ॥ कृष्णाग्रेदीपकोयस्यज्वलेदेकादशीदिने ॥ पितरस्तस्यतृप्यंतिअमृतेनदिविस्थि ताः॥ २७॥ घृतेनदीपंप्रज्वाल्यतिलतैलेनवापुनः॥ प्रयातिसूर्यलोकेसौदीपकोटिशतैर्वृतः ॥ २८॥ अयंतवाग्रे कथितःकामिकामहिमामया॥ अतोनरैःप्रकर्त्तव्यासर्वपातकहारिणी ॥ २९ ॥ ब्रह्महत्यापहरणीभ्रूणहत्यावि नाशिनी॥ त्रिदिवस्थानदात्रीचमहापुण्यफलप्रदा ॥ ३० ॥ श्रुत्वामाहात्म्यमेतस्यानरःश्रद्धासमन्वितः॥ विष्णु लोकमवाप्नोतिसर्वपापैःप्रमुच्यते॥ ३१ ॥ इतिश्रीब्रह्मवैवर्तपुराणेश्रावणकृष्णैकादशीकामिकानाम्नीमाहा त्म्यंसंपूर्णं ॥ ७॥ ॥ ७॥ ॥ ७॥

अथश्रावणशुक्लैकादशीकथा॥ युधिष्ठिरउवाच श्रावणस्यसितेपक्षेकिन्नामैकादशीभवेत्॥ कथयस्वप्र सादेनममाग्रेमधुसूदन ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच शृणुष्वावहितोराजन्कथांपापहरांपरां ॥ यस्याःश्रवण मात्रेणवाजपेयफलंलभेत् ॥ २ ॥ द्वापरस्ययुगस्यादौपुरामाहिष्मतीपुरे ॥ राजामहीजिदाख्यातोराज्यंपालय तिस्वयं ॥ ३ ॥ पुत्रहीनस्यतस्यैवनतद्राज्यंसुखप्रदं ॥ अपुत्रस्यसुखंनास्तिइहलोकेपरत्रच ॥ ४ ॥ यततोस्यसुत प्राप्तौकालोबहुतरोगतः॥ नप्राप्तश्चसुतोराज्ञासर्वसौख्यप्रदोनृणां ॥ ५॥ दृष्ट्वात्मानंप्रवयसंराजाचिंतापरोभ

वत् ॥ सदागतःप्रजामध्येइदंवचनमब्रवीत् ॥ ६ ॥ इहजन्मनिभोलोकानमयापातकंकृतं ॥ ७॥ अन्यायोपार्जि
तंवित्तंक्षिप्तंकोशेमयानहि ॥ ब्रह्मस्वंदेवद्रविणंनगृहीतंमयाक्कचित् ॥ ८ ॥ न्यासापहारोनकृतःपरस्यबहुपापदः ॥
सुतवत्पालितालोकाधर्मेणविजितामही ॥ ९ ॥ दुष्टेषुपातितोदंडोबंधुपुत्रोपमेष्वपि ॥ शिष्टाःसुपूजितालोकाद्वे
ष्याश्चापिमहाजनाः॥ १० ॥ इत्येवंव्रजतोमार्गेधर्मयुक्तेद्विजोत्तमाः ॥ कस्मान्ममगृहेपुत्रोनजातस्तद्विचार्यतां
॥ ११ ॥ इतिवाक्यंद्विजाःश्रुत्वासप्रजाःसपुरोहिताः ॥ मंत्रयित्वानृपहितंजग्मुस्तेगहनंवनं ॥ १२ ॥ इतस्ततश्चप
श्यंतश्चाश्रमानृषिसेवितान् ॥ नृपतेर्हितमिच्छंतोददृशुर्मुनिसत्तमं ॥ १३ ॥ तप्यमानंतपोघोरंचिदानंदंनिरामयं
निराहारंजितात्मानंजितक्रोधंसनातनं ॥ १४ ॥ लोमशंधर्मतत्त्वज्ञंसर्वशास्त्रविशारदं ॥ दीर्घायुषंमहात्मानमने
कब्रह्मसंमितं ॥ १५ ॥ कल्पेगतेयस्यएकमेकंलोमविशीर्यते ॥ अतोलोमशनामानंत्रिकालज्ञंमहामुनिं ॥ १६ ॥
तंदृष्ट्वाहर्षिताःसर्वेआजग्मुस्तस्यसन्निधौ ॥ यथान्यायंयथार्हंतेनमश्चक्रुर्यथोदितं ॥ १७॥ विनयावनताःसर्वे
ऊचुश्चैवपरस्परं ॥ अस्मद्भाग्यवशादेवप्राप्तोयंमुनिसत्तमः ॥१८॥ तांस्तथाप्रणतान्दृष्ट्वात्युवाचमुनिसत्तमः ॥
लोमशउवाच किमर्थमिहसंप्राप्ताःकथयध्वंस्वकारणं ॥ १९ ॥ मद्दर्शनाल्हादगिरःस्तुवंतइवमांकिमु ॥ असंश
यंकरिष्यामिभवतांयद्धितंभवेत् ॥ २० ॥ परोपकृतयेजन्ममादृशानांनसंशयः॥ जनाऊचुः श्रूयतामभिधा

स्यामोवयमागमकारणं॥२१॥ संशयच्छेदनार्थायतवसंनिधिमागताः॥ पद्मयोनेःपरतरस्त्वत्तःश्रेष्ठोनविद्यते
॥२२॥ अतःकार्यवशात्प्राप्ताःसमीपंभवतोवयं॥ महीजिन्नामराजासौपुत्रहीनोस्तिसांप्रतं॥ २३॥ वयंतस्यप्र
जाब्रह्मन्पुत्रवत्तेनपालिताः॥तंपुत्ररहितंदृष्ट्वातस्यदुःखेनदुःखिताः॥२४॥तपःकर्तुमिहायातामतिंकृत्वातुनैष्ठिकीं
तस्यभाग्यवशाद्दृष्टस्त्वमस्माभिर्द्विजोत्तम॥ २५॥ महतांदर्शनेनैवकार्यसिद्धिर्भवेन्नृणां॥ उपदेशंवदमुनेराज्ञः
पुत्रोयथाभवेत्॥ २६॥इतितेषांवचःश्रुत्वामुहूर्तंध्यानमास्थितः॥प्रत्युवाचमुनिर्ज्ञात्वातस्यजन्मपुरातनं॥२७॥
लोमशउवाच पूर्वजन्मनिवैश्योयंधनहीनोनृशंसकृत्॥वाणिज्यकर्मनिरतोग्रामाद्ग्रामांतरंभ्रमन्॥ २८॥ ज्ये
ष्ठमासिसितेपक्षेदशमीदिवसेतथा॥ मध्याह्नेद्युमणौप्राप्तेग्रामसीम्निजलाशयं॥ २९॥ कूपिकांसजलांदृष्ट्वाज
लपानेमनोदधौ॥ सद्यःसूतासवत्साचधेनुस्तत्रसमागता॥ ३०॥ तृषातुरानिदाघार्त्तातस्यामापःपपौतुसा॥
पिबंतींवारयित्वातामसौतोयंस्वयंपपौ॥ ३१॥कर्मणस्तस्यपाकेनसपुत्ररहितोनृपः॥ पूर्वजन्मकृतात्पुण्यात्प्रा
प्तंराज्यमकंटकं॥ ३२॥ जनाऊचुः पुण्यात्पापंक्षयंयातिपुराणेश्रूयतेमुने॥ पुण्योपदेशंकथययेनपापक्षयो
भवेत्॥ ३३॥ यथाभवत्प्रसादेनपुत्रोस्यभवितातथा॥ लोमशउवाच श्रावणेशुक्लपक्षेतुपुत्रदानामविश्रु
ता॥एकादशीतिथिश्चास्तिकुरुध्वंतद्व्रतंजनाः॥ ३४॥ यथाविधियथान्यायंयथोक्तंजागरान्वितं॥तस्याःपुण्यं

सुविमलंददंतुनृपतेर्जनाः ॥ ३५ ॥ एवंकृतेसुनियतंराज्ञःपुत्रोभविष्यति ॥ श्रुत्वैतल्लोमशवचस्तंप्रणम्यद्विजोत्त
मं ॥ ३६ ॥ प्रजग्मुःस्वगृहान्सर्वेंहर्षोत्फुल्लविलोचनाः ॥ श्रावणंतुसमासाद्यश्रुत्वालोमशभाषितं ॥ ३७ ॥ राज्ञा
सहव्रतंचक्रुःसर्वेश्रद्धासमन्विताः ॥ द्वादशींदिवसेपुण्यंददुर्नृपतयेजनाः ॥ ३८ ॥ दत्तेपुण्येतदाराज्ञीगर्भमाधत्त
शोभनं ॥ प्राप्तेप्रसवकालेसासुषुवेपुत्रमूर्जितं ॥ ३९ ॥ एवमेषानृपश्रेष्ठपुत्रदानामविश्रुता ॥ कर्तव्यासुखमि
च्छद्भिरिहलोकेपरत्रच ॥ ४० ॥ श्रुत्वामाहात्म्यमेतस्याःसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ इहपुत्रसुखंप्राप्यपरत्रस्वर्गतिंल
भेत् ॥ ४१ ॥ ॥ इतिश्रीभविष्योत्तरपुराणेश्रावणशुक्लैकादशीपुत्रदामाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥
अथभाद्रपदकृष्णैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच भाद्रस्यकृष्णपक्षेतुकिन्नामैकादशीभवेत् ॥ एतदिच्छा
म्यहंश्रोतुंकथयस्वजनार्दन ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच शृणुष्वैकमनाराजन्कथयिष्यामिविस्तरात् ॥ अजे
तिनामतःप्रोक्तासर्वपापप्रणाशिनी ॥ २ ॥ पूजयित्वाहृषीकेशंव्रतंतस्याःकरोतियः ॥ पापानितस्यनश्यंति
व्रतस्यश्रवणादपि ॥ ३ ॥ नातःपरतराराजन्लोकद्वयहितावहा ॥ सत्यमुक्तंमयाह्येतन्नासत्यंभाषितंमम
॥ ४ ॥ हरिश्चंद्रइतिख्यातोबभूवनृपतिःपुरा ॥ चक्रवर्तीसत्यसंधोसमस्तायाभुवःपतिः ॥ ५ ॥ कस्यापिकर्मणो
योगाद्राज्यभ्रष्टोबभूवसः ॥ विक्रीत्वावनितांपुत्रंसचकारात्मविक्रयम् ॥ ६ ॥ पुल्कसस्यचदासत्वंगतोराजास

पुण्यकृत् ॥ सत्यमालंब्यराजेंद्रस्तचैलापहारकः ॥ ७ ॥ सोभवन्नृपतिश्रेष्ठोनसत्याच्चलितस्तथा ॥ एवंगतस्यन्नृ
पतेर्बहवोवत्सरागताः ॥ ८ ॥ ततश्चितापरोराजाबभूवात्यंतदुःखितः ॥ किंकरोमिक्वगच्छामिनिष्कृतिर्मेकथंभ
वेत् ॥ ९ ॥ इतिचिंतयतस्तस्यमग्नस्यवृजिनार्णवे ॥ आजगाममुनिःकश्चिज्ज्ञात्वाराजानमातुरं ॥ १० ॥ परोप
करणार्थायनिर्मितोब्रह्मणाद्विजः ॥ सतंदृष्ट्वाद्विजवरंननामनृपसत्तमः ॥ ११ ॥ कृतांजलिपुटोभूत्वागौतमस्या
ग्रतःस्थितः ॥ कथयामासवृत्तांतमात्मनोदुःखसंयुतं ॥ १२ ॥ श्रुत्वानृपतिवाक्यानिगौतमोविस्मयान्वितः ॥ उ
पदेशंनृपतयेव्रतस्यास्यमुनिर्ददौ ॥ १३ ॥ मासिभाद्रपदेराजन्कृष्णपक्षेतुशोभना ॥ एकादशीसमायाताअ
जानाम्न्यतिपुण्यदा ॥ १४ ॥ तस्याःकुरुव्रतंराजन्पापनाशोभविष्यति ॥ तवभाग्यवशादेषासप्तमेह्निसमागता
॥ १५ ॥ उपवासपरोभूत्वारात्रौजागरणंकुरु ॥ एवंतस्याव्रतेचीर्णेसर्वपापक्षयोभवेत् ॥ १६ ॥ तवपुण्यप्रभावेण
चागतोहंनृपोत्तम ॥ इत्येवंकथयित्वातुमुनिरंतरधीयत ॥ १७ ॥ मुनिवाक्यंनृपःश्रुत्वाचकारव्रतमुत्तमं ॥ कृतेत
स्मिन्व्रतेराज्ञःपापस्यांतोभवत्क्षणात् ॥ १८ ॥ श्रूयतांराजशार्दूलप्रभावोस्यव्रतस्यच ॥ यद्दुःखंबहुभिर्वर्षैर्भोक्त
व्यंतत्क्षयोभवेत् ॥ १९ ॥ निस्तीर्णदुःखोराजासीद्व्रतस्यास्यप्रभावतः ॥ पत्न्यासहसमायोगंपुत्रजीवनमापसः
॥ २० ॥ देवदुंदुभयोनेदुःपुष्पवर्षमभूद्दिवः ॥ एकादश्याःप्रभावेणप्राप्तंराज्यमकंटकं ॥ २१ ॥ स्वर्गलेभेहरिश्चंद्रःस

भा.शु. पुरःसपरिच्छदः ॥ ईदृग्विधंव्रतंराजन्येकुर्वंतिद्विजोत्तमाः ॥ २२ ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तास्त्रिदिवंयांतितेध्रुवं ॥ ए.मा.
४२ पठनाच्छ्रवणाद्राजन्नश्वमेधफलंलभेत् ॥ २३ ॥ ॥ इतिश्रीब्रह्मवैवर्तपुराणेभाद्रपदकृष्णाजानाम्न्येकादशी
माहात्म्यंसंपूर्णं॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥
अथभाद्रपदशुक्लैकादशीकथाप्रारभ्यते ॥ युधिष्ठिरउवाच नभस्यसितपक्षेतुकिन्नामैकादशीभवेत् ॥
कोदेवःकोविधिस्तस्याःकिंपुण्यंचवदस्वनः ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच कथयामिमहापुण्यांस्वर्गमोक्षप्रदायि
नीं ॥ वामनैकादशींराजन्सर्वपापहरांपरां ॥ २ ॥ इमामेवजयंत्याख्यांप्राहुरेकादशींनृप ॥ यस्याःश्रवणमात्रे
णसर्वपापक्षयोभवेत् ॥ ३ ॥ वाजपेयफलंप्रोक्तंनातःपरतरंनृणां ॥ पापिनांपापनाशायजयंतीव्रतमुत्तमं ॥ ५ ॥
नातःपरतराराजन्नैवमोक्षप्रदायिनी ॥ एतस्मात्कारणाद्राजन्कर्तव्यागतिमिच्छता ॥ ५ ॥ वैष्णवैर्ममभक्तैस्तुम
नुजैर्मत्परायणैः ॥ नभस्येवामनोयैस्तुपूजितस्तैर्जगत्त्रयं ॥ ६ ॥ पूजितंनात्रसंदेहस्तेयांतिहरिसन्निधिं ॥ वामनः
पूजितोयेनकमलैःकमलेक्षणः ॥ ७ ॥ नभस्यसितपक्षेतुजयंत्येकादशीदिने ॥ तेनार्चितंजगत्सर्वंत्रयोदेवाःसना
तनाः ॥ ८ ॥ एतस्मात्कारणाद्राजन्कर्तव्योहरिवासरः ॥ अस्मिन्कृतेनकर्तव्यंकिंचिदस्तिजगत्त्रये ॥ ९ ॥ अस्यां ४२
प्रसुप्तोभगवानेत्यंगपरिवर्तनं ॥ तस्मादेतांजनाःसर्वेवदंतिपरिवर्तिनीं ॥ १० ॥ युधिष्ठिरउवाच संशयो

स्तिमहान्मत्त्वंश्रूयतांचजनार्दन ॥ कथंसुप्तोसिदेवेशकथंयास्यंगवर्तनं ॥ ११ ॥ किमर्थंदेवदेवेशबलिर्बद्धस्त्व
याऽसुरः॥ संतुष्टाःपृथिवीदेवाःकिमकुर्वन्जनार्दन ॥ १२॥ कोविधिःकिंव्रतंचैवचातुर्मास्यमुपास्यतां ॥ त्वयि
सुप्तेजगन्नाथकिंकुर्वंतिजनाःप्रभो ॥ १३ ॥ एतद्विस्तरतोब्रूहिसंशयंहरमेप्रभो॥ श्रीकृष्णउवाच श्रूयतां
राजशार्दूलकथांपापहरांपरां ॥ १४ ॥ बलिर्वैदानवःपूर्वमासीत्त्रेतायुगेनृप॥ अपूजयंश्चमांनित्यंमद्भक्तोमत्प
रायणः ॥ १५॥ जपैस्तुविविधैःसूक्तैर्यजतेमांसनित्यशः॥ द्विजानांपूजकोनित्यंयज्ञकर्मकृताशयः॥ १६ ॥ परं
त्विंद्रकृतद्वेषीदेवलोकमजीजयत्॥ मद्दत्तमिहलोकंवैजितंतेनमहात्मना॥१७॥ विलोक्यचततःसर्वेदेवाःसंहत्य
मंत्रयन्॥ सर्वैर्मिलित्वागंतव्यंदेवंविज्ञापितुंप्रभुं॥ १८॥ ततश्चदेवऋषिभिःसाकमिंद्रोगतःप्रभुं ॥ शिरसात्व्यव
नींगत्वास्तुतइंद्रेणसूक्तिभिः॥ १९ ॥ गुरुणादैवतैःसार्धंबहुधापूजितोत्व्यहं॥ ततोवामनरूपेणत्व्यवतीर्णश्चपंच
मे॥ २० ॥ अत्युग्ररूपेणतदासर्वब्रह्मांडरूपिणा॥ बालकेनजितःसोवैसत्यमालंब्यतस्थिवान् ॥ २१॥ युधि
ष्ठिरउवाच त्वयावामनरूपेणसोसुरश्चजितःकथम्॥ एतत्कथयदेवेशमत्व्यंभक्तायविस्तरात्॥ २२॥ श्री
कृष्णउवाच मयालीकेनसबलिःप्रार्थितोबटुरूपिणा॥ पदत्रयमितांभूमिंदेहिमेभुवनत्रयं ॥ २३ ॥ दत्तंभव
तितेराजन्नात्रकार्याविचारणा॥ इत्युक्तश्चमयाराजादत्तवांस्त्रिपदांभुवं ॥ २४॥ संकल्पमात्राद्ववृधेदेहस्तैविक्र

मःपरं ॥ भूर्लोकेतुकृतौपादौभुवर्लोकेतुजानुनी ॥ २५ ॥ स्वर्लोकेतुकटिंन्यस्यमहर्लोकेतथोदरं ॥ जनलोकेतुहृ
दयंतपोलोकेचकंठकं ॥ २६ ॥ सत्यलोकेमुखंस्थाप्यउत्तमांगंतथोर्ध्वतः ॥ चंद्रसूर्यग्रहाश्चैवभगणोयोगसंयुतः
॥ २७॥ सेंद्राश्चैवतदादेवानागाःशेषादयःपरे ॥ स्तुवंतोवेदसंभूतैःसूक्तैश्चविविधैस्तुमां ॥ २८ ॥ करेगृहीत्वातु
बलिमब्रुवंवचनंतदा ॥ एकेनपूरितापृथ्वीद्वितीयेनत्रिविष्टपं ॥ २९ ॥ तृतीयस्यतुपादस्यस्थानंदेहिममानघ ॥
एवमुक्तेमयासोपिमस्तकंदत्तवान्बलिः ॥ ३० ॥ ततोवैमस्तकेल्येकंपदंन्यस्तंमयातदा ॥ क्षिप्तोरसातलेराजन्दा
नवोममपूजकः ॥ ३१ ॥ विनयावनतंदृष्ट्वाप्रसन्नोस्मिजनार्दनः ॥ बलेवसामिसततंसन्निधौतवमानद ॥ ३२॥
इत्यवोचंमहाभागंबलिंवैरोचनिंतदा ॥ नभस्यशुक्लपक्षेतुपरिवर्तिनिवासरे ॥ ३३ ॥ ममैकातत्रमूर्तिश्चबलिमा
श्रित्यतिष्ठति ॥ द्वितीयाशेषपृष्ठेवैक्षीराब्धौसागरोत्तमे ॥ ३४ ॥ सुप्यतेचहृषीकेशोयावच्चायातिकार्तिकी ॥ ताव
द्भवतितत्पुण्यंसर्वपुण्योत्तमोत्तमं ॥ ३५॥ एतस्मात्कारणाद्राजन्कर्तव्यैषाप्रयत्नतः ॥ एकादशीमहापुण्यापवि
त्रापापहारिणी ॥ ३६ ॥ अस्यांप्रसुप्तोभगवानेत्यंगपरिवर्तनं ॥ एतस्यांपूजयेद्देवंत्रैलोक्यस्यपितामहं ॥ ३७ ॥ द
धिदानंप्रकर्तव्यंरौप्यतंडुलसंयुतं ॥ रात्रौजागरणंकृत्वामुक्तोभवतिमानवः ॥ ३८॥ एवंयःकुरुतेराजन्नेकादश्या ४३
व्रतंशुभं ॥ सर्वपापहरंचैवभुक्तिमुक्तिप्रदायकं ॥ ३९ ॥ सदेवलोकंसंप्राप्यभ्राजतेचंद्रमायथा ॥ शृणुयाच्चैवयो

मर्त्यःकथांपापहरांपरां॥४०॥अश्वमेधसहस्रस्यफलमाप्नोतिमानवः॥ ४१॥ इतिश्रीस्कंदपुराणेभाद्रपदशुक्ल
परिवर्तिनीनामैकादशीमाहात्म्यंसंपूर्णं॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥
अथाश्विनकृष्णैकादशीकथा॥ युधिष्ठिरउवाच कथयस्वप्रसादेनममाग्रेमधुसूदन॥ आश्विनेकृष्णपक्षे
तुकिन्नामैकादशीभवेत्॥ १॥ श्रीकृष्णउवाच आश्विनस्यासितेपक्षेइंदिरानामनामतः॥ तस्याव्रतप्रभा
वेणमहापापंप्रणश्यति ॥ २॥ अधोयोनिगतानांचपितॄणांगतिदायिनी ॥ शृणुष्वावहितोराजन्कथांपापहरां
परां॥ ३॥ यस्याःश्रवणमात्रेणवाजपेयफलंलभेत् ॥ पुराकृतयुगेराजाबभूवरिपुसूदनः॥ ४॥ इंद्रसेनइतिख्या
तःपुरींमाहिष्मतींप्रति॥ सराज्यंपालयामासधर्मेणयशसान्वितः॥५॥ पुत्रपौत्रसमायुक्तोधनधान्यसमन्वितः॥
माहिष्मत्यधिपोराजाविष्णुभक्तिपरायणः॥ ६ ॥ जपन्गोविंदनामानिमुक्तिदानिनराधिपः॥ कालंनयतिवि
धिवदध्यात्मस्यविचिंतकः॥ ७॥ एकस्मिन्दिवसेराज्ञिसुखासीनेसदोगते ॥ अवतीर्यागमद्धीमानंबरान्नारदो
मुनिः॥ ८॥ तमागतमभिप्रेक्ष्यप्रत्युत्थायकृतांजलिः॥ पूजयित्वार्घविधिनाचासनेसंन्यवेशयत्॥ ९॥ सुखो
पविष्टःसमुनिःप्रत्युवाचनृपोत्तमं॥ कुशलंतवराजेंद्रसप्तस्वंगेषुवर्तते ॥ १०॥ धर्मेमतिर्वर्ततेतेविष्णुभक्तिरत
स्तथा॥ इतिवाक्यंतुदेवर्षेःश्रुत्वाराजातमब्रवीत्॥ ११॥ राजोवाच त्वत्प्रसादान्मुनिश्रेष्ठसर्वत्रकुशलंमम॥

अद्यक्रतुक्रियाःसर्वाःसफलास्तवदर्शनात् ॥ १२ ॥ प्रसादंकुरुविप्रर्षेब्रूह्यागमनकारणं ॥ इतिराज्ञोवचःश्रुत्वा
देवर्षिर्वाक्यमब्रवीत्॥१३॥ नारदउवाच श्रूयतांराजशार्दूलमद्वचोविस्मयप्रदं ॥ ब्रह्मलोकादहंप्राप्तोयम
लोकंनृपोत्तम ॥ १४ ॥ शमनेनार्चितोभक्त्याउपविष्टोवरासने ॥ धर्मशीलःसत्यवांस्तुभास्करिंसमुपासते ॥
॥ १५॥ बहुपुण्यप्रकर्ताचव्रतवैकल्यदोषतः ॥ सभायांश्राद्धदेवस्यमयादृष्टःपितातव ॥ १६ ॥ कथितस्तेनसंदेश
स्तंनिबोधजनेश्वर॥ इंद्रसेनइतिख्यातोराजामाहिष्मतीप्रभुः॥१७॥तस्याग्रेकथयब्रह्मन्स्थितंमांयमसन्निधौ॥
केनापिचांतरायेणपूर्वजन्मोद्भवेनवै ॥ १८ ॥ स्वर्गंप्रेषयमांपुत्रइंदिराव्रतदानतः ॥ इत्युक्तोहंसमायातःसमी
पंतवपार्थिव ॥ १९ ॥ पितुःस्वर्गतयेराजन्निंदिराव्रतमाचर ॥ तेनव्रतप्रभावेणस्वर्गंयास्यतितेपिता ॥ २० ॥
राजोवाच कथयस्वप्रसादेनभगवन्निंदिराव्रतं॥ विधिनाकेनकर्तव्यंकस्मिन्पक्षेतिथौतथा॥ २१॥ नारद
उवाच शृणुराजन्हितंवच्मिव्रतस्यास्यविधिंशुभं ॥ आश्विनस्यासितेपक्षेदशमीदिवसेशुभे ॥ २२ ॥ प्रातः
स्नानंप्रकुर्वीतश्रद्धायुक्तेनचेतसा ॥ ततोमध्याह्नसमयेस्नानंकृत्वाबहिर्जले॥ २३॥ पितृणांप्रीतयेश्राद्धंकुर्याच्छ्र
द्धासमन्वितः॥ एकभुक्तिंततःकृत्वारात्रौभूमौशयीतच ॥ २४ ॥ प्रभातेविमलेजातेप्राप्तेचैकादशीदिने ॥ मुख
प्रक्षालनंकुर्याद्दंतधावनपूर्वकं॥ २५॥ उपवासस्यनियमंगृह्णीयाद्भक्तिभावतः ॥ अद्यस्थित्वानिराहारःसर्वभो ४५

गविवर्जितः ॥ २६ ॥ श्वोभोक्ष्येपुंडरीकाक्षशरणंमेभवाच्युत ॥ इत्येवंनियमंकृत्वामध्याह्नसमयेतथा ॥ २७ ॥
शालग्रामशिलाग्रेतुश्राद्धंकृत्वायथाविधि॥भोजयित्वाद्विजान्शुद्धान्दक्षिणाभिःसुपूजितान्॥ २८॥ पितृशेषं
समाघ्रायगवेदद्याद्विचक्षणः॥ पूजयित्वाहृषीकेशंधूपगंधादिभिस्तथा ॥ २९॥ रात्रौजागरणंकुर्यात्केशवस्यस
मीपतः ॥ ततःप्रभातसमयेसंप्राप्तेद्वादशीदिने ॥ ३० ॥ अर्चयित्वाहरिंभक्त्याभोजयित्वाद्विजानथ ॥ बंधुदौहि
त्रपुत्राद्यैःस्वयंभुंजीतवाग्यतः॥ ३१ ॥ अनेनविधिनाराजन्कुरुव्रतमतंद्रितः॥ विष्णुलोकंप्रयास्यंतिपितरस्तव
भूपते॥ ३२॥ इत्युक्त्वान्टपतिंराजन्मुनिरंतरधीयत ॥ यथोक्तविधिनाराजाचकारव्रतमुत्तमं ॥ ३३ ॥ अंतःपुरे
णसहितःपुत्रभृत्यसमन्वितः ॥ कृतेव्रतेतुकौंतेयपुष्पवृष्टिरभूद्दिवः ॥ ३४ ॥ तत्पितागरुडारूढोजगामहरिमंदिरं॥
इंद्रसेनोपिराजर्षिःकृत्वाराज्यमकंटकं॥ ३५॥ राज्येनिवेश्यतनयंजगामत्रिदिवंस्वयं ॥ इंदिराव्रतमाहात्म्यंतवा
ग्रेकथितंमया ॥ ३६ ॥ पठनाच्छ्रवणाच्चास्यसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ भुक्त्वेहनिखिलान्भोगान्विष्णुलोकेवसेच्चिरं
॥ ३७ ॥ इतिश्रीब्रह्मवैवर्तपुराणेआश्विनकृष्णैकादशींदिरामाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥
अथाश्विनशुक्लैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच कथयस्वप्रसादेनभगवन्मधुसूदन ॥ इषस्यशुक्लपक्षेतुकि
न्नामैकादशीभवेत् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच शृणुराजेंद्रवक्ष्यामिमाहात्म्यंपापनाशनं ॥ शुक्लपक्षेचाश्वयु

जिभवेदेकादशीतुया ॥ २ ॥ पाशांकुशेतिविख्यातासर्वपापहरापरा ॥ पद्मनाभाभिधानंतुपूजयेत्तत्रमानवः
॥ ३ ॥ सर्वाभीष्टफलप्राप्त्यैस्वर्गमोक्षप्रदंनृणां ॥ तपस्तप्त्वानरस्तीव्रंचिरंसुनियतेंद्रियः ॥ ४ ॥ तत्फलंसमवाप्नो
तितंनत्वागरुडध्वजं ॥ कृत्वापिबहुशःपापंनरोमोहसमन्वितः ॥ ५ ॥ नयातिनरकंघोरंनत्वापापहरंहरिं ॥ पृथि
व्यांयानितीर्थानिपुण्यान्यायतनानिच ॥ ६ ॥ तानिसर्वाणिप्राप्नोतिविष्णोर्नामानुकीर्तनात् ॥ देवंशार्ङ्गधरंविष्णुं
येप्रपन्नाजनार्दनं ॥ ७ ॥ नतेषांयमलोकश्चनृणांवैजायतेक्वचित् ॥ उपोष्यैकादशीमेकांप्रसंगेनापिमानवाः
॥ ८ ॥ नयांतियातनांयामींपापंकृत्वातिदारुणं ॥ वैष्णवःपुरुषोभूत्वाशिवनिंदांकरोतियः ॥ ९ ॥ योनिंदेद्वैष्णवं
लोकंसयातिनरकंध्रुवं ॥ अश्वमेधसहस्राणिराजसूयशतानिच ॥ १० ॥ एकादश्युपवासस्यकलांनार्हंतिषोडशीं
एकादशीसमंपुण्यंकिंचिल्लोकेनविद्यते ॥ ११ ॥ नेदृशंपावनंकिंचित्त्रिषुलोकेषुविद्यते ॥ यादृशंपद्मनाभस्यदिनं
पातकहानिदं ॥ १२ ॥ तावत्पापानितिष्ठंतिदेहेस्मिन्मनुजाधिप ॥ यावन्नोपोष्यतेजंतुःपद्मनाभदिनंशुभं ॥ १३ ॥
व्याजेनापिकृताराजन्नदर्शयतिभास्करिं ॥ स्वर्गमोक्षप्रदाह्येषाशरीरारोग्यदायिनी ॥ १४ ॥ सुकलत्रप्रदाह्ये
षाधनपुत्रप्रदायिनी ॥ नगंगानगयाराजन्नकाशीनचपुष्करं ॥ १५ ॥ नचापिकौरवंक्षेत्रंपुण्यंभूपहरेर्दिनात् ॥
रात्रौजागरणंकृत्वासमुपोष्यहरेर्दिनं ॥ १६ ॥ अनायासेनभूपालप्राप्यतेवैष्णवंपदं ॥ दशवैमातृकेपक्षेदशरा

जेंद्रपैतृके ॥ १७॥ प्रियायादशपक्षेतुपुरुषानुद्धरेन्नरः॥ चतुर्भुजादिव्यरूपानागारिकृतकेतनाः ॥ १८ ॥ स्रग्वि
णःपीतवस्त्राश्चप्रयांतिहरिमंदिरं॥ बालत्वेयौवनत्वेचवृद्धत्वेचनृपोत्तम ॥ १९ ॥ उपोष्यद्वादशींनूनंनैतिपापोपि
दुर्गतिं॥ पाशांकुशामुपोष्यैवआश्विनस्यासितेतरे ॥ २० ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तोहरिलोकंसगच्छति॥ दत्वाहेम
तिलान्भूमिंगामन्नमुदकंतथा॥ २१॥ उपानद्वस्त्रछत्रादिनपश्यतियमंनरः॥ यस्यपुण्यविहीनानिदिनान्यपगता
निच ॥ २२॥ सलोहकारभस्त्रेवश्वसन्नपिमृतोहिवै॥ नवंध्यंदिवसंकुर्याद्दरिद्रोपिनृपोत्तम ॥ २३॥ समाचरन्यथा
शक्तिस्नानदानादिकाःक्रियाः॥ तडागारामसौधानांसत्राणांपुण्यकर्मणां॥ २४ ॥ कर्तारोनैवपश्यंतिधीरास्तांय
मयातनां॥ दीर्घायुषोधनाढ्याश्चकुलीनारोगवर्जिताः॥ २५॥ दृश्यंतेमानवालोकेपुण्यकर्तारईदृशाः ॥ किमत्र
बहुनोक्तेनयांत्यधर्मेणदुर्गतिं ॥ २६ ॥ आरोहंतिदिवंधर्मैर्नात्रकार्याविचारणा ॥ इतितेकथितंराजन्यत्पृष्टोहं
त्वयानघ ॥ २७ पाशांकुशायामाहात्म्यंकिमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥ २८ ॥ ॥ इतिश्रीब्रह्मवैवर्तपुराणेआश्वि
नशुक्लैकादशीपाशांकुशानाम्नीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ छ ॥

अथकार्तिककृष्णैकादशीकथा॥ युधिष्ठिरउवाच कथयस्वप्रसादेनममस्नेहाज्जनार्दन॥कार्तिकस्यासितेपक्षे
किन्नामैकादशीभवेत्॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच श्रूयतांराजशार्दूलकथयामितवाग्रतः ॥ कार्तिकेकृष्णपक्षेतुर

मानाम्नीसुशोभना ॥ २ ॥ एकादशीसमाख्यातामहापापहरापरा ॥ अस्याःप्रसंगतोराजन्माहात्म्यंप्रवदामिते ॥ ३ ॥ मुचुकुंदइतिख्यातोबभूवनृपतिःपुरा ॥ देवेंद्रेणसमंयस्यमित्रत्वमभवन्नृप ॥ ४ ॥ यमेनवरुणेनैवकुबेरेण समंतथा ॥ बिभीषणेनएतस्यसखित्वमभवत्सह ॥ ५ ॥ विष्णुभक्तःसत्यसंधोबभूवनृपतिःसदा ॥ तस्यैवंशासतो राजन्राज्यंनिहतकंटकं ॥ ६ ॥ बभूवदुहितागेहेचंद्रभागासरिद्वरा ॥ शोभनायचसादत्ताचंद्रसेनसुतायवै ॥ ७ ॥ सकदाचित्समायातःश्वशुरस्यगृहेनृप ॥ एकादशीव्रतमिदंसमायातंसुपुण्यदं ॥ ८ ॥ समायातेव्रतदिनेचंद्रभागा त्वचिंतयत् ॥ किंभविष्यतिदेवेशममभर्तापिदुर्बलः ॥ ९ ॥ क्षुधांनसहतेसोढुंपिताचैवोग्रशासनः ॥ पटहस्ताड्य तेयस्यसंप्राप्तेदशमीदिने ॥ १० ॥ नभोक्तव्यंनभोक्तव्यंनभोक्तव्यंहरेर्दिने ॥ श्रुत्वापटहनिर्घोषंशोभनस्त्वब्रवीत्प्रि यां ॥ ११ किंकर्तव्यंमयाकांतेदेहिशिक्षांसुशोभने ॥ कृतेनयेनमेसम्यक्जीवितंनविनश्यति ॥ १२ ॥ चंद्रभा गोवाच मत्पितुर्वेश्मनिविभोभोक्तव्यंनापिकेनचित् ॥ गजैरश्वैस्तथाचोष्ट्रैरन्यैःपशुभिरेवच ॥ १३ ॥ तृणमन्नंत थावारिनभोक्तव्यंहरेर्दिने ॥ मानवैश्चकुतःकांतभुज्यतेहरिवासरे ॥ १४ ॥ यदित्वंभोक्ष्यसेकांततोगेहात्प्रयास्य तां ॥ एवंविचार्यमनसासुदृढंमानसंकुरु ॥ १५ ॥ शोभनउवाच सत्यमेतत्त्वयैवोक्तंकरिष्येहमुपोषणं ॥ दैवेन विहितंयद्वैतत्तथैवभविष्यति ॥ १६ ॥ इतिदिष्टेमतिंकृत्वाचकारव्रतमुत्तमं ॥ क्षुत्तृषापीडिततनुःसबभूवातिदुःखि

तः॥ १७॥ इतिचिंतयतस्तस्य आदित्योस्तमगाद्गिरिम्॥ वैष्णवानांनराणांसानिशाहर्षविवर्द्धिनी॥ १८॥ हरिपू
जारतानांचजागरासक्तचेतसां॥ बभूवनृपशार्दूलशोभनस्यातिदुःसहा॥ १९॥ रवेरुदयवेलायांशोभनःपंच
तांगतः॥ दाहयामासराजातंराजयोग्यैश्चदारुभिः॥ २०॥ चंद्रभागानात्मदेहंददाहपितृवारिता॥ कृत्वौर्ध्वदैहि
कंतस्यतस्थौजनकवेश्मनि॥ २१॥ शोभनेननृपश्रेष्ठरमाव्रतप्रभावतः॥ प्राप्तंदेवपुरंरम्यंमंदराचलसानुनि॥
॥ २२॥ अनुत्तममनाधृष्यमसंख्येयगुणान्वितं॥ हेमस्तंभमयैःसौधैरत्नवैदूर्यमंडितैः॥ २३॥ स्फाटिकैर्विविधा
कारैर्विचित्रैरुपशोभितं॥ सिंहासनसमारूढःसुश्वेतच्छत्रचामरः॥ किरीटकुंडलयुतोहारकेयूरभूषितः॥ २४॥
स्तूयमानश्चगंधर्वैरप्सरोगणसेवितः॥ शोभनःशोभतेतत्रदेवराडपरोयथा॥ २५॥ सोमशर्मेतिविख्यातोमुचु
कुंदपुरेवसन्॥ तीर्थयात्राप्रसंगेनभ्रमन्विप्रोददर्शतं॥ २६॥ नृपजामातरंज्ञात्वातत्समीपंजगामसः॥ आसना
दुत्थितःशीघ्रंनमश्चक्रेद्विजोत्तमं॥ २७॥ चकारकुशलप्रश्नंश्वशुरस्यनृपस्यच॥ कांतायाश्चंद्रभागायास्तथैवन
गरस्यच॥ २८॥ सोमशर्मोवाच कुशलंवर्ततेराजन्श्वशुरस्यगृहेतव॥ चंद्रभागाकुशलिनीसर्वतःकुश
लंपुरे॥ २९॥ स्ववृत्तंकथ्यतांराजन्आश्चर्यंपरमंमम॥ पुरंविचित्रंरुचिरंनदृष्टंकेनचित्क्वचित्॥ ३०॥ एतदाच
क्ष्वनृपतेकुतःप्राप्तमिदंत्वया॥ शोभनउवाच कार्तिकस्यासितेपक्षेनाम्नाचैकादशीरमा॥ ३१॥ तामुपोष्य

मयाप्राप्तंद्विजेंद्रपुरमध्रुवं॥ध्रुवंभवतियेनैवतत्कुरुष्वद्विजोत्तम॥३२॥ द्विजेंद्रउवाच कथमध्रुवमेतद्धिकथंहि
भवतिध्रुवं॥तत्त्वंकथयराजेंद्रतत्करिष्यामिनान्यथा॥३३॥ शोभनउवाच मयैतत्कथितंविप्रश्रद्धाहीनंव्रतो
त्तमं॥तेनाहमध्रुवंमन्येध्रुवंभवतितच्छृणु॥३४॥मुचुकुंदस्यदुहिताचंद्रभागासुशोभना॥तस्यैकथयवृत्तांतं
ध्रुवमेतद्भविष्यति॥३५॥तच्छ्रुत्वाथद्विजवरस्तस्यैसर्वंन्यवेदयत्॥श्रुत्वाथसाद्विजवचोविस्मयोत्फुल्ललोचना
॥३६॥प्रत्यक्षमथवास्वप्नस्त्वयैतत्कथ्यतेद्विज॥ सोमशर्मोवाच प्रत्यक्षंपुत्रितेकांतोमयादृष्टोमहावने॥३७
देवतुल्यमनाधृष्यंदृष्टंतस्यपुरंमया॥अध्रुवंतेनतत्प्रोक्तंध्रुवंभवतितत्कुरु॥३८॥ चंद्रभागोवाच तत्रमांनय
विप्रर्षेपतिदर्शनलालसां॥आत्मनोव्रतपुण्येनकरिष्यामिपुरंध्रुवं॥३९॥आवयोर्द्विजसंयोगोयथाभवतितत्कु
रु॥प्राप्यतेहिमहत्पुण्यंकृत्वायोगंवियुक्तयोः॥४०॥इतिश्रुत्वासहतयासोमशर्माजगामह॥आश्रमंवामदेव
स्यमंदराचलसन्निधौ॥४१॥वामदेवोऽशृणोत्सर्वंवृत्तांतंकथितंतयोः॥अभ्यषिंचच्चंद्रभागांवेदमंत्रैरथोज्ज्व
लां॥४२॥ऋषिमंत्रप्रभावेणविष्णुवासरसेवनात्॥दिव्यदेहाबभूवासौदिव्यांगतिमवापह॥४३॥पत्युःस
मीपमगमत्प्रहर्षोत्फुल्ललोचना॥सहर्षःशोभनोतीवदृष्ट्वाकांतांसमागतां॥४४॥समाहूयस्वकेवामेपार्श्वेतांसं
न्यवेशयत्॥साचोवाचप्रियंहर्षाच्चंद्रभागाशुभंवचः॥४५॥शृणुकांतहितंवाक्यंयत्पुण्यंविद्यतेमयि॥अष्टव

र्षाधिकाजातायदाहंपितृवेश्मनि ॥ ४६ ॥ मयाततःप्रभृतिचकृतमेकादशीव्रतं ॥ यथोक्तविधिसंयुक्तंश्रद्धायुक्ते
नचेतसा ॥ ४७ ॥ तेनपुण्यप्रभावेणभविष्यतिपुरंध्रुवं ॥ सर्वकामसमृद्धंचयावदाभूतसंप्लवं ॥ ४८ ॥ एवंसानृ
पशार्दूलरमतेपतिनासह ॥ दिव्यभोगादिव्यरूपादिव्याभरणभूषिता ॥ ४९ ॥ शोभनोपितयासार्धंरमतेदिव्य
विग्रहः ॥ रमाव्रतप्रभावेणमंदराचलसानुनि ॥ ५० ॥ चिंतामणिसमाह्येषाकामधेनुसमाथवा ॥ रमा
भिधानानृपतेतवाग्रेकथितामया ॥ ५१ ॥ ईदृशंचव्रतंराजन्येकुर्वंतिनरोत्तमाः ॥ ब्रह्महत्यादिपापानिनाशंयां
तिनसंशयः ॥ ५२ ॥ एकादशीव्रतानांचपक्षयोरुभयोरपि ॥ यथाशुक्लातथाकृष्णातिथिभेदंनकारयेत् ॥ ५३ ॥
सेवितैकादशीनृणांभुक्तिमुक्तिप्रदायिनी ॥ धेनुःकृष्णातथाश्वेताउभयोःसदृशंपयः ॥ ५४ ॥ तथैवतुल्यफलदंस्मृ
तमेकादशीव्रतं ॥ एकादशीव्रतानांचमाहात्म्यंशृणुयान्नरः ॥ ५५ ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तोविष्णुलोकेमहीयते ॥ ५६ ॥
इतिश्रीब्रह्मवैवर्तपुराणेकार्तिककृष्णैकादशीरमानाम्नीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥
अथकार्तिकशुक्लैकादशीकथा ब्रह्मोवाच प्रबोधिन्याश्चमाहात्म्यंपापघ्नंपुण्यवर्धनं ॥ मुक्तिप्रदंसुबुद्धीनां
शृणुष्वमुनिसत्तम ॥ १ ॥ तावद्गर्जतिविप्रेंद्रगंगाभागीरथीक्षितौ ॥ यावन्नायातिपापघ्नीकार्तिकेहरिबोधिनी
॥ २ ॥ तावद्गर्जंतितीर्थानिसमुद्रादिसरांसिच ॥ यावत्प्रबोधिनीविष्णोस्तिथिर्नायातिकार्तिकी ॥ ३ ॥ अश्वमेध

सहस्राणिराजसूयशतानिच॥एकेनैवोपवासेनप्रबोधिन्यालभेन्नरः॥४॥ नारदउवाच एकभुक्तेनकिंपुण्यंकिं
पुण्यंनक्तभोजने॥ उपवासेनकिंपुण्यंतन्मेब्रूहिपितामह ॥ ५ ॥ ब्रह्मोवाच एकभुक्तेनजन्मोत्थंनक्तेनद्विज
नुर्भवं॥ सप्तजन्मभवंपापमुपवासेननश्यति ॥ ६ ॥ यद्दुर्लभंयदप्राप्यंत्रैलोक्येनतुगोचरं॥ यदप्यप्रार्थितंपुत्रद
दातिहरिबोधिनी ॥ ७ ॥ मेरुमंदरमात्राणिपापान्युग्राणियानितु॥ एकेनैवोपवासेनदहतेपापहारिणी ॥ ८ ॥
पूर्वजन्मसहस्रैस्तुयद्दुष्कर्मउपार्जितं॥ जागरेणप्रबोधिन्यांदहतेतूलराशिवत्॥ ९ ॥ उपवासंप्रबोधिन्यांयःकरो
तिस्वभावतः॥ विधिवन्मुनिशार्दूलयथोक्तंलभतेफलं ॥ १० ॥ यथोक्तंसुकृतंयस्तुविधिवत्कुरुतेनरः ॥ स्वल्पंमु
निवरश्रेष्ठमेरुतुल्यंभवेत्फलं ॥ ११ ॥ विधिहीनंतुयःकुर्यात्सुकृतंमेरुमात्रकं॥ अणुमात्रंनचाप्नोतिफलंधर्मस्य
नारद॥ १२ ॥ संध्याहीनेव्रतभ्रष्टेनास्तिकेहैतुकेशठे॥ नैतेषांतिष्ठतेदेहेधर्मशास्त्रविदूषके॥ १३ ॥ परदाररतेमूर्खे
कृतघ्नेवंचकेतथा ॥ धर्मोनतिष्ठतेदेहेएतेषामपिदेहिनां॥ १४ ॥ ब्राह्मणोवापिशूद्रोवासेवतेपरयोषितं॥ ब्राह्मणीं
चविशेषेणचांडालसदृशावुभौ॥ १५ ॥ सभर्तृकांवाविधवांब्राह्मणोब्राह्मणींयदि ॥ सेवतेमुनिशार्दूलसान्वयो
यातिसंक्षयं ॥ १६ ॥ परदाराभिगमनंकुरुतेयोद्विजाधमः ॥ संततिर्नभवेत्तस्यफलंजन्मार्जितंनहि ॥ १७ ॥ गु
रुणासहविप्रैश्चयोहंकारेणवर्तते ॥ सुकृतान्नश्यतेशीघ्रंधनंनाप्नोतिसंततिं ॥ १८ ॥ आचारभ्रष्टदेहानांवृषली

गामिनांसुत ॥ यस्तुतैःसेव्यमानोपिधर्मस्तेषांपराङ्मुखः॥ १९ ॥ पापिनस्तेनरालोकेसंगतिंपतितैःसह॥ येकुर्वं
तिनृपश्रेष्ठतेगच्छंतियमालयं ॥ २० ॥ धर्मोनष्टोनृणांयेषांस्वागतासनभोजनः॥ तेषांवैनश्यतेस्वर्गःकीर्तिरायुः
प्रजासुखं ॥ २१ ॥ साधूनामपमानंतुयेकुर्वंतिनराधमाः ॥ त्रिवर्गफलहीनास्तेदह्यंतेनरकाग्निना ॥ २२ ॥
कृत्वावमानंसाधूनांयेद्विष्यंतिनराधमाः ॥ वारयंतिनयेमूढास्तेपश्यंतिकुलक्षयं ॥ २३ ॥ आचारभ्रष्टदेहस्यहै
तुकस्यशठस्यच ॥ ददतोजुह्वतोवापिगतिस्तस्यनविद्यते ॥ २४ ॥ तस्मान्नत्वाचरेत्किंचिदशुभंलोकगर्हितम् ॥
सदाचारवताभाव्यंयथाधर्मोननश्यति ॥ २५ ॥ येध्यायंतिमनोवृत्त्याकरिष्यामःप्रबोधिनीं ॥ तेषांविलीयते
पापंपूर्वजन्मशतोद्भवं ॥ २६ ॥ समतीतंभविष्यंचवर्तमानंकुलायुतं ॥ विष्णुलोकंनयत्याशुप्रबोधिन्यां
तुजागरे ॥ २७ ॥ वसंतिपितरोहृष्टाविष्णुलोकेह्यलंकृताः ॥ विमुक्तानारकैर्दुःखैःपूर्वकर्मसमुद्भवैः ॥ २८ ॥
कृत्वातुपातकंघोरंब्रह्महत्यादिकंनरः॥ कृत्वातुजागरंविष्णोर्धौतपापोभवेन्मुने ॥ २९॥ दुष्प्राप्यंयत्फलंविप्रैरश्व
मेधादिभिर्मखैः॥ प्राप्यतेतत्सुखेनैवप्रबोधिन्यांतुजागरे ॥ ३० ॥ आप्लुत्यसर्वतीर्थेषुदत्वागाःकांचनंमहीं॥ न
तत्फलमवाप्नोतियत्कृत्वाजागरंहरेः॥ ३१ ॥ जातःसएवसुकृतीकुलंतेनैवपावितं ॥ कार्तिकेमुनिशार्दूलकृताये
नप्रबोधिनी॥ ३२॥ यथाध्रुवंनृणांमृत्युर्धननाशस्तथाध्रुवं॥ इतिज्ञात्वामुनिश्रेष्ठकर्तव्यंवैष्णवंदिनं॥ ३३॥ या

निकानिचतीर्थानित्रैलोक्येसंभवंतिच ॥ तानितस्यगृहेसम्यकूयःकरोतिप्रबोधिनीं ॥ ३४ ॥ सर्वंकृत्यंपरित्यज्य
तत्स्यर्थंचक्रपाणिनः॥ उपोष्यैकादशींरम्यांकार्तिकेहरिबोधिनीं॥३५॥सज्ञानीसचयोगीचसतपस्वीजितेंद्रियः॥
भोगोमोक्षश्चतस्यास्तिह्युपास्तेहरिबोधिनीं॥३६॥विष्णुप्रियतराह्येषाधर्मसारस्यदायिनी॥सकृदेनामुपोष्यैव
मुक्तिभाक्भवेन्नरः ॥ ३७ ॥ प्रबोधिनीमुपोषित्वानगर्भंविशतेनरः ॥ सर्वधर्मान्परित्यज्यतस्मात्कुर्वीतनारद
॥ ३८ ॥ कर्मणामनसावाचापापंयत्समुपार्जितं ॥ तत्क्षालयतिगोविंदःप्रबोधिन्यांतुजागरे ॥ ३९ ॥ स्नानंदानं
जपोहोमःसमुद्दिश्यजनार्दनं॥ नरैर्यत्क्रियतेवत्सप्रबोधिन्यांतदक्षयं ॥ ४० ॥ येर्चयंतिनरास्तस्यांभक्त्यादेवंच
माधवं॥ समुपोष्यप्रमुच्यंतेपापैस्तेशतजन्मजैः॥ ४१ ॥ महाव्रतमिदंपुत्रमहापापौघनाशनं ॥ प्रबोधवासरंवि
ष्णोर्विधिवत्समुपोषयेत् ॥ ४२ ॥ व्रतेनानेनदेवेशंपरितोष्यजनार्दनं ॥ विराजयन्दिशःसर्वाःप्रयातिभवनंहरेः
॥ ४३ ॥ कर्तव्यैषाप्रयत्नेननरैःकांतिमभीप्सुभिः॥ द्वादशीद्विपदांश्रेष्ठकार्तिकेतुप्रबोधिनी ॥ ४४॥ बाल्येयच्चार्जि
तंवत्सयौवनेवार्धकेतथा॥ शतजन्मकृतंपापंस्वल्पंवायदिवाबहु ॥४५॥शुष्कमार्द्रंमुनिश्रेष्ठस्वगुल्यमपिनारद॥
तत्क्षालयंतिगोविंदोह्यस्यामभ्यर्च्यभक्तितः ॥ ४६ ॥ धनधान्यवहापुण्यासर्वपापहरापरा ॥ तामुपोष्यहरेर्भ
क्त्यादुर्लभंनभवेत्क्वचित्॥ ४७॥ चंद्रसूर्योपरागेचयत्फलंपरिकीर्तितं ॥ तत्सहस्रगुणंप्रोक्तंप्रबोधिन्यांतुजागरे

॥ ४८ ॥ स्नानंदानंजपोहोमःस्वाध्यायोभ्यर्चनंहरेः॥ तत्सर्वंकोटिगुणितंप्रबोधिन्यांतुयत्कृतं॥ ४९ ॥ जन्मप्रभृति
यत्पुण्यंनरेणाभ्यर्जितंभवेत्॥ वृथाभवतितत्सर्वमकृत्वाकार्तिकव्रतं॥ ५० ॥ अकृत्वानियमंविष्णोःकार्तिकंयः
क्षिपेन्नरः॥ जन्मार्जितस्यपुण्यस्यफलंनाप्नोतिनारद॥ ५१ ॥ तस्मात्त्वयाप्रयत्नेनदेवदेवोजनार्दनः॥ उपासनी
योविप्रेंद्रसर्वकामफलप्रदः॥५२॥ परान्नंवर्जयेद्यस्तुकार्तिकेविष्णुतत्परः॥परान्नवर्जनाद्वत्सचांद्रायणफलंलभे
त्॥ ५३ ॥ नित्यंशास्त्रविनोदेनकार्तिकंयःक्षिपेन्नरः॥ निर्दहेत्सर्वपापानियज्ञायुतफलंलभेत् ॥ ५४ ॥ नतथातु
ष्यतेयज्ञैर्नदानैर्वागजादिभिः ॥ यथाशास्त्रकथालापैःकार्तिकेमधुसूदनः॥ ५५ ॥ येकुर्वंतिकथांविष्णोर्येश्रृण्वं
तिसमाहिताः ॥ श्लोकार्धंश्लोकमेकंवाकार्तिकेगोशतंफलं ॥ ५६ ॥ सर्वधर्मान्परित्यजकार्तिकेकेशवाग्र
तः ॥ शास्त्रावधारणंकार्यंश्रोतव्यंचमहामुने ॥ ५७ ॥ श्रेयसांलोभबुद्ध्यावायःकरोतिहरेःकथां ॥ कार्तिकेमु
निशार्दूलकुलानांतारयेच्छतं ॥ ५८ ॥ नियमेननरोयस्तुश्रृणुतेवैष्णवींकथां ॥ कार्तिकेतुविशेषेणगोसहस्र
फलंलभेत् ॥ ५९ ॥ प्रबोधवासरेविष्णोःकुरुतेयोहरेःकथां ॥ सप्तद्वीपवतीदानेतत्फलंलभतेमुने ॥ ६० ॥ श्रु
त्वाविष्णुकथांदिव्यांयेर्चयंतिकथाविदं ॥ स्वशक्त्यामुनिशार्दूलतेषांलोकाःसनातनाः ॥ ६१ ॥ ब्रह्मणोवचनं
श्रुत्वानारदःपुनरब्रवीत्॥ नारदउवाच विधानंब्रूहिमेस्वामिन्नेकादश्याःसुरोत्तम॥ ६२॥ चीर्णंनयेनभगव

न्याद्दशंफलमाप्नुयात्॥ नारदस्यवचःश्रुत्वाब्रह्मावचनमब्रवीत् ॥ ६३ ॥ ब्राह्मेमुहूर्तेचोत्थायत्थ्येकादश्यांद्विजो
त्तम॥ स्नानंचैवप्रकर्तव्यंदंतधावनपूर्वकं॥६४॥ नद्यांतडागेकूपेवावाप्यांगेहेतथैवच॥ केशवश्चैवसंपूज्यःकथा
याःश्रवणंतथा॥६५॥ नियमार्थेमहाभागइमंमंत्रमुदीरयेत्॥ एकादश्यांनिराहारःस्थित्वाहनिपरेत्थ्यहं॥६६॥
भोक्ष्यामिपुंडरीकाक्षशरणंमेभवाच्युत॥ अमुंमंत्रंसमुच्चार्यदेवदेवस्यचक्रिणः॥६७॥ भक्तिभावेनतुष्टात्माह्यु
पवासंसमर्पयेत्॥ रात्रौजागरणंकुर्याद्देवदेवस्यसन्निधौ॥६८॥गीतंनृत्यंचवाद्यंचतथाकृष्णकथांमुने॥ यःकरो
तिसपुण्यात्मात्रैलोक्योपरिसंस्थितः ॥६९॥ बहुपुष्पैर्बहुफलैःकर्पूरागुरुकुंकुमैः ॥ हरेःपूजाविधातव्याकार्ति
क्यांबोधवासरे ॥ ७० ॥ वित्तशाठ्यंनकर्तव्यंसंप्राप्तेहरिवासरे ॥ यस्मात्पुण्यमसंख्यातंप्राप्यतेमुनिसत्तम
॥ ७१ ॥ फलैर्नानाविधैर्दिव्यैःप्रबोधिन्यांतुजागरे ॥ शंखेतोयंसमादायत्थ्यर्घोदेयोजनार्दने ॥ ७२ ॥ य
त्फलंसर्वतीर्थेषुसर्वदानेषुयत्फलं ॥ तत्फलंकोटिगुणितंदत्वार्घंबोधवासरे ॥ ७३ ॥ अगस्तिकुसुमैर्देवंपूज
येद्योजनार्दनं ॥ देवेंद्रोपिमुनिश्रेष्ठकरोतिकरसंपुटं ॥ ७४ ॥ नतत्करोतिविप्रेंद्रतपसातोषितोहरिः ॥ यत्क
रोतिहृषीकेशोमुनिपुष्पैरलंकृतः ॥ ७५ ॥ बिल्वपत्रैश्चयेकृष्णंकार्तिकेकलिवर्द्धन ॥ पूजयंतिमहाभक्त्यामु
क्तिस्तेषांमयोदिता ॥ ७६ ॥ तुलसीदलपुष्पैश्चपूजयंतिजनार्दनं ॥ कार्तिकेसकलंवत्सपापंजन्मायुतंदहेत्

॥ ७७ ॥ दृष्टास्पृष्टाथवाध्याताकीर्तितानमितास्तुता ॥ रोपितासिंचितानित्यंपूजितातुलसीशुभा ॥ ७८ ॥
नवधातुलसीभक्तिंयेकुर्वंतिदिनेदिने ॥ युगकोटिसहस्राणितेवसंतिहरेर्गृहे ॥ ७९ ॥ रोपितातुलसीयावत्कुरुते
मूलविस्तरं ॥ तावद्युगसहस्राणितनोतिसुकृतंमुने ॥ ८० ॥ यावच्छाखाप्रशाखाभिर्बीजपुष्पदलैर्मुने ॥ रोपिता
तुलसीपुंभिर्वर्ततेवसुधातले ॥ ८१ ॥ कुलेतेषांतुयेजातायेभविष्यंतियेगताः ॥ आकल्पयुगसाहस्रंतेषांवासोहरे
र्गृहे ॥ ८२ ॥ कदंबकुसुमैर्देवंयेर्चयंतिजनार्दनं ॥ तेषांयमालयोनैवप्रसादाच्चक्रपाणिनः ॥ ८३ ॥ दृष्ट्वाक
दंबकुसुमंप्रीतोभवतिकेशवः ॥ किंपुनःपूजितोविप्रसर्वकामप्रदोहरिः ॥ ८४ ॥ यःपुनःपाटलापुष्पैर्वसंतेगरुडध्व
जं ॥ अर्चयेत्परयाभक्त्यामुक्तिभागीभवेद्द्विसः ॥ ८५ ॥ बकुलाशोककुसुमैर्येर्चयंतिजगत्पतिं ॥ विशोकास्तेभ
विष्यंतियावच्चंद्रोदिवाकरः ॥ ८६ ॥ येर्चयंतिजगन्नाथंकरवीरैःसितासितैः ॥ चतुर्युगानिविप्रेंद्रप्रीतोभवतिकेश
वः ॥ ८७ ॥ मंजरींसहकारस्यकेशवोपरियेनराः ॥ यच्छंतितेमहाभागागोकोटिफलभागिनः ॥ ८८ ॥ दूर्वांकुरैर्हरे
र्यस्तुपूजांकालेप्रयच्छति ॥ पूजाफलंशतगुणंसम्यगाप्नोतिमानवः ॥ ८९ ॥ शमीपत्रैस्तुयेदेवंपूजयंतिसुखप्रदं ॥
यममार्गोमहाघोरोनिस्तीर्णस्तैस्तुनारद ॥ ९० ॥ वर्षाकालेतुदेवेशंकुसुमैश्चंपकोद्भवैः ॥ येर्चयंतिनतेमर्त्याःसंस
रेयुःपुनर्भवे ॥ ९१ ॥ कुंभीपुष्पंतुविप्रर्षेयेयच्छंतिजनार्दने ॥ सुवर्णपलमात्रंतेलभंतेवैफलंमुने ॥ ९२ ॥ सुवर्णके

तकीपुष्पंयोददातिजनार्दने ॥ कोटिजन्मार्जितंपापंदहतेगरुडध्वजः ॥ ९३ ॥ कुंकुमारुणवर्णांचगंधाढ्यांशतप
त्रिकाम् ॥ योददातिजगन्नाथेश्वेतद्वीपालयेवसेत् ॥ ९४ ॥ एवंसंपूज्यरात्रौचकेशवंभुक्तिमुक्तिदं ॥ प्रातरुत्था
यचब्रह्मन्गत्वातुसजलांनदीं ॥ ९५ ॥ तत्रस्नात्वाजपित्वाचकृत्वापूर्वाह्निकाःक्रियाः ॥ गृहेगत्वाचसंपूज्यःकेशवो
विधिवन्नरैः ॥ ९६ ॥ व्रतस्यपूरणार्थायब्राह्मणान्भोजयेत्सुधीः ॥ क्षमापयेच्चशिरसाभक्तियुक्तेनचेतसा ॥ ९७ ॥
गुरुपूजाततःकार्याभोजनाच्छादनादिभिः ॥ दक्षिणागौश्चदातव्यातुष्ट्यर्थंचक्रपाणिनः ॥ ९८ ॥ भूयसीचैवसंदे
याब्राह्मणेभ्यःप्रयत्नतः ॥ नियमश्चैवसंत्याज्योब्राह्मणाग्रेप्रयत्नतः ॥ ९९ ॥ कथयित्वाद्विजेभ्यस्तद्द्याच्छक्त्याच
दक्षिणां ॥ नक्तभोजीनरोराजन्ब्राह्मणान्भोजयेच्छुभान् ॥ १०० ॥ अयाचितेबलीवर्दंसहिरण्यंप्रदापयेत् ॥
अमांसाशीनरोयस्तुप्रददेद्गांसदक्षिणां ॥ १ ॥ धात्रीस्नायीनरोदद्याद्दधिमाक्षिकमेवच ॥ फलानांनियमेराजन्
फलदानंसमाचरेत् ॥ २ ॥ तैलस्थानेघृतंदेयंघृतस्थानेपयःस्मृतं ॥ धान्यानांनियमेराजन्दीयंतेशालितंडुलाः ॥
॥ ३ ॥ दद्याद्भूशयनेशय्यांसतूलांसपरिच्छदां ॥ पत्रभोजीनरोराजन्भाजनंघृतसंयुतं ॥ ४ ॥ मौनेघंटांतिलांश्चै
वसहिरण्यंप्रदापयेत् ॥ दंपत्योर्भोजनंदेयंनिःस्नेहंसर्पिसात्कृतं ॥ ५ ॥ धारणेचस्वकेशानामादर्शंदापयेद्बुधः ॥ उपा
नहौप्रदातव्यावुपानत्परिवर्जनात् ॥ ६ ॥ लवणस्यचसंत्यागेशर्करांचप्रदापयेत् ॥ नित्यंदीपप्रदोयस्तुविष्णोर्वा

विबुधालये ॥ ७ ॥ सदीपंसघृतंताम्रंकांचनीवर्तिकायुतं ॥ प्रदद्याद्विष्णुभक्तायसंपूर्णव्रतहेतवे ॥ ८ ॥ एकांतरोप वासेतुकुंभानष्टौप्रदापयेत् ॥ सवस्त्रान्कांचनोपेतान्सर्वान्सालंकृतान्शुभान् ॥ ९ ॥ सर्वेषामप्यलाभेतुयथो क्तकरणंविना ॥ द्विजवाक्यंस्मृतंराजन्संपूर्णव्रतसिद्धिदं ॥ ११० ॥ नत्वाविसर्जयेद्विप्रान्ततोभुंजीतचस्वयं ॥ यत्त्यक्तंचतुरोमासान्समाप्तिंतस्यचाचरेत् ॥ ११ ॥ एवंयआचरेत्पार्थसोनंतफलमाप्नुयात् ॥ अवसानेतुरा जेंद्रवासुदेवपुरंव्रजेत् ॥ १२ ॥ यश्चाविघ्नंसमाप्यैवंचातुर्मास्यव्रतंनृप ॥ सभवेत्कृतकृत्यस्तुनपुनर्मानुषोभवेत् ॥ १३ ॥ एतत्कृत्वामहीपालपरिपूर्णव्रतंभवेत् ॥ व्रतवैकल्यमासाद्यत्वंधःकुष्ठीप्रजायते ॥ १४ ॥ एतत्तेसर्वमा ख्यातंयत्पृष्टोहमिहत्वया ॥ पठनाच्छ्रवणाद्वापिलभेद्गोदानजंफलं ॥ ११५ ॥ ॥ इतिश्रीस्कंदपुराणेकार्तिकशुक्लै कादशीप्रबोधिनीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥ ६ ॥ ॥ ६ ॥ ॥ ६ ॥

अथाधिकशुक्लैकादशीकथा युधिष्ठिरउवाच मलिम्लुचस्यमासस्यकावाएकादशीभवेत् ॥ किंनामकोविधि स्तस्याःकथयस्वजनार्दन ॥ १ ॥ श्रीकृष्णउवाच ममामासस्ययापुण्याप्रोक्तानाम्नाचपद्मिनी ॥ सोपोषिताप्रयत्ने नपद्मनाभपुरंनयेत् ॥ २ ॥ ममामासेमहापुण्याकीर्तिताकल्मषापहा ॥ तस्याःफलंकथयितुंनशक्तश्चतुराननः ॥ ३ ॥ नारदायपुराप्रोक्तंविधिनाव्रतमुत्तमं ॥ पद्मिन्याःपापराशिघ्नंभुक्तिमुक्तिफलप्रदं ॥ ४ ॥ श्रुत्वावाक्यंमुरारेस्तुप्रो

वाचातिमुदान्वितः॥ युधिष्ठिरोजगन्नाथंविधिंपप्रच्छधर्मवित्॥ ५॥ श्रुत्वाराज्ञस्तुवचनंप्रीत्युत्फुल्लांबुजेक्षणः॥
श्रीकृष्णउवाच श्रृणुराजन्प्रवक्ष्यामिमुनीनामप्यगोचरं॥६॥ दशमीदिवसेप्राप्तेव्रतारंभोविधीयते॥ कांस्यंमां
संमसूराश्चचणकाःकोद्रवास्तथा॥७॥शाकंमधुपरान्नंचदशम्यांदशवर्जयेत्॥हविष्यान्नंचभुंजीतअक्षारलवणं
तथा॥८॥ भूमिशायीब्रह्मचारीभवेच्चदशमीदिने॥एकादशीदिनेप्राप्तेप्रातरुत्थायसादरं॥९॥विधायचमलोत्सर्गं
नकुर्याद्दंतधावनं॥ गंडूषान्द्वादशान्कृत्वाशुचिर्भूत्वासमाहितः॥१०॥ सूर्योदयेशुभेतीर्थेस्नानार्थंप्रव्रजेत्सुधीः॥
गोमयंमृत्तिकांगृह्यतिलान्दर्भानशुचिस्थलात्॥ ११॥ चूर्णैरामलकीभूतैर्विधिनास्नानमाचरेत्॥ उद्धृतासिव
राहेणकृष्णेनशतबाहुना॥ १२॥ मृत्तिकेब्रह्मदत्तासिकाश्यपेनाभिमंत्रिता॥ त्वंमेकुरुपवित्रांगंलग्नानेत्रेशिरो
रुहे॥ १३॥ हरिपूजनयोग्यंमांमृत्तिकेकुरुतेनमः॥ सर्वौषधिसमुत्पन्नंगवोदरमधिष्ठितं॥ १४॥ पवित्रकरणंभू
मेर्मांपावयतुगोमयं॥ ब्रह्मष्ठीवनसंभूताधात्रीभुवनपावनी॥ १५॥ संस्पृष्टापावयांगंमेनिर्मलंकुरुतेनमः॥
देवदेवजगन्नाथशंखचक्रगदाधर॥ १६॥ देहिविष्णोममानुज्ञांतवतीर्थावगाहने॥ वारुणांश्चजपेन्मंत्रान्स्ना
नंकुर्याद्विधानतः॥ १७॥ गंगादितीर्थंसंस्मृत्ययत्रकुत्रजलाशये॥ पश्चात्संमार्जयेद्गात्रंविधिनानृपसत्तम॥
॥ १८॥ मुखेपृष्ठेचहृदयेबाह्वोःशिरसिचाप्यधः॥ परिधायसुखंवासोशुक्लंशुचित्व्यखंडितं॥ ततःकुर्याद्धरेःपू

जांमहापापंविनश्यति ॥ १९ ॥ संध्यामुपास्यविधिनातर्पयित्वापितॄन्सुरान् ॥ हरेर्मंदिरमागम्यपूजयेत्कम
लापतिं ॥ २० ॥ स्वर्णमाषकृतंदेवंराधिकासहितंहरिं ॥ पार्वत्यासहितंदेवंपूजयेद्विधिपूर्वकं ॥ २१ ॥ कुं
भोपरिन्यसेद्देवंताम्रपात्रेथमृन्मये ॥ दिव्यवस्त्रसमायुक्तेदिव्यगंधानुवासिते ॥ २२ ॥ तस्योपरिन्यसेत्पात्रं
ताम्रंरौप्यंहिरण्मयं ॥ तस्मिन्संस्थापयेद्देवंविधनापूजयेत्ततः ॥ २३ ॥ संस्नाप्यसलिलैःश्रेष्ठैर्गंधधूपादि
वासितैः ॥ चंदनागुरुकर्पूरैःपूजयेद्देवमीश्वरं ॥ २४ ॥ नानाकुसुमकस्तूरीकुंकुमेनसितांबुजैः ॥ तत्काल
जातैःकुसुमैःपूजयेत्परमेश्वरं ॥ २५ ॥ नैवेद्यैर्विविधैःशक्त्यातथानीराजनादिभिः ॥ धूपैर्दीपैःसकर्पूरैःपूजयेत्के
शवंशिवं ॥ २६ ॥ नृत्यंगीतंतदग्रेतुकुर्याद्भक्तिपुरःसरं ॥ नालपेत्पतितान्पापान्तस्मिन्नहनिनस्पृशेत् ॥ २७ ॥ ना
नृतंहिवदेद्वाक्यंसत्यपूतंवचोवदेत् ॥ रजस्वलांनपश्येतननिंदेद्ब्राह्मणंगुरुं ॥ २८ ॥ पुराणंपुरतोविष्णोःशृणुयात्सह
वैष्णवैः ॥ निर्जलासाप्रकर्तव्यायाचशुक्लेमलिम्लुचे ॥ २९ ॥ जलपानेनवाकुर्याद्दुग्धाहारेणनान्यथा ॥ रात्रौ
जागरणंकुर्याद्गीतवादित्रसंयुतं ॥ ३० ॥ प्रथमेप्रहरेपूजानारिकेलार्घमुत्तमं ॥ द्वितीयेश्रीफलैश्चैवतृतीयेबीज
पूरकैः ॥ ३१ ॥ चतुर्थेपूजयेत्पूगैर्नारिंगैश्चविशेषतः ॥ प्रथमेप्रहरेपुण्यमग्निष्टोमस्यजायते ॥ ३२ ॥ द्वितीयेवाज
पेयस्यतृतीयेहयमेधजं ॥ चतुर्थेराजसूयस्यजाग्रतोजायतेफलं ॥ ३३ ॥ नातःपरतरंपुण्यंनातःपरतरामखाः ॥

नातःपरतराविद्यानातःपरतरंतपः ॥ ३४ ॥ पृथिव्यांयानितीर्थानिपुण्यान्यायतनानिच ॥ तत्स्नातानिचदृष्टानि
येनाकारिहरेर्व्रतं ॥ ३५ ॥ एवंजागरणंकुर्याद्यावत्सूर्योदयोभवेत् ॥ सूर्योदयेशुभेतीर्थेगत्वास्नानंसमाचरेत्
॥ ३६ ॥ स्नात्वैवागत्यभवनेपूजयेद्देवमीश्वरं ॥ पूर्वोदितेनविधिनाभोजयेद्ब्राह्मणान्शुभान् ॥ ३७ ॥ कुंभादिकं
चयत्सर्वंप्रतिमांकेशवस्यच ॥ पूजयित्वाविधानेनब्राह्मणायसमर्पयेत् ॥ ३८ ॥ एवंविधंव्रतंयोवैकुरुतेभुविमा
नवः ॥ सफलंजायतेतस्यव्रतंमुक्तिफलप्रदं ॥ ३९ ॥ एतत्तेसर्वमाख्यातंयत्पृष्टोहंत्वयानृप ॥ मलिम्लुचस्यमा
सस्यशुक्लायाविधिमुत्तमं ॥ ४० ॥ पद्मिन्याःप्रीतियुक्तोयःकुरुतेव्रतमुत्तमं ॥ व्रतानितेनचीर्णानिसर्वाणिनृपनंद
न ॥ ४१ ॥ कृष्णायामलमासस्यविधिस्तस्यापितादृशः ॥ परमासातुविज्ञेयासर्वपापक्षयंकरी ॥ ४२ ॥ अत्रतेक
थयिष्यामिकथामेकांमनोरमां ॥ नारदायपुलस्त्येनविस्तरेणनिवेदितां ॥ ४३ ॥ कार्तवीर्येणकारायांनिक्षिप्तंवी
क्ष्यरावणं ॥ विमोचितःपुलस्त्येनयाचयित्वामहीपतिं ॥ ४४ ॥ तदाश्चर्यंतदाश्रुत्वानारदोदिव्यदर्शनः ॥ पप्रच्छच
यथाभक्त्यापुलस्त्यंमुनिपुंगवं ॥ ४५ ॥ दशाननेनविजिताःसर्वेदेवाःसवासवाः ॥ कार्तवीर्येणविजितःकथंरण
विशारदः ॥ ४६ ॥ नारदस्यवचःश्रुत्वापुलस्त्योमुनिरब्रवीत् ॥ शृणुवत्सप्रवक्ष्यामिकार्तवीर्यसमुद्भवं ॥ ४७ ॥
पुरात्रेतायुगेराजन्माहिष्मत्यांमहत्तरः ॥ हैहयानांकुलेजातःकृतवीर्योमहीपतिः ॥ ४८ ॥ सहस्रंप्रमदास्तस्य ५३

नृपस्यप्राणवल्लभाः ॥ नतासांतनयंकंचिल्लेभेराज्यधुरंधरं ॥ ४९ ॥ यजन्देवान्पितॄन्सिद्धान्प्रचिकित्सान्मह
त्तरान् ॥ तेषांवाक्याद्व्रतंकुर्वन्नलब्धस्तनयस्तदा ॥ ५० ॥ सुतंविनातदाराज्यंनसुखायमहीपतेः ॥ क्षुधितस्यय
थाभोगानभवंतिसुखप्रदाः ॥ ५१ ॥ विचार्यचित्तेनृपतिस्तपस्तुंमनोदधे ॥ तपसैवसदासिद्धिर्जायतेमनसेप्सि
ता ॥ ५२ ॥ इत्युक्त्वासौसभार्यश्चचीरवासाजटाधरः ॥ तपस्तप्तुंगतःसद्योगृहेन्यस्यसुमंत्रिणं ॥ ५३ ॥ निर्गतंनृप
तिंवीक्ष्यपद्मिनीप्रमदोत्तमा ॥ हरिश्चंद्रस्यतनयाइक्ष्वाकुकुलसंभवा ॥ ५४ ॥ पतिव्रताप्रियंदृष्ट्वातपस्तप्तुंकृतोद्यमं ॥
भूषणानिपरित्यज्यचीरमेकंसमाश्रयत् ॥ ५५ ॥ जगामपतिनासार्धंपर्वतेगंधमादने ॥ गत्वातत्रतपस्तेपेवर्षा
णामयुतंनृपः ॥ ५६ ॥ नलेभेतनयंराज्येध्यायन्देवंगदाधरं ॥ अस्थिस्नायुमयंकांतंदृष्ट्वासाप्रमदोत्तमा ॥ ५७ ॥
अनुसूयांमहासाध्वींपप्रच्छविनयान्विता ॥ भर्तुःप्रतपतःसाध्विवर्षाणामयुतंगतं ॥ ५८ ॥ तथापिनप्रसन्नोभू
त्केशवःकष्टनाशनः ॥ व्रतंममहाभागेकथयस्वयथातथम् ॥ ५९ ॥ येनप्रसन्नोभगवान्ममभक्त्याप्रजायते ॥
येनमेजायतेपुत्रश्चक्रवर्तीमहत्तरः ॥ ६० ॥ श्रुत्वातस्यास्तुवचनंपतिव्रतपरायणा ॥ यंप्रव्रजंतंनृपतिंस्वयंप्रव्रा
जदीक्षितं ॥ ६१ ॥ तदाप्रोवाचसंतुष्टापद्मिनींपद्मलोचनाम् ॥ स्नात्वामलिम्लुचेसुभ्रुमासद्वादशसंमितं ॥ ६२ ॥
द्वात्रिंशद्दिनैश्चभवतिमासःपूर्णःशुभानने ॥ तन्मध्येद्वादशीयुग्मंपद्मिनीपरमातथा ॥ ६३ ॥ उपोष्यतस्रकर्तव्यं

विधिनाजागरैःसमं ॥ शीघ्रंप्रसन्नोभगवान्भविष्यतिसुखप्रदः ॥ ६४ ॥ इत्युक्त्वाकथयत्सर्वंमयापूर्वोदितंनृप ॥ विधिंव्रतस्यविधिवत्प्रसन्नाकर्दमांगजा ॥ ६५ ॥ श्रुत्वाव्रतविधिंसर्वंयथोक्तमनुसूयया ॥ चक्रेराज्ञीचतत्सर्वं पुत्रप्राप्तिमभीप्सती ॥ ६६ ॥ एकादश्यांनिराहारासदाजाताचनिर्जला ॥ जागरेणयुताराात्रौगीतनृत्यसमन्विता ॥ ६७ ॥ पूर्णंव्रतेचवैशीघ्रंप्रसन्नःकेशवःस्वयं ॥ बभाषेगरुडारूढोवरंवरयशोभने ॥ ६८ ॥ श्रुत्वावाक्यंजगद्धातुः स्तुत्वाप्रीत्याशुचिस्मिता ॥ ययाचेद्यवरंब्रूहिममभर्तुर्महत्तरं ॥ ६९ ॥ पद्मिन्यास्तद्वचःश्रुत्वाकृष्णःप्रीतःप्रियंवदां ॥ त्वयाहंतोषितोभद्रेप्रत्युवाचजनार्दनः ॥ ७० ॥ मलिम्लुचश्चमासोसौनान्योमेप्रीतिदायकः ॥ तन्मध्यैकादशी रम्याममप्रीतिविवर्धना ॥ ७१ ॥ सात्वयोपोषितासुभ्रुयथोक्तविधिनाशुभे ॥ तेनत्वयाप्रसन्नोहंकृतोस्मिसुभ गानने ॥ ७२ ॥ तवभर्तुःप्रदास्यामिवरंयन्मनसेप्सितं ॥ इत्युक्त्वानृपतिंप्राहविष्णुर्विश्वार्तिनाशनः ॥ ७३ ॥ वरं वरयराजेंद्रयत्तेमनसिकांक्षितं ॥ संतोषितोहंप्रिययातवसिद्धिचिकीर्षया ॥ ७४ ॥ श्रुत्वातद्वचनंविष्णोःप्रसन्नो नृपसत्तमः ॥ वव्रेसुतंमहाबाहुंसर्वलोकनमस्कृतं ॥ ७५ ॥ नदेवैर्मानुषैर्नागैर्दैत्यदानवराक्षसैः ॥ जेतुंशक्योजग न्नाथविनात्वांमधुसूदन ॥ ७६ ॥ इत्युक्तोबाढमित्युक्त्वातत्रैवांतरधीयत ॥ नृपोपिसुप्रसन्नात्मात्दृष्टःपुष्टःप्रियायुतः ॥ ७७ ॥ समायात्स्वपुरंरम्यंनरनारीमनोरमं ॥ सपद्मिन्यांसुतंलेभेकार्तवीर्यमहाबलं ॥ ७८ ॥ नतेनसदृश:

कश्चित्त्रिषुलोकेषुमानवः॥ तस्मात्पराजितःसंख्येरावणोदशकंधरः॥ ७९ ॥ नतंजेतुंसमर्थोस्तित्रिषुलोकेषुकश्च
न॥ विनानारायणंदेवंचक्रपाणिंगदाधरं॥ ८०॥ नत्वयाविस्मयःकार्योरावणस्यपराजये॥ मलिम्लुचप्रसादेन
पद्मिन्याश्चाप्युपोषणात् ॥ ८१ ॥ दत्तोदेवाधिदेवेनकार्तवीर्योमहाबलः ॥ इत्युक्त्वाप्रययौविप्रःप्रसन्नेनांतरात्म
ना॥८२॥ श्रीकृष्णउवाच एतत्तेसर्वमाख्यातंयत्पृष्टोहंत्वयानघ॥मलिम्लुचस्यमासस्यशुक्लायाःसंभवोमहान्
॥८३॥ येकरिष्यंतिमनुजास्तेयास्यंतिहरेःपदं॥ त्वमेवंकुरुराजेंद्रयदिचेष्टमभीप्ससि॥ ८४॥ केशवस्यवचःश्रुत्वा
धर्मराजोतिहर्षितः॥ चक्रेव्रतंविधानेनबंधुभिःपरिवारितः॥८५॥ सूतउवाच एतत्तेसर्वमाख्यातंयत्पृष्टोहंपुरा
द्विज॥ पुण्यंपवित्रंपरमंकिंभूयःश्रोतुमिच्छसि॥८६ ॥ एवंविधंयेपिव्रतंमनुष्याभक्त्याकरिष्यंतिमलिम्लुचस्य॥
उपोषितायैस्तुसुखप्रदात्रीयाशुक्लपक्षेभुवितेपिधन्याः॥८७॥ श्रोष्यंतियेतस्यविधिंसमग्रंतेप्यंशभाजोमनुजाः
प्रशस्ताः॥ येवैपठिष्यंतिकथांसमग्रांतेवैगमिष्यंतिहरेर्निवासम्॥ ८८ ॥ इतिअधिकशुक्लैकादशीकथासमाप्ता
अथअधिककृष्णैकादशीकथा॥ युधिष्ठिरउवाच मलिम्लुचस्यमासस्यकृष्णाकाकथ्यतेविभो॥ किन्नामको
विधिस्तस्याःकथयस्वजगत्पते॥ १॥ श्रीकृष्णउवाच परमेतिसमाख्यातापवित्रापापहारका॥ भुक्तिमुक्ति
प्रदानृणांस्त्रीणांचापियुधिष्ठिर॥ २ ॥ पूर्वोक्तविधिनाकार्यायाकृष्णैकादशीजनैः॥ पूजयेत्परयाभक्त्यानाम्नादेवं

नरोत्तमं ॥ ३॥ अत्रतेकथयिष्यामिकथामेतांमनोरमाम् ॥ कांपिल्यनगरेजातांमुनीनामग्रतःश्रुतां ॥४॥ आसी
द्विजवरःकश्चित्सुमेधानामधार्मिकः ॥ तस्यपत्नीपवित्राख्यापातिव्रत्यपरायणा ॥ ५ ॥ कर्मणाकेनचिद्विप्रोधन
धान्यविवर्जितः ॥ नक्कापिलभतेभिक्षांयाचन्नपिनरान्बहून् ॥ ६ ॥ नभोज्यंलभतेतादृङ्वस्त्रंनैवमंडनं ॥ रूपयौ
वनमाधुर्यंनारीशुश्रूषतेपतिं ॥ ७॥ अतिथिंपूजयेत्कापितदासाक्षुधितागृहे ॥ तिष्ठत्येवविशालाक्षीचाम्लानमु
खपंकजा ॥ ८ ॥ विलोक्यभार्यांसुदतींकर्षतींस्वकलेवरं ॥ नभर्तारंक्कचिच्चैवनास्यन्नमितिभाषते ॥ ९ ॥ विचार्य
ब्राह्मणश्चित्तेभार्यायाःप्रेमबंधनं ॥ निंदन्भाग्यंस्वकंविप्रःप्रोचेवाक्यंप्रियंवदां ॥ १० ॥ कांतकरोमिकिंकार्यंनम
यालभ्यतेधनं ॥ याचयामिनरान्भव्यान्नयच्छंतिचमेधनं ॥ ११ ॥ किंकरोमिक्कगच्छामित्वंमेकथयशोभने ॥
विनाधनेनसुश्रोणिगृहकार्यंनसिद्ध्यति ॥ १२ ॥ देह्याज्ञांपरदेशायगच्छामिधनलब्धये ॥ यस्मिन्देशेचयत्प्राप्यं
भाग्यंतत्रैवलभ्यते ॥ १३ ॥ उद्यमेनविनासिद्धिःकर्मणांनोपलभ्यते ॥ तस्माद्बुधाःप्रशंसंतिसर्वथैवशुभोद्यमं ॥
॥ १४ ॥ श्रुत्वाकांतस्यवचनंसाश्रुनेत्राविचक्षणा ॥ प्रोवाचप्रांजलिर्भूत्वाविनयानतकंधरा ॥ १५॥ त्वत्तोनास्ति
सुविज्ञातात्वयाज्ञप्ताब्रवीम्यहं ॥ हितैषिणोनराब्रूयुःशश्वत्साध्वसाध्वपि ॥ १६ ॥ पूर्वंदत्तंहिलभ्येतयत्रकुत्रमही
तले ॥ विनादानंनलभ्येतमेरौकनकपर्वते ॥ १७॥ पूर्वंदत्ताहियाविद्यापूर्वंदत्तंहियद्धनं ॥ पूर्वंदत्ताहियाभूमिरिहज

मनिलभ्यते॥ १८॥यद्धात्रालिखितंभालेतत्तथैवहिलभ्यते॥विनादत्तेनकिंक्कापिलभ्यतेनैवकिंचन॥१९॥पूर्वज
न्मनिविप्रेंद्रनमयानत्वयाक्कचित्॥सत्पात्राणांकरेदत्तंस्वल्पंभूर्यपिसद्धनं॥ २०॥ इहदेशेपरेवापिदत्तंसर्वत्रलभ्य
ते॥अन्नमात्रंतुविश्वेशोविनादत्तेनयच्छति॥२१॥तस्मादत्रैवविप्राग्र्यस्थातव्यंभवतामया॥भवद्विनानतिष्ठामि
क्षणमात्रंमहामुने॥ २२॥ नमातानपिताभ्रातानश्वश्रूःश्वशुरोजनः॥ नसत्कुर्वंतितांकेपिस्वजनाश्चापरेकुतः॥
॥ २३॥ भर्तृहीनांविनिंदंतिदुर्भगेतिवदंतितां॥ तस्मादत्रास्थिरोभूत्वाविहरस्वयथासुखं॥ २४॥ भवतोभाग्ययो
गेनप्राप्तिश्चात्रभविष्यति॥ श्रुत्वातस्यास्तुवचनंस्थितस्तत्रविचक्षणः॥ २५॥ तावत्तत्रसमायातःकौंडिन्योमुनि
सत्तमः॥दृष्ट्वासमागतंदृष्टःसुमेधाद्विजसत्तमः॥ २६॥ सभार्यःसहसोत्थायननामशिरसासकृत्॥ धन्योस्म्य
नुगृहीतोस्मिसफलंजीवितंमम॥२७॥ यद्दृष्टोसिमहद्भाग्यादित्युवाचमुनीश्वरं॥ दत्वासुविष्टरंतस्मैपूजयामास
तंद्विजं॥ २८॥ भोजयित्वाविधानेनपप्रच्छप्रमदोत्तमा॥ विद्वन्केनप्रकारेणदारिद्र्यस्यक्षयोभवेत्॥ २९॥ वि
नादत्तंकथंलभ्येद्धनंविद्यांकुटुंबिनीं॥ मांमेभर्त्तापरित्यज्यगंतुकामोद्यवर्त्तते॥ ३०॥ अन्यदेशेपरान्लोकान्या
चितुंपरपत्तने॥रक्षितोस्तिमयाविद्वन्हेतुवाक्यैर्महत्तरैः॥ ३१॥ नादत्तंलभ्यतेकिंचिदित्युक्त्वासनिवारितः॥ म
मभाग्यान्मुनींद्राद्यत्वमत्रैवसमागतः॥ ३२॥ त्वत्प्रसादाद्दरिद्रंमेशीघ्रंनश्यत्यसंशयं॥ केनोपायेनविप्रेंद्रदरिद्रं

अ.कृ. नश्यतिध्रुवं ॥ ३३ ॥ कथयस्वकृपासिंधोव्रतंतीर्थंतपादिकं ॥ श्रुत्वातस्याःसुशीलायाभाषितंमुनिपुंगवः ॥ ३४ ॥ ए.मा.
५६ प्रोवाचप्रवरंचित्तेविचार्यव्रतमुत्तमं ॥ मलिम्लुचेमहाभागेव्रतानामुत्तमंव्रतं ॥ सर्वपापौघशमनंदुःखदारिद्र्य
नाशनं ॥ ३५ ॥ परमानामविख्याताविष्णोस्तिथिरनुत्तमा ॥ मलिम्लुचेतुयाकृष्णाभुक्तिमुक्तिफलप्रदा ॥ ३६ ॥
तस्यामुपोषणंकृत्वाधनधान्ययुतोभवेत् ॥ विधिनाजागरैःसाकंगीतवादित्रसंयुतं ॥ ३७ ॥ धनदेनपुराचीर्णंव्रत
मेतत्सुशोभनं ॥ तदात्हृष्टेनरुद्रेणधनानामधिपःकृतः ॥ ३८ ॥ हरिश्चंद्रेणचकृतंपुराक्रीतसुतेनवै ॥ पुनःप्राप्ताप्रि
यातेनराज्यंनिहतकंटकं ॥ ३९ ॥ तस्मात्कुरुविशालाक्षिव्रतमेतत्सुशोभनं ॥ विधिनाविधियुक्तेनसमंजागरणे
नच ॥ ४० ॥ इत्युक्त्वातद्विधिंसर्वंकथयामासवाडवः ॥ प्रीत्यापरमसंतुष्टस्ततोभक्त्याप्रसादितः ॥ ४१ ॥ पुनः
प्रोवाचतंविप्रंपंचरात्रव्रतंशुभं ॥ यस्यानुष्ठानमात्रेणभुक्तिर्मुक्तिश्चप्राप्यते ॥ ४२ ॥ परमादिवसेप्रातःकृत्वा
पूर्वाह्णिकंविधिं ॥ कुर्यात्सुनियमान्शक्त्यापंचरात्रव्रतादरात् ॥ ४३ ॥ प्रातःस्नात्वानिराहारोयस्तिष्ठेद्दिनपं
चकं ॥ सगच्छेद्वैष्णवंस्थानंपितृमातृप्रियायुतः ॥ ४४ ॥ एकाशनस्तुयोभूयाद्दिनानांपंचकंनरः ॥ सर्वपाप
विनिर्मुक्तःस्वर्गलोकेमहीयते ॥ ४५ ॥ स्नात्वायोभोजयेद्विप्रंदिनानांपंचकंनरः ॥ भोजितंतेनविधिनासदे
वासुरमानुषं ॥ ४६ ॥ पूर्णकुंभंसुतोयेनयोददातिद्विजातये ॥ दत्तंतेनैवसकलंब्रह्मांडंसचराचरं ॥ ४७ ॥ ति ५६

लपात्रंतुयोदद्याद्ब्राह्मणायविपश्चिते ॥ तिलसंख्यावसेद्राजन्सनरोनाकमंडले ॥ ४८ ॥ घृतपात्रंतुयोदद्या
त्स्नात्वापंचदिनंनरः ॥ सभुक्त्वाविपुलान्भोगान्सूर्यलोकेमहीयते ॥ ४९ ॥ ब्रह्मचर्येणयस्तिष्ठेद्दिनानांपंच
कंनरः ॥ सस्वर्गेभुंजतेभोगान्स्वर्वेश्याभिःसमंमुदा ॥ ५० ॥ एवंविधंव्रतंसाध्विकुरुत्वंपतिनासह ॥ धन
धान्ययुताभूत्वास्वर्गयास्यसिसुव्रते ॥ ५१ ॥ इत्युक्तासाव्रतंचक्रेकौंडिन्येनयथोदितं ॥ भर्त्रासमंभावयुता
स्नात्वामासिमलिम्लुचे ॥ ५२ ॥ पंचरात्रव्रतेपूर्णेपरायाःप्रियसंयुता ॥ सापश्यद्राजभवनादायातंनृपनंद
नं॥५३॥दत्वानवीनंभवनंदिव्यवस्तुसमन्वितं॥वासयामासविधिनाविधिनाप्रेरितास्वयं ॥५४॥दत्वाग्रामं
वृत्तिकरंब्राह्मणायसुमेधसे ॥ प्रसन्नस्तपसाराजासंस्तुत्वास्वगृहंययौ ॥५५॥ मलिम्लुचस्यमासस्यपरायाःप
रमादरात्॥सकृष्णोपोषणात्सद्यःपंचरात्रव्रतेनच ॥५६॥सर्वपापविनिर्मुक्तःसर्वसौख्यसमन्वितः॥भुक्त्वाभो
गान्प्रियासार्धमंतेविष्णुपुरंययौ ॥ ५७॥ येकरिष्यंतिमनुजाःपरायाव्रतमुत्तमं ॥पंचरात्रभवंपुण्यंमयावक्तुंन
शक्यते॥५८॥पुष्कराद्यानितीर्थानिगंगाद्याःसरितस्तथा ॥ धेनुमुख्यानिदानानितेनचीर्णानिसर्वथा ॥ ५९ ॥
गयाश्राद्धंकृतंतेनपितरःपरितोषिताः ॥व्रतानितेनचीर्णानिव्रतखंडोदितानिवै॥६०॥द्विपदांब्राह्मणःश्रेष्ठोगौर्व
रिष्ठाचतुष्पदां॥देवानांवासवःश्रेष्ठस्तथामासोमलिम्लुचः ॥६१ ॥ मलिम्लुचेपंचरात्रंमहापापहरंस्मृतं॥पंच

रात्रेचपरमापद्मिनीपापशोषिणी ॥ ६२ ॥ साप्यशक्तैःप्रकर्त्तव्यायथाशक्त्याविचक्षणैः ॥ मानुषंजनुरासाद्यन स्नातोयैर्मलिम्लुचः॥६३॥तेजन्मघातिनोनूनंनोप्रोष्यंतिहरेर्दिनं॥चतुराशीतिलक्षाणिभ्रमंतोयोनिसंकटे॥६४॥ प्राप्यतेमानुषंजन्मदुर्लभंपुण्यसंचयैः ॥ तस्मात्कार्यंप्रयत्नेनपरमायाव्रतंशुभम् ॥ ६५ ॥ श्रीकृष्णउवाच एतत्तेसर्वमाख्यातंयत्पृष्टोहंत्वयानघ ॥ मलिम्लुचस्यमासस्यपरमायाःसमुद्भवं ॥ ६६ ॥ तत्सर्वंतेसमाख्यातंशृणुष्वावहितोनृप ॥ ६७॥ श्रुत्वैतद्यदुपतिनोदितंमाहात्म्यंतच्चक्रेव्रतमनुजैःप्रियासमेतः ॥ भुक्त्वासौदिविभुविदुर्लभांश्चभोगान्नीतोसौसुरवरमंदिरंसुहृष्टः ॥ ६८ ॥ येप्येवंभुविमनुजामलिम्लुचस्यसुस्नाताःशुभविधिनाव्रतं चरंति ॥ तेभुक्त्वाभुविविभवंसुरेंद्रतुल्यंगच्छेयुस्त्रिभुवनवंदितस्यगेहं ॥ ६९ ॥ इतिअधिकमासकृष्णैकादशी परमानाम्नीमाहात्म्यंसंपूर्णं ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ॥ ॥छ ॥छ॥ ॥छ॥

इदमेकादशीमाहात्म्यं मुंबय्याख्यराजधान्यां गणपतकृष्णाजीत्यभिधानां मुद्रायंत्रालयाधिकारिणा आत्मारामकान्होबाभिख्येन स्वीयमुद्रायंत्रालयेमुद्रितं तस्येयं द्वितीयावृत्तिः २ शकाब्दाः १८०४ मासश्च श्रावणः ॥

॥ इत्यैकादशीमाहात्म्यं समाप्तम् ॥

[OrderDescription]
,CREATED=26.11.19 15:41
,TRANSFERRED=2019/11/26 at 15:56:56
,PAGES=121
,TYPE=STD
,NAME=S0002173
,Book Name=M-384-EKADASHI MAHATMAY
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF

FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF

FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF
,FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF

FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF

FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF
,FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF

FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF
,FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF

FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,